

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НТУ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

80—а студентська науково-технічна конференція

«ТИЖДЕНЬ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКИ»

Матеріали 80-ї студентської науково-технічної конференції

«Тиждень студентської науки»

**СЕКЦІЯ – СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ
ВІДНОСИНИ**

21-25 квітня 2025 р.

м Дніпро

Тиждень студентської науки - 2025: Матеріали вісімдесятої студентської науково-технічної конференції (Дніпро, 21-25 квітня 2025 року). – Д.: НТУ «ДП», 2025 – 1002 с.

До збірника увійшли кращі доповіді на студентській науково-технічній конференції 2025 р.

Редакційна колегія:
А.В. ПАВЛИЧЕНКО (голова)
І.С. НІКІТЕНКО
Т.М. ЛУБЕНЕЦЬ
Б.М. МАНІН

© НТУ «ДП», 2025

Матеріали в збірнику друкуються мовою оригіналу в редакції авторів

СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

ОФШОРНИЙ БІЗНЕС І ЙОГО РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Григор Анастасія Вадимівна, група 292м-24-1

З розвитком ринкових відносин можемо сказати, що будь-яка економічна діяльність набуває міжнародні характеристики. Неможливо проводити будь-яку операцію без будь-якого впливу на місцевий, регіональний або міжнародні ринки. Глобалізація впливає на усі національні виробництва товарів і послуг. Кожне підприємство має обов'язок платити податки відповідно до законодавства країни, в якій воно функціонує. Найголовніша мета будь-якого бізнесу – отримувати прибуток. Тому, із-за причини податкового навантаження, будь-який підприємець старається ухилитися, або правильно планувати та оплачувати податки, намагаючись зменшити розмір ставки.

Одним із найпоширеніших способів зменшення податкового тягара є користування офшорними зонами та офшорними компаніями. Офшорні зони це країни або території, що мають затвердженні низькі або навіть нульові ставки на деякі групи доходів. Ці зони можуть характеризуватись спрощеною системою реєстрації компаній, захистом банківської і комерційної таємниць, відсутністю валютного контролю та вимог центрального банку, наявністю окремих пільгових режимів, можливістю мати доступ до іноземних банківських систем тощо.

Для того, щоб компанія вважалась офшорною, повинна виконуватися умова, за якої компанія не займається господарською діяльністю у межах країни реєстрації. В основному усі офшорні зони є офіційно незалежними державами, і тому уся її площа є вільною економічною зоною. Здебільшого, це острівні держави, що мають невисокий рівень розвитку економіки, але водночас мають політичну стабільність. Існують також більш жорсткий режим, при якому ведеться реєстр директорів та акціонерів, що вводиться тільки на певних територіях; та офшорні компанії, що можуть вести діяльність на території держави яка не вважається офіційно офшорною.

Юридично оформлені офшорні компанії можуть бути різним, наприклад: офшорні банки, трастові, страхові, фінансові компанії, різноманітні фонди. Усі вони пропонують різні механізми для отримання найбільшого прибутку та вигоди.

Не можна не сказати про недоліки такого виду діяльності. Щодо країни «експортера» офшорних потоків - це завжди втрата величезних податкових вкладів, зменшення інвестиційних джерел. Офшори часто використовують для відмивання грошей або прикрити чи фінансувати будь-яку злочинну діяльність. Звичайно, це є загрозою для усього світового товариства. Тому уряди країн та різні міжнародні організації постійно проводять аналіз діяльності таких компаній, і у випадку незаконності, забороняють їм існувати.

В усьому світі в останні роки кількість офшорних компаній набула неабиякого масштабу. І звичайно, Україна не є приємним винятком. У нашій країні все, що пов'язано з офшорами має кримінальну причетність. Складна система оподаткування в Україні змушує підприємців шукати шляхи зменшення своїх податкових зобов'язань.

Одним із таких шляхів є використання офшорних зон. Офшорні зони пропонують низькі податкові ставки та інші пільги, що робить їх привабливими для бізнесу. З кожним роком обсяги офшорних операцій в Україні зростають. Українські підприємці є одними з лідерів за числом створення офшорних компаній, а постійна політична та економічна нестабільність змушує їх виводити капітал закордон. Ще такими причинами можуть бути неефективна податкова політика, небажання декларувати високі доходи, корупція серед чиновницької влади, незахищені права на власне майно, нестабільний макроекономічний стан та інше.

Згідно з даними [1], середня сума прямих інвестицій з України в економіку іноземних країн на кожний рік з 2018 по 2022 рік становить 5,49 млрд дол. США.

Рік	Загальна сума прямих інвестицій з України
2018	5,5 млрд дол. США
2019	4,9 млрд дол. США
2020	6,0 млрд дол. США
2021	6,8 млрд дол. США
2022	7,5 млрд дол. США

Рис.1 Динаміка прямих інвестицій з України за 2018–2022 рр.

Складено і розраховано автором за даним [1]

Зокрема, у 2022 році найбільше прямих інвестицій з України було спрямовано до країн ЄС (4,6 млрд дол. США), на другому місці - країни Європи, які не входять до ЄС (1,6 млрд дол. США), на третьому - країни Азії (1,3 млрд дол. США).

Найбільшим хабом для українських грошових потоків є Кіпр. Це пояснюється тим, що між Україною та Кіпром підписаний договір про уникнення подвійного оподаткування та підтримку іноземних інвестицій. Тому острівна держава наразі є фінансовим каналом через який світові капітали рухаються в українську економіку.

Країна	2018	2019	2020	2021	2022
Кіпр	2,8 млрд дол.	3,2 млрд дол.	5,9 млрд дол.	6,0 млрд дол.	6,8 млрд дол.
Нідерланди	0,4 млрд дол.	0,5 млрд дол.	1,6 млрд дол.	1,7 млрд дол.	2,0 млрд дол.
Віргінські о-ви	0,2 млрд дол.	0,3 млрд дол.	0,6 млрд дол.	0,7 млрд дол.	0,8 млрд дол.
Польща	0,1 млрд дол.	0,2 млрд дол.	0,3 млрд дол.	0,4 млрд дол.	0,5 млрд дол.

Рис.2 Динаміка прямих інвестицій з України в інші країни за 2018–2022 роки

Складено і розраховано автором за даним [1]

Як видно з таблиці 2, загальна сума прямих інвестицій з України в інші країни зростає щорічно. У 2022 році вона досягла рекордного рівня в 7,5 млрд дол. США. Аналізуючи динаміку інвестицій за 2018–2022 рр., робимо висновок, що понад 80%

інвестицій, які надходять з України до закордонних країн, становлять інвестиції до Кіпру. Тому Кіпр залишається лідером за обсягом прямих інвестицій з України в інші країни. У 2022 році їх обсяг становив 6,8 млрд дол. США. На другому місці - Нідерланди (2,0 млрд дол. США), на третьому - Віргінські острови (0,8 млрд дол. США). Будемо стверджувати, що переважно всі інвестиції, які надходять з України, направлені саме в офшорні зони.

Якщо аналізувати показники динаміки інвестицій з Кіпру та Віргінських островів в Україну, у тому ж періоді, можемо сказати що число коштів які спрямовуються назад у формі зворотних інвестицій є сталою. Наприклад, за 5 останніх років у середньому для Кіпру – 11 млрд дол. США, а для Віргінських островів – 2 млрд дол. США.

Можемо зробити висновок, що розмір інвестиційних надходжень у загальному випадку є в залежності від офшорних зон. Проте це незаконні гроші, які були таким чи іншим чином виведені з бюджету країни, мали основу з несплачених податків, корупційних схем та хабарництва.

Майже усе, що пов'язане з офшорами в нашій країні має кримінальний характер. Частина коштів тіньової економіки через роботу різних схем зберігається в офшорних компаніях, може не повертатися в Україну, або спрямовуватись назад у вигляді прямих інвестицій, про що ми говорили раніше. Згідно джерела [2], близько 45% інвестицій в Україну зайшло через офшорні компанії. Як уже зазначалось, для цього можуть використовуватись взаємовигідні умови, двосторонні міжнародні конвенції про ухилення від подвійного оподаткування. Наразі Україна має схожі угоди з більш, ніж 20 країнами. Проте, зрозуміло, що такого виду інвестиції не розкривають справжнього власника підприємства, і у податковому законодавстві України не передбачені навантаження на прибутки від роботи таких бізнесів.

Українські бізнесмени активно використовують офшорні зони для мінімізації податків і захисту свого капіталу. Цей тренд спостерігається в усіх сферах економіки, від промисловості та торгівлі до фінансового сектору та сфери послуг. Офшори є дієвим засобом для того аби стабілізувати платежі, купляти нерухомість за кордоном, продавати авторські права і т.д. Але основна їхня функція все ж таки у тому аби оптимізувати податкові витрати. Однак з іншого боку, через користування офшорами кожного року збільшуються суми коштів що український бюджет недоотримує. Офшорні зони були одним із основних факторів, які сприяли виведенню капіталу з України за роки незалежності. Тому, крім заходів, спрямованих на запобігання новій втечі, важливим є також повернення вже вивезених коштів.

Для вирішення проблем, що пов'язані з офшорними зонами, треба вирішити комплекс завдань таких як: усунення олігархії та монополії на окремих ринках, створення законодавчої бази, яка б регулювала діяльність офшорного бізнесу, створення офіційного реєстру осіб які мають зареєстровані офшорні компанії або рахунки. Необхідно сформулювати прийнятну податкову політику для підприємств, знизити рівень бюрократії, адміністративних бар'єрів та створити сприятливі умови для введення бізнесу, аби мати альтернативу офшорам.

Перелік посилань:

1. Державна служба статистики України- [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова укр.
2. Transparency International. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.transparency.org>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова англ.
3. Ситнік А.І. Вплив офшорних зон на економіку держави./А.І. Ситнік// – 2018. – с. 52
4. Global financial integrity. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://gfintegrity.org/reports>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова англ.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ КИЇВГУМА НА РИНКУ ГУМОВИХ ВИРОБІВ НІМЕЧЧИНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Грисенко Анна Владиславівна, група 292-22-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Литвиненко Наталія Іванівна

Компанія «Київгума» – це один із найстаріших та провідних виробників гумових і латексних виробів в Україні. Компанія спеціалізується на виробництві широкого спектра продукції, включаючи технічні вироби, медичні товари, будівельні матеріали, товари для агропромислового комплексу та продукцію побутового призначення. Продукція «Київгума» реалізується на території України, а також у 28 інших країнах світу [1].

Однією з ключових галузей діяльності компанії є виробництво медичних виробів, зокрема рукавичок, джгутів, катетерів та інших засобів медичного призначення. Ця продукція користується великим попитом як в Україні, так і за її межами, особливо в умовах сучасних викликів, пов'язаних з глобальною пандемією та підвищеною увагою до медичних стандартів і безпеки [1].

Основною метою цього дослідження є розробка стратегії просування продукції компанії «Київгума» на ринку Німеччини. Дослідження включатиме стратегічний аналіз ринку з використанням методики PEST та визначення цілей за методологією SMART.

Цілі просування товару компанії «Київгума» на ринку Німеччини визначимо за методикою SMART:

- S (Specific): Запуск продажу технічних гумових виробів у Німеччині через локальних дистриб'юторів онлайн-платформи, з урахуванням сертифікації продукції згідно з європейськими стандартами, до кінця наступного року.

- M (Measurable): Досягнення 5% частки ринку медичних гумових виробів у Німеччині через 2 роки.

- A (Achievable): Проведення сертифікації продукції відповідно до стандартів ЄС, участь у міжнародних виставках, а також налагодити співпрацю з великими дистриб'юторами.

- R (Relevant): Ціль відповідає стратегії розширення компанії на міжнародні ринки, а також підвищення експортного потенціалу, що сприяє збільшенню доходів і присутності на європейському ринку.

- T (Time-bound): Досягнення цілей протягом наступних 2 років.

Компанія «Київгума» планує вийти на ринок Німеччини, продаючи свої гумові вироби через місцевих дистриб'юторів. Для цього потрібно сертифікувати продукцію за європейськими стандартами. Основна мета – зайняти 5% ринку медичних гумових виробів у Німеччині протягом двох років. Це допоможе компанії розширити свою присутність на міжнародних ринках, збільшити обсяги експорту та доходи.

В таблиці 1 приведено результати PEST-аналізу для компанії «Київгума», що охоплює політичні, економічні, соціальні та технологічні фактори, які можуть вплинути на діяльність компанії на ринку Німеччини:

Таблиця 1 – PEST-аналіз ринку гумових виробів Німеччини

Категорія	Фактор	Детальний опис
Політичні	стабільна політична ситуація	Забезпечує передбачуваність та низькі ризики для інвестицій та ведення бізнесу.
	Німеччина є частиною ЄС	Доступ до єдиного ринку
	строгі закони щодо охорони навколишнього середовища	Регулювання виробництва та утилізації гумових виробів
	політика підтримки промисловості	Державні програми підтримки
	торговельна політика та митні тарифи	Зміни у міжнародних торговельних угодах та митних тарифах можуть вплинути на імпорт та експорт сировини та готової продукції.
Економічні	сильна економіка	Високий ВВП
	стабільність валюти євро	Зниження валютних ризиків при імпортно-експортних операціях з країнами Єврозони.
	низький рівень безробіття	Наявність кваліфікованої робочої сили
	рівень інфляції	Зростання цін може вплинути на вартість сировини
	процентні ставки	Вартість залучення кредитів для інвестицій та розвитку.
Соціальні	зростання популярності здорового способу життя	Збільшення попиту на спортивні товари
	висока екологічна свідомість	Зростання попиту на екологічно чисті та перероблені гумові вироби
	високий рівень освіти	Наявність кваліфікованих спеціалістів для роботи в галузі
	демографічні зміни (старіння населення, міграція)	Зміни у структурі населення можуть вплинути на попит на певні види гумових виробів (наприклад медичні товари для літніх людей)
	зміна споживчих переваг	Зростання попиту на інноваційні
Технологічні	застосування новітніх технологій	Автоматизація виробничих процесів
	широке впровадження	Системи управління виробництвом

	цифрових технологій у виробництво	(MES)
	розвиток онлайн-продажів та електронної комерції	Збільшення можливостей для прямих продажів споживачам
	високо розвинена інфраструктура	Транспортна, енергетична та комунікаційна інфраструктура забезпечує ефективну логістику та зв'язок
	розвиток нових матеріалів та хімічних сполук	Створення гумових сумішей з покращеними властивостями (зносостійкість)

Примітка. Таблицю складено за [1,2].

З табл.1 можна зробити висновок, що «Київгума» має хороші перспективи на німецькому ринку завдяки стабільній політичній ситуації та торговим перевагам ЄС. Проте компанії слід врахувати суворі екологічні вимоги до продукції, економічні коливання та культурні відмінності.

На основі чітко визначених цілей за методикою SMART та результатів PEST-аналізу можна стверджувати, що «Київгума» має всі шанси для успішного виходу на ринок гумових виробів Німеччини. SMART метод допоміг сформулювати конкретні, досяжні цілі для просування продукції «Київгума» на новий ринок. PEST-аналіз виявив фактори зовнішнього середовища, які впливають на розвиток і функціонування ринку гумових виробів Німеччини.

Рекомендації в просуванні продукції компанії «Київгума» на ринку гумових виробів Німеччини:

1. Підвищення пізнаваності бренду. Це можна зробити за допомогою маркетингової компанії та участю в у галузевих виставках.
2. Налагодити партнерства з місцевими компаніями.
3. Адаптація до екологічних стандартів.
4. Аналізувати результати роботи на ринку та за необхідності коригувати стратегію відповідно до змін у попиті.

Перелік посилань:

1. «Київгума» : офіц. веб-сайт. URL: <https://www.kievguma.ua>
2. Аналітика ринку гумових виробів у Європі: офіц. веб-сайт. URL: <https://www.euromonitor.com/rubber-products-in-germany>

ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇН ЄС В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Діріна Єлизавета Максимівна, 292-21

Науковий керівник: к.е.н., доц. Литвин Марина Валентинівна

У сучасних умовах глобалізації сталий розвиток вже багато років є ключовим орієнтиром для країн Європейського Союзу (ЄС). Інтеграція економік, посилення міждержавних зв'язків, транснаціональні виклики — усе це формує новий етап розвитку, який має забезпечити баланс між економічним зростанням, соціальною справедливістю та екологічною стійкістю.

Глобалізація є полярним явищем: з одного боку, сприяє поширенню інноваційних технологій, прискорює обіг зелених інвестицій і трансферу знань; з іншого — загострює конкуренцію за ресурси, посилює регіональну нерівність та екологічний тиск. Сучасний етап глобалізації ставить нові виклики перед країнами ЄС у контексті досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСЗ).

На рисунку 1 представлено порівняльний аналіз показників за 2023 рік для країн ЄС. Індекс сталого розвитку (ICR) є комплексним показником, що відображає досягнення країн у сфері сталого розвитку на основі численних економічних, соціальних та екологічних індикаторів. ICR розраховується на основі 17 Цілей сталого розвитку, які були прийняті в рамках Декларації ООН 2030. Графік візуалізує розподіл країн за рівнем досягнення цілей сталого розвитку, де чітко прослідковується розподіл держав за географічною ознакою [1].

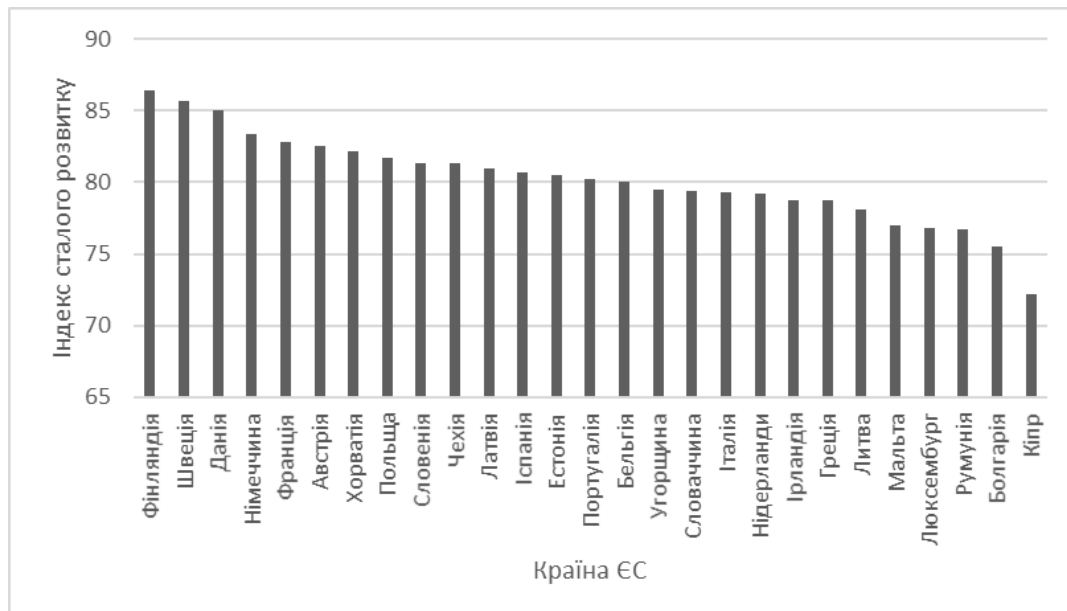

Рис. 1 – Індекс сталого розвитку в країнах ЄС за 2023 рік

Аналіз представлених даних дозволяє виявити суттєві розбіжності між країнами-членами. Лідерами за показниками індексу сталого розвитку традиційно виступають північні країни -Фінляндія, Данія та Швеція, що досягли

значних успіхів у впровадженні "зелених" технологій та соціальних інновацій. Наприклад, за п'ять років Швеція (2018-2023) збільшила частку відновлюваної енергії з 54% до 66%, використовуючи як власні інновації, так і міжнародний досвід. Ціль 7 – Доступна та чиста енергія, для країн-лідерів вже досягнута [2,3].

Проте для країн, що відстають, глобалізація створює додаткові бар'єри. Румунія, Болгарія та Кіпр, як видно з графіка, стикаються з подвійним викликом: необхідністю наздоганяючої модернізації та зростаючою глобальною конкуренцією. Це пов'язано зі структурними проблемами економік та історичною залежністю від вуглецевих палив. При цьому, Болгарія досягла Цілі 15 – Збереження екосистеми суші, в той час як для лідерів індексу, це наразі недоступно [3].

Варто зазначити, що у 2024 році відбулось різке падіння індексу сталого розвитку, в тому числі для багатьох країн Європейського Союзу, зокрема. Це може бути пов'язане з накладанням глобальних та локальних криз Різке погіршення індикаторів сталого розвитку в країнах ЄС відбувається на тлі безпрецедентної геополітичної кризи, спричиненої російською агресією проти України. Війна не лише дестабілізувала енергетичні ринки та ланцюги поставок, але й перетворила сталий розвиток на питання національної безпеки. Спроби ЄС відмовитися від російських енергоносіїв виявили глибоку вразливість східноєвропейських країн, де енергетична залежність поставила під загрозу соціально-екологічні трансформації [3].

Подолання кризової ситуації потребує поєднання короткострокових антикризових заходів із довгостроковими реформами, інтеграції України в європейські зелені ініціативи як гарант безпеки континенту та інвестиції в технології подолання дефіциту електроенергії.

Перспективи подальшого розвитку передбачають необхідність:

- посилення фінансової підтримки відстаючих регіонів;
- активізації трансферу технологій;
- гармонізації екологічних стандартів;
- розвитку спільних європейських ініціатив.

Дослідження перспектив сталого розвитку країн ЄС в умовах глобалізації та геополітичної кризи, виявило низку ключових тенденцій та викликів. Аналіз індексів сталого розвитку за 2023 та рік демонструє, що Європейський Союз стикається зі складним періодом трансформації, де традиційні підходи до сталого розвитку потребують переосмислення через необхідність безпеки та енергетичної незалежності.

Війна стала каталізатором глибоких системних змін у підходах до реалізації Цілей сталого розвитку. Якщо раніше акцент робився на поступовій екологічній трансформації, то зараз ЄС змушений поєднувати довгострокові кліматичні цілі з негайними антикризовими заходами. Особливо це помітно в енергетичній сфері, де відмова від російських енергоносіїв призвела до тимчасового зростання вуглецевих викидів у деяких країнах Східної Європи, що позначилось на показниках ІСР.

Важливу роль у підтримці сталого розвитку відіграють інституції ЄС - від Європейської Комісії з її програмами типу European Green Deal до Європейського інвестиційного банку, який фінансує ключові інфраструктурні проєкти. Особливо варто відзначити механізми солідарності, такі як Фонд справедливого переходу, які допомагають регіонам, що найбільше постраждали від енергетичної кризи. Перспективи подальшого розвитку залежатимуть від здатності ЄС поєднувати чотири ключові елементи: технологічні інновації, фінансову підтримку вразливих регіонів, інституційну гнучкість та геополітичну єдність. Реконструкція України в цьому контексті може стати унікальним полігоном для тестування нових підходів до сталого розвитку в умовах кризи [4].

Таким чином, сучасний етап сталого розвитку ЄС характеризується як значними викликами, так і безпрецедентними можливостями. Подолання поточних труднощів вимагатиме більш тісної координації між країнами-членами, застосування європейських інструментів та готовності до нестандартних рішень. Успіх цих зусиль визначатиме не лише майбутнє Європи, але й стане важливим прикладом для всього світу в умовах глобальних криз.

Перелік посилань:

1. Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development. 2015. 35 p. URL: <https://docs.un.org/en/A/RES/70/1> (date of access: 02.04.2025).
2. Renewable energy statistics - Statistics Explained. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Renewable_energy_statistics (date of access: 04.04.2025).
3. Transformation center. Sustainable development report. URL: <https://sdgtransformationcenter.org/> (date of access: 04.04.2025).
4. KnowSDGs. European Commission. URL: <https://knowsdgs.jrc.ec.europa.eu/intro-policy-mapping> (date of access: 05.04.2025).

ВПЛИВ ТНК ТА ТНБ НА РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Довбань Владислав Віталійович, група 292-21-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Гузенко Ірина Юріївна

Важливим компонентом інтернаціоналізації та однією з рушійних сил глобалізації є процес транснаціоналізації національних економік. Ця провідна тенденція сучасного світогосподарського розвитку набуває свого концентрованого втілення насамперед у формуванні в рамках сучасних транснаціональних корпорацій (ТНК) та транснаціональних банків (ТНБ) поряд з глобальними виробничими мережами й усталених каналів інвестиційної та фінансової взаємодії національних економік.

Актуальність дослідження обумовлена посиленням ролі ТНК та ТНБ у трансформації світового фінансового простору, адже ці багатонаціональні підприємства виступають основними акторами світового фінансового ринку, їх діяльність впливає на міжнародні інвестиції, кредитування, валютні курси та фінансові потоки між країнами. І хоча дослідженню фінансової глобалізації присвячено численні наукові фундаментальні праці як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, зокрема, Р. Вернона, Р. Барнета, Р. Мюллера, П. Баклі, М. Кессона, Л. Тернера, Дж. Даннінга, О. Білоруса, О. Гаврилюка, В. Новицького, О. Плотнікова, О. Рогача, В. Рокочої потрібне подальше вивчення особливостей функціонування фінансових ТНК, їхньої динаміки розвитку та впливу на глобальну фінансову систему.

ТНК являють собою господарські об'єднання, що складаються із головної (материнської) компанії і закордонних філій. Особливу роль у сучасній економіці відіграють фінансові ТНК, які контролюють значні грошові потоки, формують глобальні ринки капіталу та визначають фінансові тренди [1].

Серед визначних рис фінансових ТНК слід відзначити наступні: глобальна присутність, адже вони працюють у різних країнах, часто маючи офіси та філії по всьому світу; диверсифікація діяльності (окрім банківських послуг, вони займаються страхуванням, управлінням активами, фінансовими технологіями тощо); надвеликий обсяг капіталу, коли їхні активи та фінансові ресурси можуть перевищувати бюджети окремих держав; вплив на фінансові ринки, здатність формувати ринкові тренди, впливати на вартість активів, регулювати інвестиційні потоки; розвиток фінансових технологій (фінтеху), адже саме фінансові ТНК є лідерами в діджиталізації фінансових послуг, застосуванні блокчейну, штучного інтелекту тощо [2].

Фінансові ТНК оперують у різних сегментах фінансового ринку, включаючи банківську сферу, страхування, фондові ринки та інвестиційний бізнес. Вони здійснюють масштабні операції з цінними паперами, валютами та кредитними інструментами, формуючи значну частку глобального фінансового потоку. Фінансові ТНК також відіграють значну роль у процесах міжнародного інвестування та кредитування, що дозволяє їм безпосередньо впливати на розвиток регіональних та національних економік.

Глобальний характер диверсифікації діяльності фінансових ТНК об’єктивно викликає потребу оновлення та модернізації їхніх організаційно-економічних форм, серед яких злиття і поглинання ТНК двох або більше країн (ЗП), фінансові групи тощо.

ЗП – радикальний метод концентрації та централізації виробництва та капіталу в міжнародному масштабі. Цей процес активно триває вже не перше десятиліття і не згасає. Базовими мотивами, які підштовхують провідні ТНК до злиття та поглинання є такі: намагання посилення впливу на ринок, практично домінування на ньому; бажання підвищити ефективність за рахунок синергізму; збільшення масштабів операцій та зниження витрат на їх проведення; диверсифікація ризиків.

У свою чергу, транснаціональні фінансові групи (ТФГ) виникли на основі транснаціонального фінансового капіталу та є інституціональною формою зрощування фінансово-кредитних ТНК з великими компаніями інших сфер і галузей економіки (промисловими, транспортними, будівельними, консультативними, страховими та ін.). Нині ТФГ посідають вагомe місце на глобальному фінансово-кредитному ринку. Підтвердженням цього є, зокрема, дані, наведені в табл.1, які свідчать про те, що сумарна ринкова капіталізація першої десятки найбільших банківських установ світу у 2012 р. становила понад 1,7 трлн дол. (або 44 % капіталізації найбільших 50 банків світу). Сукупна вартість активів перших десяти найбільших установ у 2024 р. становила 28,2 трлн, а загальна чисельність персоналу — майже 2,6. При цьому сукупна ринкова їх капіталізація дорівнювала 44 %.

**Таблиця 1. Рейтинг найбільших банківських установ світу
у 2012 та 2024 рр.**

Рейтинг за ринковою капіталізацією	Банк / країна походження	Ринкова капіталізація, млрд дол. США	Рейтинг за вартістю	Банк / країна походження	Вартість активів, млрд дол. *	Рейтинг за чисельністю	Банк / країна походження	Чисельніс- ть персонал у, тис. осіб*
1	Industrial & Commercial Bank of China (ICBC) / Китай	235,2	1	Промислово-комерційний банк Китаю/ Китай	4009,26	1	Промислово-комерційний банк Китаю/ Китай	461,75
2	China Construction Bank / Китай	204,3	2	Китайський будівельний банк корпорації/ Китай	3400,25	2	Сільськогосподарський банк Китаю/ Китай	444,24
3	Wells Fargo & Co / США	196,4	3	Сільськогосподарський банк Китаю/ Китай	3235,65	3	Китайський будівельний банк корпорації/ Китай	329,34
4	HSBC Holdings / Великобританія	195,7	4	Банк Китаю/ Китай	2991,90	4	Банк Китаю/ Китай	310,04
5	JP Morgan Chase / США	185,7	5	Банк Фінансова група Mitsubishi UFJ/ Японія	2784,74	5	Банк JPMorgan Chase & Company/ США	250

Продовження таблиці 1. Рейтинг найбільших банківських установ світу у 2012 та 2024 рр.

6	Agricultural Bank of China / Китай	150,5	6	Банк JPMorgan Chase & Company/ США	2514,81	6	Банк HSBC Холдингс ПЛС/ Великобританія	232,96
7	Citigroup / США	136,2	7	Банк HSBC Холдингс ПЛС/ Великобританія	2521,77	7	Банк Америки/ США	209
8	Bank of America	132,7	8	Банк БНП Паріба/ Франція	2357,07	8	Банк БНП Паріба/ Франція	189
9	Commonwealth Bank of Australia / Австралія	115,3	9	Банк Америки/ США	2281,23	9	Банк Фінансова група Mitsubishi UFJ/ Японія	106,8
10	Westpac / Австралія	99,8	10	Банк Креді Агрікол/ Франція	2117,16	10	Банк Креді Агріколь/ Франція	73,7
Усього		1651,8	×	×	28 213,84	×	×	2 606,83

World's Largest Banks 2024 / [http://www.banksdaily.com/topbanks/World/2024.html]; Top International Banks / [http://www.relbanks.com/worldstop-banks/top-international-banks]; Top Banks in the World 2012 / [http://www.relbanks.com/worlds-top-banks/assets].

На сьогодні у світовій економіці сформувались банки-гіганти, до яких належать насамперед американські, китайські та західноєвропейські інституції: Промислово-комерційний банк Китаю, Китайський будівельний банк корпорації, Сільськогосподарський банк Китаю, Банк Китаю та ін. Великомасштабна вартість їхніх активів, ринкова капіталізація та чисельність персоналу робить їх практично недосяжними для конкурентів і перетворює на впливових гравців глобального ринку. Зростання рівня концентрації капіталу ТФГ обумовлює прискорене зростання доходності капіталу, рух якого опосередковується фінансовими інститутами (банками, страховими компаніями, інвестиційними та пенсійними фондами). Ключовими рисами даного процесу стає злиття капіталів ТФГ зі створенням універсальних холдингів, котрі не тільки розширюють спектр фінансових послуг, пропонуваних споживачам, але й здатні здійснювати широкомасштабну експансію на новостворювані фінансові ринки країн периферії.

Водночас, така концентрація капіталу може сприяти монополізації фінансового ринку та посиленню залежності національних економік від транснаціональних структур [3]. Також в діяльності фінансових ТНК є інші фінансові ризики, такі як: фінансова нестабільність (діяльність великих корпорацій може сприяти виникненню фінансових криз через створення «бульбашок» на ринку та спекулятивні операції); посилення економічної нерівності, адже капіталізація фінансових ТНК дозволяє їм отримувати значні прибутки, водночас зменшуючи доступ до фінансових ресурсів для малих і середніх підприємств; залежність національних економік – у випадку фінансових криз національні економіки, які залежать від діяльності ТНК,

можуть зазнавати серйозних економічних потрясінь [4].

Резюмуючи викладене, можна констатувати, що сучасні фінансові ТНК та ТНБ є важливим чинником, що справляє суттєвий вплив на фінансову глобалізацію та визначає зміни глобальної фінансового простору. Вони володіють значними фінансовими ресурсами, які впливають на ринки капіталу, валютні курси, кредитно-грошову політику та економічний розвиток країн. Оскільки ці корпорації працюють на міжнародних ринках і мають потужний глобальний вплив, їх діяльність не тільки створює можливості для економічного зростання, а й породжує численні виклики та ризики: посилення економічної нерівності в глобальному масштабі; виникнення фінансових криз через неефективні механізми регулювання або недостатній нагляд за діяльністю цих корпорацій. Тому, хоча фінансові ТНК є ключовими гравцями на світових фінансових ринках, потрібно вдосконалювати регуляторні механізми, щоб запобігти всіх можливих проблем та загроз глобальній економіці.

Перелік посилань:

1. Войтко С.В., Гавриш О.А., Корогодова О. О., Моїсеєнко Т. Є. Транснаціональні корпорації : Навчальний посібник , 2016, с. 8-11. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/443e7402-6c8f-4f78-9d3d-d89f9c0cfab2/content>
2. Войтко С.В., Гавриш О.А., Корогодова О. О., Моїсеєнко Т. Є. Транснаціональні корпорації : Навчальний посібник , 2016, с. 39-48. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/443e7402-6c8f-4f78-9d3d-d89f9c0cfab2/content>
3. Грубляк О.М., Юрій Е.О. Світова фінансова система: Навчальний посібник, 2023, с 10-17. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7674/%D0%9D-067_%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0_%D0%93%D1%80%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%8F%D0%BA%20%D0%9E_%D0%9C_%D0%AE%D1%80%D1%96%D0%B9%20%D0%95_%D0%9E_%D0%B5%D0%B%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B5%20%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Юнацький М.О. Економіка та суспільство, 2015. Вип. № 72, с. 78-82. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/13.pdf

МІЖНАРОДНИЙ АУТСОРСИНГ: СУТНІСТЬ ТА СВІТОВА ПРАКТИКА

НТУ «Дніпровська політехніка»

Душенько Андрій Ігорович, група 292-21-1

Науковий керівник: д. е. н., проф. Пилипенко Юрій Іванович

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується зростанням міжнародної конкуренції, що пов'язується із загостренням геополітичної ситуації та суперечливими тенденціями глобалізаційних та антиглобалізаційних процесів. У цих умовах значно підвищуються вимоги до суб'єктів міжнародного бізнесу щодо рівня їх конкурентоздатності на світових ринках, відповідності їх технологічних, виробничих, управлінських та інших умов економічної діяльності провідним світовим стандартам.

Як свідчить міжнародна практика, одним із дієвих інструментів управління виробничо-господарською діяльністю підприємств, яких сприяє покращанню їх організаційних, фінансових і економічних результатів, супроводжується зниженням витрат та підвищенням загальної ефективності ведення бізнесу, є аутсорсинг. Найчастіше його визначають як вид віддаленого найму співробітників, коли сторонній підрядник забезпечує повністю сформовану команду, що включає як фахівців, так і керівництво, для роботи над проєктами клієнта-рекрутера протягом дії свого контракту. Основна концепція полягає в тому, що команда приймається на роботу відповідно до потреб та вимог клієнта [1].

Іншими словами, окремі завдання господарської діяльності, які не є основними для підприємства, передаються для виконання зовнішнім підрядникам, які є спеціалізованими установами і в розпорядженні яких є висококваліфіковані співробітники для виконання цих завдань. Це підвищує конкурентоспроможність підприємства на міжнародному ринку, дає йому змогу оптимізувати використання всіх власних видів ресурсів і сконцентруватися на основному виді своєї діяльності.

Найбільш поширеними видами аутсорсингу є виробничий, бізнес-процесів та інформаційних технологій. Виробничий аутсорсинг передбачає передачу виробництва окремих елементів виробничого ланцюжка іншій компанії, аутсорсинг бізнес-процесів супроводжується передачею сторонній організації допоміжних бізнес-процесів: маркетингу, управління персоналом, бухгалтерського обліку, а аутсорсинг інформаційних технологій – передачу функцій, пов'язаних з інформаційними технологіями, наприклад, в частині розробки програмного забезпечення [2].

Лідерами міжнародного рейтингу країн за їх привабливістю у сфері аутсорсингу є Індія, Китай, Малайзія, Бразилія та Великобританія. Даний рейтинг визначається за 4 показниками: фінансова привабливість, людські ресурси, бізнес середовище, та цифровий резонс (рівень розвитку цифрової інфраструктури у країні) [3]. Разом з тим, світова практика використання аутсорсингу засвідчує наявність як загальних, так і специфічних характеристик його застосування в різних країнах світу (табл. 1).

Таблиця 1 – Практики аутсорсингу в різних країнах світу

№	Характеристика	США	Японія	Європа	Україна
1	Рушійні сили	Зростаюча конкуренція на глобальному ринку			
2	Причини переходу на аутсорсинг	Зниження витрат	Підвищення ефективності роботи компанії, концентрація на ядрі бізнесу	Зниження витрат	
3	Глибина запровадження аутсорсингу	Передача на аутсорсинг головних та другорядних функцій, включаючи виробництво та наукові розробки			Передача певних функцій при розробці нових бізнес-проектів, передача окремих операцій із зберігання та транспортування товарів; оренда площ та споруд
4	Схема роботи з провайдером аутсорсингу	Горизонтальна	Пірамідальна	Змішана	Змішана
5	Форми аутсорсингу	Офшорний (зменшення частки), зовнішні підрядники	Всередині країни, дочірні підприємства за кордоном		Офшорний аутсорсинг та аутсорсинг всередині країни.
6	Країни-виконавці аутсорсингу	Індія, Китай (частка зменшується)	Китай (частка зростає), аутсорсинг всередині країни	Китай, країни Східної та центральної Європи	США (близько 80% експорту ІТ-послуг), країни Євросоюзу та Ізраїль
7	Динаміка ринку	Спад, зменшення кількості та розміру угод	Стабільне зростання ринку		
8	Тенденції ринку	Переорієнтація на аутсорсинг у середині країни	Стабільно мала частка офшорного аутсорсингу, орієнтація на країни азійського регіону	Порівняно висока динаміка ринку за рахунок розвитку офшорного аутсорсингу у країнах-сусідах	Більшість вітчизняних компаній орієнтовані на закордонні ринки: 55-60% нашого аутсорсингу – це продукція на експорт

Джерело: [4, с.98].

У цілому аутсорсинг сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств на міжнародних ринках, дозволяє швидше адаптуватися до змін світової кон'юнктури, а також зменшує ризики ведення підприємницької діяльності.

Перелік посилань:

1. Петрик І.В. Аутсорсинг бізнес-процесів у функціонуванні інтегрованих підприємств: монографія. Львів: Растр-7. 2017. 404 с.
2. Тарасенко С.В. Міжнародний бізнес : навч. посіб. Суми : СумДУ, 2021. 222 с.
3. The 2023 Kearney Global Services Location Index. URL: <https://www.kenarney.com/service/digital-analytics/gslі/2023-full-report>
4. Дергачова В.В., Островерха Д.В. Роль та значення міжнародного аутсорсингу: зарубіжний досвід та перспективи його впровадження в Україні. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». 2017. №14. С.93-99.

ВУГЛЕЦЕВИЙ СЛІД ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ: ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, РЕПУТАЦІЙНІ РИЗИКИ ТА КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Зінковська Ольга Максимівна, група 292м-24-1
Науковий керівник: д.е.н., проф. Литвиненко Наталія Іванівна

У сучасній глобальній економіці транснаціональні корпорації (ТНК) відіграють ключову роль у формуванні виробничих і логістичних ланцюгів, які охоплюють десятки країн. Проте така глобалізація бізнесу часто супроводжується практикою переміщення найбільш екологічно шкідливих процесів у країни з менш жорстким екологічним регулюванням та слабкими інституціями контролю. Це явище отримало назву «вуглецевий колоніалізм», адже країни Глобального Півдня, зазвичай менш розвинені, змушені нести основний тягар екологічних наслідків, при тому що вигоди від економічної діяльності часто залишаються в країнах Глобального Півночі [1].

Такий підхід дозволяє ТНК формально знижувати свій вуглецевий слід у країнах, де вони зареєстровані, водночас залишаючи поза увагою викиди, пов'язані з їхніми постачальниками чи підрядниками. У відповідь на цю проблему світова спільнота дедалі активніше вимагає запровадження більш відповідальної та прозорої бізнес-практики.

Європейський Союз, зокрема, ініціював розробку Директиви про корпоративну належну перевірку у сфері сталого розвитку (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD). Ця ініціатива зобов'язує великі компанії, які діють на європейському ринку, незалежно від країни їх реєстрації, здійснювати систематичний моніторинг і аналіз екологічних та соціальних ризиків у всьому ланцюзі постачання [1]. Компанії повинні:

- виявляти потенційно шкідливі впливи на довкілля та права людини;
- впроваджувати заходи з їхнього запобігання або мінімізації;
- звітувати про результати відповідної діяльності;
- нести юридичну відповідальність у разі недотримання вимог директиви.

Це означає, що великі компанії вже не зможуть ховати свій негативний вплив на довкілля або соціальні порушення за кордонами ЄС. Нові норми фактично розширюють межі корпоративної відповідальності до глобального масштабу, змушуючи бізнес усвідомлювати та контролювати реальний (повний) вуглецевий слід своєї діяльності, включно з непрямыми викидами, що виникають унаслідок діяльності їхніх постачальників.

Загалом, боротьба з вуглецевим колоніалізмом та перехід до більш відповідального глобального бізнесу потребують як регуляторних зусиль на рівні міжнародних організацій, так і активного залучення споживачів, інвесторів та громадянського суспільства.

Невиконання екологічних зобов'язань може мати не лише юридичні, а й серйозні репутаційні наслідки для компаній. Яскравим прикладом є скандал Dieselgate, коли компанія Volkswagen була викрита у маніпуляціях з показниками викидів шкідливих речовин у дизельних автомобілях. У результаті цього порушення компанія зазнала понад 33 мільярдів доларів збитків у вигляді штрафів, компенсацій та судових витрат, а також суттєво втратила довіру споживачів. У сучасному світі репутація бренду може становити до 40% його ринкової вартості, що робить її одним із ключових нематеріальних активів. Згідно з дослідженнями, 78% споживачів віддають перевагу брендам із позитивною репутацією, особливо тим, що демонструють відповідальне ставлення до екології та соціальних питань [2].

Компанії, що впроваджують зелені технології та використовують відновлювану енергію, отримують низку переваг:

— Зниження витрат на викиди. Використання зеленої енергії дозволяє зменшити або повністю уникнути витрат на сплату податків за викиди CO₂, а також на придбання квот у рамках системи торгівлі викидами (ETS). Це сприяє зниженню собівартості продукції та підвищенню конкурентоспроможності.

— Підвищення привабливості для клієнтів. Споживачі та бізнес-партнери дедалі частіше враховують вуглецевий слід продукції у своїх закупівельних рішеннях. Екологічно чисті товари користуються зростаючим попитом, що відкриває додаткові можливості для продажів.

— Покращення репутації. Використання відновлюваних джерел енергії зміцнює імідж компанії як екологічно відповідальної. Це особливо важливо для залучення клієнтів, партнерів, інвесторів і талановитих працівників.

— Доступ до “зелених” ринків. У ряді країн, особливо в ЄС, діють вимоги щодо екологічності продукції, включно з необхідністю наявності вуглецевої сертифікації. Компанії, які використовують зелену енергію, мають переваги при виході на ці ринки або участі в експортних програмах.

— Оптимізація операційних витрат. Довгострокові контракти на постачання зеленої енергії дозволяють компаніям стабілізувати витрати на енергоресурси та зменшити залежність від коливань цін на традиційні джерела енергії, такі як газ або вугілля.

Хоча малі та середні підприємства (МСП) можуть не підпадати під прямі вимоги CSDDD та CSRD, вони відчують опосередкований вплив, оскільки великі компанії зобов'язані забезпечити відповідність своїх постачальників новим стандартам. Це означає, що МСП повинні бути готові до впровадження екологічних та соціальних стандартів, щоб зберегти співпрацю з великими клієнтами [3].

Отже, у сучасних умовах глобалізації відповідальність бізнесу більше не обмежується межами окремої країни. Транснаціональні корпорації мають усвідомлювати наслідки своєї діяльності на довкілля та права людини по всьому ланцюгу постачання. Практика «вуглецевого колоніалізму», яка переносить екологічне навантаження на країни з низькими стандартами, вже не є прийнятною для світової спільноти. Запровадження директиви CSDDD ЄС є

важливим кроком до встановлення глобальних стандартів сталого розвитку, що зобов'язує компанії діяти прозоро, відповідально та екологічно свідомо.

Бізнес, що впроваджує зелені технології, не лише уникає юридичних та репутаційних ризиків, а й здобуває конкурентні переваги: зниження витрат, доступ до нових ринків, лояльність споживачів і партнерів. Водночас навіть малі й середні підприємства повинні готуватися до нових реалій, адаптуючи свої процеси до зростаючих екологічних та соціальних вимог. Тільки спільні зусилля компаній, держав, інвесторів і громадськості дозволять побудувати справедливую й екологічно сталую економіку майбутнього.

Перелік посилань:

1. Publication S. Internet and Web Development Fundamentals: Learn How the Internet Works - HTTP/HTTPS, Mail Delivery , LAN, WAN, Network Basics and Firewalls. Independently Published, 2022.

2. «Вуглецевий колоніалізм»: глобальний слід Європи – Міжнародний кур'єр. *Міжнародний кур'єр – Новини України та світу, авторитетно.* URL: https://intercourier.news/2023/05/29/vugleczevyj-kolonializm-globalnyj-slid-yevropy/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 13.04.2025).

3. Кононенко І. Відповідальність як стратегія. Чому сталий розвиток – майбутнє бізнесу. *Блоги про бізнес, політику, юридичну систему | LIGA.net.* URL: https://blog.liga.net/public/index.php/user/irkononenko/article/54347?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 13.04.2025).

4. digitalntransform. *digitalntransform.* URL: https://pupenasan.github.io/digitalntransform/3_2024.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 13.04.2025).

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ ТА СТРАТЕГІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Зіньковська Ольга Максимівна, група 292м-24-1
Науковий керівник: доц. Геращенко Світлана Олександрівна

Інвестиційне середовище є одним із основних факторів, що визначає темпи економічного розвитку країни. Від нього залежить здатність держави залучати необхідні фінансові ресурси для модернізації виробничих потужностей, розвитку інфраструктури, покращення якості життя громадян і досягнення сталого економічного зростання. Інвестиції в свою чергу визначають рівень зайнятості, інноваційні процеси та конкурентоспроможність економіки на міжнародній арені. Проте, для України, яка перебуває на етапі трансформації своєї економіки та інтеграції в світову економіку, значення інвестицій має особливу вагу, адже саме завдяки інвестиціям можна подолати наслідки багаторічних економічних і політичних криз.

Після численних економічних криз, які країна пережила в останні десятиліття, інвестиції стали однією з основних умов відновлення. Інвестиції не тільки дозволяють оновлювати старі виробничі потужності, але й запроваджувати нові технології, підвищувати продуктивність праці, забезпечувати модернізацію інфраструктури, що є критично важливим для економічного зростання. Оскільки Україна після розпаду СРСР знаходиться в процесі структурних змін і інтеграції в міжнародну економіку, іноземні та внутрішні інвестиції є ключовими для досягнення макроекономічної стабільності.

Попри наявність потенціалу для розвитку, інвестиційне середовище в Україні залишає бажати кращого. Протягом останніх десятиліть країна переживає нестабільні політичні процеси, що значно ускладнює залучення інвестицій. Серед основних факторів, що негативно впливають на інвестиційний клімат, можна виділити такі:

1. Політична нестабільність та часті зміни урядів: В Україні зміни політичного курсу часто супроводжуються новими реформами, але при цьому не завжди зберігається неперервність політики. Це створює непередбачуваність для інвесторів, які потребують довгострокової стабільності для прийняття рішення про вкладення капіталу.

2. Корупція: Корупційні практики на різних рівнях державного управління залишаються однією з головних проблем для інвесторів. Хоча реформаторські ініціативи сприяють поступовому покращенню ситуації, корупція все ще залишається значною перешкодою для розвитку бізнесу та залучення інвестицій.

3. Неузгодженість законодавства та регуляцій: Часті зміни в податковому та митному законодавстві, а також невизначеність щодо прав власності та інвестиційних гарантій створюють значні ризики для інвесторів.

Законодавчі колізії та іноді недосконала судова система сприяють росту невизначеності в інвестиційному середовищі.

4. Безпекова ситуація та війна: Тривала військова агресія з боку Росії, а також регіональні конфлікти на сході країни значно знижують привабливість України для іноземних інвесторів. Військовий конфлікт і погрози його ескалації створюють додаткові ризики для інвестицій.

Соціальні фактори, такі як рівень освіти, кваліфікація робочої сили, а також рівень соціальної нерівності, також відіграють важливу роль у формуванні інвестиційного клімату. В Україні, незважаючи на значні досягнення в освіті, існує потреба в підвищенні кваліфікації робочої сили, щоб задовольнити вимоги сучасного ринку праці. Це особливо важливо для залучення інвестицій у високотехнологічні і наукомісткі галузі. Крім того, соціальна нерівність може призвести до соціальних заворушень, що також негативно впливає на інвестиційну привабливість країни.

Попри всі вищезгадані виклики, в Україні все ж спостерігаються позитивні зміни в інвестиційному середовищі. Це включає в себе:

1. Покращення регуляторного середовища: Останні роки характеризуються значними зусиллями з боку уряду щодо дерегуляції бізнесу, спрощення процедур ліцензування та податкової адміністрації. Ці кроки, хоча й поступові, створюють умови для більш прозорого та привабливого інвестиційного середовища.

2. Інвестиції у нові технології: Україна почала активно розвиватися в сфері ІТ-технологій, що приваблює іноземних інвесторів. Окрім того, зростає цікавість до таких секторів, як відновлювальна енергетика, агробізнес та інфраструктурні проекти.

3. Співпраця з міжнародними фінансовими інституціями: Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями, такими як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд та Європейський Союз, дозволяє залучати ресурси та сприяє реалізації ключових реформ.

Таким чином, хоча інвестиційне середовище в Україні зберігає ряд серйозних проблем, спостерігаються й позитивні тенденції, які дають надію на покращення ситуації в найближчій перспективі.

Інвестиційне середовище в Україні є складним і багатогранним, впливаючи на економічне зростання та розвиток країни. Попри значний потенціал, залучення інвестицій ускладнюється політичною нестабільністю, корупцією, правовою невизначеністю та безпековими ризиками через військовий конфлікт. Водночас певні сектори, зокрема агробізнес, ІТ та відновлювальна енергетика, демонструють стійкість і перспективи зростання. Покращення інвестиційного клімату потребує продовження реформ, дерегуляції бізнесу, диверсифікації джерел капіталу та активної співпраці з міжнародними фінансовими інституціями й ЄС. Створення стабільного правового середовища, боротьба з корупцією та сприяння інноваціям допоможуть реалізувати економічний потенціал країни.

Перелік посилань:

1. Національний банк України. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 17.03.2025).
2. Головна - UkraineInvest. *UkraineInvest*. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/> (дата звернення: 17.03.2025)
3. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). *European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)*. URL: <https://www.ebrd.com/home> (date of access: 17.03.2025).
4. World Bank Group - International Development, Poverty and Sustainability. *World Bank Group - International Development, Poverty and Sustainability*. URL: <https://www.worldbank.org/ext/en/home> (date of access: 17.03.2025).

IMPACT OF DIGITAL MARKETING TRANSFORMATION ON GLOBAL ECONOMIC INTEGRATION

Dnipro University of Technology

Kalnaia Sofiia Olehivna, group 075-24-1

Scientific supervisor: PhD, Professor Pilova Kateryna Petrivna

In 21st century, especially after 5th industrial revolution, digital technologies are playing even a bigger role in reshaping how businesses engage with customers and expand global reach. New technologies allow companies to cost-effectively reach new audiences, improve customer experiences and drive ecommerce.

Since the importance of digital platforms, services and ecommerce is rising, the growth of the digital economy is forcing companies to transform their business models to maximize their revenue. Global ecommerce sales were expected to total \$6.09 trillion worldwide in 2024. This number is expected to continue growing over the next few years. In 2022, digitally delivered services made up 54% of total services exports. This growth is opening up new opportunities for a wide range of participants in the global market, including micro, small, and medium-sized enterprises (MSMEs) [1].

As for 2025, marketing has become primarily digital. One of the main reasons for this is its efficiency and quality, as digital marketing transformation involves the strategic use of digital technologies to enhance customer engagement, optimize marketing efforts, and drive business growth.

Digital technologies completely changed the way customer relationship management operates. New approach allow companies to get real-time insight, resulting into personalization and customers' satisfaction boost.

The use of artificial intelligence and machine learning for big data analysis has provided businesses with deeper insights into customer behavior and market trends. Personalisation plays a crucial role in adapting messages that deeply resonate, and, hence, boosting revenue growth. An example of its successful implementation is Netflix's marketing strategy, which processes vast amounts of data related to users' viewing habits, preferences, and patterns. This data enables Netflix not only to recommend content but also to ensure that these recommendations are highly relevant to each user, enhancing the accuracy of its suggestion system. Moreover, Netflix's approach extends beyond its existing catalog, leveraging data-driven insights to guide content creation [2].

Social media platforms and mobile technologies offer a vast platform for precise targeting, better customer acquisition and retention.

The study and generalization of the role of digital marketing instruments is presented in Table 1 [3].

Table 1

New technologies and its impact on global economic integration

Technology	Usage in digital marketing	Impact on global economic integration
------------	----------------------------	---------------------------------------

Big data	By analyzing vast datasets, enables deeper personalization, predictive analytics, helps identify what is working, customer journey mapping, accurate segmentation, analysis of return on investment (ROI) of campaigns.	Enhances global trade by providing data-driven insights for market entry, optimizing supply chains, and supporting export growth through targeted campaigns.
Artificial Intelligence (AI)	Powers personalization, predictive analytics, customer service via chatbots, content generation, ad optimization, voice search and image recognition, and data analysis.	Facilitates cross-border service trade (e.g., Coursera's global education) and improves efficiency in international logistics and customer engagement, strengthening economic ties.
Machine Learning (ML)	Enhances predictive analytics, personalization, automated ad bidding, chatbots, content curation, sentiment analysis, and SEO optimization.	Drives global market responsiveness by predicting demand and optimizing trade strategies.
Bots and Chatbots	Improves customer service, lead generation, personalization, user engagement, e-commerce transactions, data collection.	Boosts economic integration by enabling 24/7 global customer support, reducing operational costs, and fostering direct business-consumer connections worldwide.
Augmented Reality (AR) and Virtual Reality (VR)	Enables product visualization, virtual storefronts, interactive ads, immersive experiences, brand engagement, and educational campaigns.	Expands global commerce by offering virtual product trials and tours, reducing physical barriers and enhancing cross-border consumer trust and engagement.
Internet of Things (IoT)	Facilitates personalization, real-time marketing, location-based marketing, and new ad platforms.	Integrates economies by optimizing supply chains (e.g., IoT tracking in logistics), enabling real-time global market responses, and fostering service trade growth.
Blockchain	Enhances transparency, data security, ad fraud prevention, P2P marketing, attribution, token rewards, and decentralized marketplaces.	Strengthens trade trust by reducing fraud in global ad spending, enabling secure cross-border transactions, and supporting decentralized economic models.
5G	Improves mobile experiences,	Accelerates global trade by

	real-time personalization, rich multimedia, IoT integration, hyper-targeted ads, and AR/VR capabilities.	enabling faster, data-rich interactions (e.g., IoT-driven logistics), and enhancing service delivery worldwide.
--	--	---

Digital marketing transformation is fostering greater connectivity and interdependence among economies. It breaks down geographical barriers, enabling businesses of all sizes to reach customers worldwide. This is particularly beneficial for small and medium-sized enterprises (SMEs), which can now compete on a global scale without extensive physical infrastructure. For example, artisans in developing countries can sell on platforms like Amazon, connecting to buyers globally, boosting trade. This democratization of market access is reshaping economic power dynamics, an unexpected detail given traditional barriers to entry for small players.

The proliferation of digital marketing has been instrumental in the rapid growth of e-commerce, a direct driver of global trade. Global e-commerce sales reached approximately \$6.09 trillion in 2024, facilitating the seamless exchange of goods and services across borders. This surge in online trade integrates economies by enabling cross-border transactions, reducing logistical costs, and enhancing consumer access to global markets [4].

Digital marketing provides access to vast amounts of data, which companies can analyze to gain insights into consumer behavior, market trends, and competitive landscapes. This data-driven approach enables businesses to make informed decisions about product development, pricing, and distribution strategies, optimizing their operations for global markets. Digital marketing has significantly revolutionized the promotion and delivery of services. Platforms like Coursera use digital marketing to offer courses globally, making education accessible and boosting service trade. The World Trade Organization (WTO) reports that digital trade in services grew by 15% in 2022, outpacing overall trade growth, highlighting its role in economic integration [4].

In conclusion, the transformation of digital marketing is profoundly shaping global economic integration by reducing trade costs, streamlining value chains, and expanding market access. It accelerates international trade, empowering businesses to reach wider audiences, simplify transactions, and leverage digital tools for overcoming growth barriers. By driving e-commerce expansion, facilitating data-driven decision-making, and enhancing global connectivity, digital marketing fosters deeper interdependence among economies. As digital technologies continue to evolve, their integration into marketing strategies will further strengthen economic integration.

References

1. Ossa R. Views of the Chief Economist. URL: https://www.wto.org/english/blogs_e/ce_ralph_ossa_e/blog_ro_15dec23_e.htm (accessed: 25.03.2025).
2. Rathore B. Exploring the Impact of Digital Transformation on Marketing Management Strategies. URL: https://www.researchgate.net/publication/372448833_Exploring_the_Impact_of_Digital_Transformation_on_Marketing_Management_Strategies (accessed: 30.03.2025).

3. Karr D. 10 Modern Technologies That Are Transforming Digital Marketing URL: <https://martech.zone/modern-technologies-impacting-digital-marketing/> (accessed: 30.03.2025).

4. Digital transformation of international trade in the context of global competition: technological innovations and investment priorities. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/download/4241/3991/20796> (accessed: 02.04.2025).

ВПЛИВ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ: НА ПРИКЛАДІ ЛЮКСЕМБУРГУ, УКРАЇНИ ТА НЕПАЛУ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Керлан Аліса Станіславівна, група 292-22-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Литвиненко Наталія Іванівна

Інституціональне середовище має важливе значення для розвитку національної економіки. Воно допомагає країнам підвищити економічне зростання, збільшити людський капітал і зміцнити соціальну згуртованість. Одним із індикаторів ефективності функціонування інституціонального середовища, а саме якості державного управління є The Worldwide Governance Indicators (WGI). Показник розраховується для 200 економік з 1996 року і складається з шести субіндексів: право голосу і підзвітність, політична стабільність і відсутність насильства/тероризму, ефективність уряду, регуляторна якість, верховенство права, контроль корупції [1].

На рис.1 представлено динаміку показника The Worldwide Governance Indicators (WGI) для країн Люксембург, Україна та Непал за період 2013-2023рр.

У цьому аналізі загальний бал WGI розраховано як середнє арифметичне значення з його шести складових показників. Це забезпечує спрощену оцінку управління, але не повністю відображає вплив його окремих показників на економічний розвиток країни.

Примітка. Побудовано за даними [2].

Рис. 1 – Ефективності державного управління України, Люксембургу, Непалу

Як видно з рис. 1 ефективність державного управління України та Непалу значно поступається Люксембургу. У період, що аналізується, показник ефективності державного управління Люксембургу коливався в межах 1,45–1,7, що значно перевищує середньосвітовий рівень (позначений нульовим значенням). Така динаміка свідчить про високий рівень стабільності та ефективності управління в країні. Коливання показника пов'язані зі змінами ВВП, рівня зайнятості та обсягів державних видатків.

На противагу цьому, показник ефективності державного управління Непалу знаходився в діапазоні від -0,67 до -0,38, що вказує на рівень нижчий за середньосвітовий. Це свідчить про низьку ефективність управління, високий рівень корупції та порушення законодавства. Проте, з 2019 року спостерігається стабільне зростання показника, що може бути пов'язане із запровадженням нових законодавчих ініціатив та збільшенням фінансування державного сектору.

Україна демонструє ще нижчі показники ефективності державного управління порівняно з Непалом. Найнижче значення (-0,8) було зафіксовано у 2014 році. Тенденція до спаду індексу також спостерігалася у 2018, 2020 та 2022 роках. Незважаючи на військові дії в 2023 році, зафіксовано поступове зростання показника, що може вказувати на певні позитивні зміни в управлінській структурі.

Таким чином, аналіз показників ефективності державного управління в Люксембурзі, Непалі та Україні підкреслює важливість інституціонального середовища у забезпеченні стабільності та ефективності державного управління.

Аналіз впливу інституціонального середовища на економічний розвиток країни проведено за допомогою кореляційного аналізу. Для оцінки рівня економічного розвитку країни обрано наступні макроекономічні показники: ВВП на душу населення та рівень інфляції. У таблиці 1 представлено результати кореляційного аналізу.

Таблиця 1 – Результати кореляційного аналізу

Показники	ВВП на душу населення	Рівень інфляції
WGI Люксембург	-0,024	-0,052
WGI Україна	0,563	-0,156
WGI Непал	0,934	-0,132

Примітка. Складено за даними [2].

Обраховувавши коефіцієнт кореляції для кожної країни, приходимо до висновку, що не всі країни мають взаємозалежність між ефективністю управління уряду та макроекономічними показниками. До прикладу, кореляція між досліджуваним індексом та ВВП на душу населення у Люксембурзі настільки не значна, що можемо дійти висновку що взаємозалежність практично відсутня. Це може бути викликано особливостями економіки даної країни. Так як Люксембург є розвинутим фінансовим центром, велику частину ВВП формують іноземні компанії, які відповідно не мають жодного впливу на ефективність. Також вплив має кількість населення, що складає всього на 2023 рік, адже країна з невеликою чисельністю населення менш залежна від ефективності державного управління у порівнянні з великими країнами, де державне управління відіграє критичнішу роль у забезпеченні економічного розвитку. На противагу Люксембургу, Непал показує сильну кореляційну залежність між обраними показниками. Отримане значення 0,93 можна пояснити тим, що у таких економіках, як Непал, достатньо слабких, державне управління відіграє дуже

важливу роль. На відміну від Люксембургу, де економіку рухають приватний сектор і міжнародний капітал, Непал сильно залежить від державного управління, інфраструктурних проєктів і соціальних програм. Як наслідок, якщо уряд не є ефективним, не інвестує в освіту, інфраструктуру, бізнеси – ВВП буде знижуватися, та навпаки. Саме тому ВВП на душу населення в Непалі так залежить від ефективності управління уряду. Щодо України, кореляція показує помірний зв'язок, 0,56. Це пояснюється тим, що країна залежить не тільки від державного управління, а й приватного сектору, експорту сировини, міжнародної торгівлі, а також грошових переказів трудових мігрантів (до початку повномасштабного вторгнення). Всі ці сфери підтримують ВВП країни, навіть коли державне управління не є достатньо ефективним. Робимо висновок, що Україна знаходиться в проміжному стані – вона не настільки залежна від держуправління, як Непал, але й не настільки незалежна, як Люксембург. Це підтверджує, що Україна є країною, що розвивається, зі змішаною економікою та поступовою інтеграцією в європейський економічний простір.

Що до залежності між індексом ефективності державного управління та інфляцією варто зазначити, що всі досліджувані країни показали слабку негативну кореляцію. Негативний зв'язок означає, що покращення ефективності державного управління зменшує рівень інфляції.

Проведений аналіз дозволив виявити наявність певного кореляційного зв'язку між індексом ефективності уряду та ВВП на душу населення в таких країнах, як Непал та Україна, що пояснюється значною залежністю економіки цих держав від державного фінансування та регулювання. Однак у випадку Люксембургу, який є фінансовим хабом із високорозвиненим приватним сектором, подібний взаємозв'язок між індексом ефективності уряду та ВВП на душу населення відсутній, що підтверджує роль інституційних та структурних особливостей економіки у формуванні макроекономічних результатів. Щодо впливу індексу ефективності уряду на рівень інфляції, емпіричні дані не підтвердили наявності статистично значущої залежності, що свідчить про складність та багатофакторність процесів, що впливають на динаміку інфляційних процесів. Таким чином, результати дослідження підкреслюють важливість врахування специфіки економічних систем та інституційного середовища при аналізі впливу державного управління на макроекономічні показники.

Перелік посилань:

1. Worldwide Governance Indicators. *World Bank Group*: Веб сайт URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators> (режим доступу 27.02.2025)
2. World Bank Open Data. *World Bank*. URL: <https://data.worldbank.org/> (режим доступу 28.02.2025).

НЕОБХІДНІСТЬ ПОВОЄННИХ ПОДАТКОВИХ РЕФОРМ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Керлан Аліса Станіславівна, група 292-22-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Геращенко Світлана Олександрівна

Основними завданнями податків є регулювання розвитку всіх галузей економіки. Вони є одним з основних інструментів впливу держави на ринкову економіку. Ефективна організація податкової політики та податкової системи гарантує стійкий розвиток держави у всіх її головних сферах.

На даний момент Україна посідає 4 місце у рейтингу під назвою «Tax Hells Index 2023» («Податкове пекло 2023») американського фонду «1841». Рейтинг був складений за підсумками 2021 року, тобто до початку широкомасштабного вторгнення.

Незважаючи на те, що за вікном активна фаза повномасштабної війни, потрібно вже зараз задуматися про повоєнну модернізацію, а починати її насамперед варто з втілення комплексної податкової реформи. Так як по закінченню війни потрібно буде активно акумулювати всі наявні ресурси і відбудовувати нашу державу. Податкова реформа має виступати фундаментом між відбудовою та інвестиціями.

З метою запобігання помилок, що зробили інші європейські країни у своїх повоєнних податкових реформах, варто розглянути повоєнний розвиток таких країн як Хорватія та Боснія і Герцеговина, зважаючи на різницю в часі та технологіях, географічному положенні та наслідках війн.

Боснія і Герцеговина відновлювалася за рахунок держав-донорів США та ЄС, котрі відбудовували сильно пошкоджену інфраструктуру, проте ніяк не змінювалося законодавство та апарат управління держави, в ньому панувало протиріччя, через етнічні розбіжності, високий рівень корупції. Кошти інвесторів не принесли значного економічного росту, а навпаки призвели до підвищення безробіття. Воно сягнуло 50%, також спостерігалось повільне зростання ВВП та ВВП на душу населення, показник бідності у 2007 р сягнув 18%.

Україна не може розраховувати на таке безоплатне вливання коштів, бо західні партнери і так виснажені війною та побоюються кризи, яка може охопити світ у 2025 році. Тим паче глобальна залежність від спонсорування не є запорукою успіху, а тому Україна має реформувати власну податкову систему задля наповнення бюджету власноруч.

Хорватія збирала гроші на відбудову у формі податків з населення, яке не постраждало від війни. Оскільки до проголошення незалежності хорватська економіка функціонувала на соціалістичних засадах, після війни уряд почав вводити елементи ринкової економіки. На початку 1998 року було запроваджено податок на додану вартість всюди, крім територій особливого державного інтересу. Через надходження від податків того року державний бюджет був визнаний профіцитним.

Для України є доцільним надання податкових пільг територіям, які зазнали і продовжують зазнавати сильних руйнувань. Проте варто звернути увагу на те,

що постраждали території Хорватії були слабо розвинені, та не мали особливого потенціалу, а неушкоджені розвинені економічні зони мали потужності генерувати прибуток та субсидіювати перших. Це не корелюється з ситуацією в Україні: захоплений південь був економічно розвинутою зоною, також постраждали і інші регіони, а саме критична інфраструктура, заводи, підприємства, тому ми не можемо бути впевненими, що податкові надходження з територій, що не зазнали окупації та сильних руйнувань, зможуть забезпечувати своїми податками іншу частину населення. Проте такі пільги будуть гідним стимулюванням для розвитку бізнесу на територіях, несприятливих для ведення бізнесу. Для цього потрібно чітко прописувати умови отримання податкових пільг для унеможливлення користування пільгами без належних підстав.

Наразі населення нашої країни за різними оцінками складає 26-30 млн чоловік. На кінець війни кількість населення ще скоротиться через міграцію, військові втрати, зниження народжуваності, також буде спостерігатися значне старіння населення, за оцінками експертів, кількість пенсіонерів може скласти 10 млн осіб, а це більше третини населення, також треба враховувати тенденцію зростання кількості осіб з інвалідністю. Тож економічно активне населення не буде перевищувати 10 млн осіб, тобто на цих платників податків буде покладена велика податкова відповідальність.

Повинно відбутися не просте зниження всіх податків, а зміна фокусу оподаткування. Зараз податковий тягар великий на заробітну плату людей, що сприяє росту бідності, одночасно з тим корупції. Все це істотно заважає розвитку малого та середнього бізнесу. Тому потрібно змінити об'єкт оподаткування.

Прогресивне оподаткування є дуже перспективним вбудованим стабілізатором. Податок має бути гнучким і залежати від прибутків, ринкової вартості власності. Таким чином обкладатися вищими податками повинні великі активи, дороге рухоме і нерухоме майно, зменшиться податковий тягар повинен для людей з низьким рівнем доходу. Завдяки цьому всі верстви населення будуть мати змогу платити податки і жити в комфортних фінансових умовах. Результатом повинно стати підвищення загального рівня життя. Наповнення бюджету не має постраждати, бо така реформа не має на меті зниження податків, а натомість має забезпечувати оптимальний і справедливий розподіл.

Прогресивне оподаткування успішно застосовується у багатьох країнах:

Країна	Прогресія (модель оподаткування)	Податкові ставки, %	Річний дохід, коли починає діяти макс. ставка
Австралія(2014)	4-ступенева	19; 32,5; 37; 45	180.000 AUD
Австрія(2014)	3-ступенева	36,5; 43,2; 50	60.000 €
Бельгія(2014)	5-ступенева	25; 30; 40; 45; 50	37.750 €
Великобританія	3-ступенева	20, 40, 45	150.000 £
Німеччина(2014)	комбінована	14÷24; 24÷42; 42; 45	250.730 €

Греція(2014)	8-ступенева	18; 24; 26; 32; 36; 38; 40; 45	100.000 €
Ізраїль(2014)	7-ступенева	10; 14; 21; 31; 34; 48; 52	811.560 NIS
Іспанія(2014)	7-ступенева	≈ 24; 29; 39; 47; 49; 51; 52	300.000 €
Італія(2014)	5-ступенева	23; 27; 38; 41; 43	75.000 €
Канада(2014)	4-ступенева	Федерал.: 15; 22; 26; 29 + регіональні від 5 до 21	136.270 \$
Китай(2014)	7-ступен.(на ЗП)	3; 10; 20; 25; 30; 35; 45	80.000 ¥
	5-ступен. (на ІПД)	5; 10; 20; 30; 35	1 00.000 ¥
Люксембург(2014)	18-ступенева	8% ÷ 40	100.000 €
Нідерланди(2014)	4-ступенева	5,1; 10,85; 42; 52	56.532 €
Нова Зеландія(2013)	4-ступенева	10,5; 17,5; 30; 33; 45	70.000 \$
Кіпр(2014)	4-ступенева	20; 25; 30; 35	60.000 €
Фінляндія	4-ступенева	25,6,?,?, 49,1	64.500 €
Франція(2014)	7-ступенева	5,5; 14; 30; 41; 45; 48; 49	500.000 €
США(2014)	7-ступенева	10; 15; 25; 28; 33; 35; 39,6	406.751 \$
		+ регіональні до 11	
Швейцарія(2014)	10-ступен.	0,77 0,88 2,64 2,97...11,50	755.200 CHF

З табл. видно, що прогресивне оподаткування застосовується найбільш економічно розвиненими країнами. Дана шкала оподаткування має власні недоліки, зокрема подекуди незадоволення людей з високими доходами сплачувати більші податки (стрибкоподібна зміна рівня податку на стику розрядів).

При імпорті товарів на митну територію України операції обкладаються податком на додану вартість (ПДВ) за ставкою 20%. Операції з експорту обкладаються за ставкою в 0% . Це означає, що держава компенсує цей податок для експортерів. За рахунок цього з України вивозиться сільськогосподарська продукція з низькою доданою вартістю, а агросфера монополізується за рахунок виплат з державного бюджету. Натомість при поступовій відміні повернення ПДВ для експорту сировини Україна зможе заробляти на переробці сільськогосподарської сировини, тим самим збільшувати виручку та надходження до бюджету за рахунок доданої вартості.

Перелік посилань:

1. Мінфін: «Податкове пекло»/Софія К. [Електронний ресурс] URL: <https://minfin.com.ua/ua/2023/10/26/114960527/>
2. Післявоєнна відбудова Боснії і Герцеговини / Центр дністрянського [Електронний ресурс] URL: <https://dc.org.ua/news/reconstruction-bosnia>
3. Післявоєнна відбудова Хорватії / Центр дністрянського [Електронний ресурс] URL: <https://dc.org.ua/news/reconstruction-croatia>

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА РИНКУ ГУМОВИХ ВИРОБІВ ЯПОНІЇ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Климентьєв Максим Костянтинович, група 292-22-1
Науковий керівник: д.е.н., професор Литвиненко Наталія Іванівна

У цій практичній роботі буде розглянута можливість і доречність виходу українських компаній на ринок гумових виробів Японії. В рамках дослідження застосовано Р.Е.С.Т.-аналіз, які дозволяють оцінити потенціал компанії та сприятливі умови для виходу на новий ринок. Метою роботи є визначення, наскільки вигідним і реалістичним буде такий крок в сучасних умовах економічної глобалізації, зважаючи на політичні, економічні, соціальні та технологічні фактори. Р.Е.С.Т. аналіз допомагає оцінити зовнішні фактори, що можуть впливати на діяльність українських компаній в Японії, такі як стабільність уряду, валютний курс, регуляторні вимоги та культурні особливості.

Таким чином, робота пропонує огляд як потенційних переваг, так і ризиків, що допоможе прийняти обґрунтоване рішення щодо стратегії експансії компаній на японський ринок гумової продукції.

На даний момент Україна переживає не найкращі часи, в тому числі і через війну, тому, купівельна спроможність українців останні декілька років знижується, через що зараз потрібно шукати майбутнє в експорті продукції в інші країни, де її зможуть купляти дорожче, і одним з найкращих виборів для цього є Японія з стабільною економікою і багатим, відносно України, населенням.

Нами проведено Р.Е.С.Т.-аналіз зовнішнього середовища ринку гумових виробів Японії. Результати цієї роботи представлено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Р.Е.С.Т. аналіз ринку гумових виробів Японії

Політичні фактори	Економічні фактори
Стабільність уряду	Витрати на транспортування
Регуляторні вимоги	Курс валют
Член G7	Економічний стан
Безпека	Член СОТ
Соціальні фактори	Технологічні фактори
Екологічні тенденції	Логістичні технології
Вподобання японців	Технологічний рівень
Культура роботи	Інноваційний рівень

Примітка. Складено за даними [1-4].

Розглянемо більш детально фактори, що виділено в табл.1.

Політичні Фактори

Політична стабільність є ключовою характеристикою Японії. Домінуюча роль Ліберально-демократичної партії протягом багатьох років забезпечила

стабільність уряду та передбачуваність політичного курсу. Ця стабільність сприяє залученню інвестицій та розвитку бізнесу, оскільки зменшує ризики, пов'язані з політичними змінами [1-4].

Однак, важливо враховувати регуляторні вимоги Японії, які можуть бути більш жорсткими, ніж міжнародні стандарти. Це означає, що компаніям, які планують вихід на японський ринок, необхідно ретельно вивчати та дотримуватися місцевих норм і правил, що може потребувати додаткових витрат і адаптації продукції.

Членство Японії в G7 свідчить про її високий економічний розвиток та вплив на світовій арені. Це також означає, що країна дотримується високих стандартів у різних сферах, включаючи якість продукції та захист прав споживачів.

З точки зору безпеки, Японія є однією з найбезпечніших країн у світі. Відповідно до глобального індексу миру Японія займала 9 місце серед усіх країн світу [3, с.8]. Низький рівень злочинності та політичної нестабільності створює сприятливе середовище для ведення бізнесу та залучення іноземних компаній.

Економічні Фактори

Віддаленість Японії від України є значним фактором, що впливає на вартість транспортування. Високі витрати на логістику можуть зменшити конкурентоспроможність українських гумових виробів на японському ринку.

Курси валют як в Україні, так і в Японії, відіграють важливу роль у міжнародній торгівлі. Оскільки обидві країни є експортоорієнтованими, коливання курсів можуть впливати на ціни та обсяги експорту/імпорту гумових виробів.

Економічний стан Японії характеризується тривалою кризою, відомою як «втрачені десятиліття». Це може впливати на купівельну спроможність споживачів та попит на гумові вироби. Компаніям необхідно враховувати ці тенденції при розробці стратегій маркетингу та продажів [2-4].

Економічні виклики в Україні, особливо пов'язані з війною, також мають значення для торговельних відносин між двома країнами. Нестабільність в економіці України може впливати на виробництво та експорт гумових виробів [4].

Членство Японії та України в СОТ сприяє торговельному співробітництву між країнами. Це забезпечує сприятливі умови для торгівлі, включаючи зниження тарифів та усунення торговельних бар'єрів.

Соціальні Фактори

Екологічні тенденції в Японії спрямовані на зменшення використання неекологічних матеріалів, включаючи гуму. Це створює виклики для виробників гумових виробів, які повинні розробляти більш екологічно чисті альтернативи або адаптувати свою продукцію до вимог сталого розвитку [2-4].

Культурні відмінності між Україною та Японією є важливим фактором, який необхідно враховувати. Смаки, вподобання та потреби японських споживачів можуть значно відрізнятися від українських, що вимагає проведення маркетингових досліджень та адаптації продукції до місцевих вимог.

Японська культура роботи відома своєю високою етикою та схильністю до трудоголізму. Це явище стало соціальною проблемою в Японії, привертаючи увагу до негативних наслідків надмірної праці та нестачі відпочинку. Це може впливати на попит на певні гумові вироби, наприклад, ті, що використовуються в офісах або для відпочинку та релаксації [2-4].

Технологічні Фактори

Розвиток логістичних технологій сприяє зниженню вартості транспортування та покращенню ефективності ланцюгів поставок. Це може полегшити доступ до японського ринку для іноземних компаній, включаючи українських виробників гумових виробів.

Японія є технологічним лідером, що характеризується високим рівнем інновацій та постійним вдосконаленням технологій. Це створює можливості для співпраці та обміну технологіями між українськими та японськими компаніями [2-4].

Україна, в свою чергу, має потенціал для швидкого впровадження сучасних технологій та розвитку інновацій, особливо в сфері диджиталізації. Це може сприяти підвищенню конкурентоспроможності українських виробників гумових виробів на міжнародному ринку.

Р.Е.S.T. аналіз виявив, що ринок гумових виробів Японії характеризується як можливостями, так і викликами. Стабільність уряду, членство в G7 та СОТ, а також розвинені технології створюють сприятливі умови для ведення бізнесу. Однак, високі витрати на транспортування, культурні відмінності, економічні виклики та екологічні вимоги потребують уважного розгляду та стратегічного планування. Для успішного виходу на японський ринок компаніям необхідно проводити ретельні дослідження, адаптувати свою продукцію та розробляти ефективні маркетингові стратегії.

Перелік посилань:

1. Кондратьєв О. М. Економічне обґрунтування напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «КиївГума» : Дипломна робота на здобуття ступеня бакалавра: 051. Київ, 2021. 91 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/8ec9fa6c-eb48-4cb9-a98d-acd9ff234f98/content> (дата звернення: 20.10.2024).
2. Огляд торговельної політики Японії. *Міністерство економіки України. веб-сайт*: URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=a2910718-dcd0-4bd5-8940-f4964f63f1b0&title=Ogliad> (дата звернення: 20.10.2024).
3. 2023 Global Peace Index. *Vision of Humanity. веб-сайт*: URL: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2023/06/GPI-2023-Web.pdf> (дата звернення: 20.10.2024).
4. Japan's Three Lost Decades – Escaping Deflation. *NOMURA. веб-сайт*: URL: <https://www.nomuraconnects.com/focused-thinking-posts/japans-three-lost-decades-escaping-deflation/> (дата звернення: 20.10.2024).

ТРАНСФОРМАЦІЯ СВІТОВОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Кобцева Анна Володимирівна, група 292-21-1
Науковий керівник: доц. Геращенко Світлана Олександрівна

Сучасний етап розвитку світової енергетики відзначається швидкими трансформаціями, зумовленими новими технологіями у виробництві, транспортуванні та споживанні енергоресурсів. Інтеграційні процеси на енергетичних ринках набирають обертів, що сприяє розвитку нових маршрутів транспортування енергоресурсів та диверсифікації джерел енергії. Технологічний прогрес дозволяє значно змінювати структуру енергетичного споживання, забезпечуючи більш ефективне та стійке використання ресурсів. Водночас, зростає конкуренція між виробниками та споживачами енергії, що спричиняє необхідність вдосконалення стратегій на всіх етапах енергетичного ланцюга — від видобутку до споживання.

У цьому контексті важливим є перехід багатьох країн до активного використання місцевих видів палива та відновлювальних джерел енергії. Власне, цей процес сприяє зменшенню внутрішнього споживання традиційних енергоресурсів та розвитку «зелених» технологій, що відповідають вимогам сталого розвитку. Енергія, зокрема електроенергія, стає не лише критично важливим ресурсом для економічного розвитку, але й фактором, що визначає соціальні та екологічні умови життя. Таким чином, дослідження змін на світовому енергетичному ринку є надзвичайно актуальним, оскільки ці зміни безпосередньо впливають на глобальні економічні процеси та на політики країн у сфері енергетики та екології.

На сучасному етапі розвитку світового енергетичного ринку характерний високий рівень невизначеності, зумовлений багатьма змінними, серед яких геополітичні, ринкові, інституційні та технологічні фактори. Висока волатильність цін на енергоносії, зокрема на нафту, газ та вугілля, є результатом складних і непередбачуваних змін у цих сферах. Геополітичні конфлікти, наприклад, війни, санкції та торговельні війни, можуть спричиняти різке коливання цін через переривання постачання або зменшення доступу до стратегічних ресурсів. Технологічні інновації, з одного боку, можуть знижувати витрати на видобуток і транспортування енергоресурсів, а з іншого — підвищувати залежність від нових і неперевіраних технологій, що також створює нестабільність [1, с. 37-42].

У останні десятиліття значно зросла роль відновлюваних джерел енергії, таких як сонце, вітер, гідроенергія та біоенергія. Ці джерела енергії поступово заміщують традиційні вуглецеві палива, такі як нафта, газ та вугілля, завдяки своїй екологічності та сталому розвитку. Багато країн, розуміючи необхідність зниження викидів парникових газів, активно інтегрують відновлювані джерела у свої енергетичні системи. Стратегії «зеленого» переходу стають пріоритетними національними та міжнародними цілями, спрямованими на досягнення

кліматичної нейтральності та збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

Розвиток технологій зберігання енергії, таких як батареї для сонячної та вітрової енергії, вирішує одну з головних проблем відновлювальних джерел — їхню нестабільність у виробництві енергії через залежність від погодних умов. Зберігання енергії дає можливість акумулювати надлишки енергії, виробленої в моменти високої інтенсивності сонячної чи вітрової активності, і використовувати її в моменти дефіциту, що забезпечує стабільність енергетичних систем і підтримує інтеграцію відновлювальних джерел в енергетичний ринок на глобальному рівні [2].

Політичні конфлікти та санкції можуть серйозно порушити стабільність постачання енергоресурсів, особливо коли йдеться про країни, що є основними виробниками. Наприклад, війна в Україні значно вплинула на постачання газу та нафти з Росії до Європи, що спричинило необхідність пошуку альтернативних джерел енергії та збільшення частки відновлювальних джерел енергії. Багато європейських країн почали активно розвивати інфраструктуру для імпорту зрідженого природного газу (LNG) та шукати нові постачання нафти з інших регіонів, щоб зменшити залежність від російських енергоресурсів.

Крім того, окремі міжнародні організації, такі як ОПЕК, мають значний вплив на глобальні ціни на нафту через контроль за видобутком і експортом нафти. Зміна політики цих країн може викликати різкі коливання на нафтових ринках, що впливає на світову економіку. В умовах глобальних криз, таких як геополітичні конфлікти, це часто призводить до нестабільності в енергетичних цінах, змушуючи країни адаптувати свої стратегії постачання та енергетичного забезпечення [3, с. 34-42].

У 2023 році в енергетичному секторі спостерігалось зростання обсягів угод M&A, особливо в нафтовій та газовій галузі, а також в секторі чистих технологій. У 2024 році тенденція до злиттів і поглинань продовжилася, незважаючи на геополітичну невизначеність, зокрема в енергетичному секторі. Вартість оголошених угод перевищила 150 млрд доларів США, що є майже двічі більше, ніж за той самий період попереднього року. Однією з найбільших угод стало придбання NuStar Energy компанією Sunoco за 7,3 млрд доларів США. Попит на скраплений природний газ продовжує зростати, зокрема серед європейських споживачів, а також в усьому світі. Крім того, суттєве зростання інвестицій у відновлювану енергетику та нові технології, такі як водень і зберігання енергії, стимулює подальші угоди в секторі електроенергетики.

Отже, підсумовуючи, можна зазначити, що в сучасних умовах світовий енергетичний ринок зазнає значних змін, викликаних геополітичними факторами, зокрема війною в Україні, що стимулює диверсифікацію постачань енергоносіїв та активне залучення інвестицій у відновлювані джерела енергії і нові технології. Збільшення попиту на скраплений природний газ, особливо в Європі, а також розвиток сектору відновлювальної енергетики, є ключовими напрямками, які формують глобальний енергетичний ландшафт. Окрім того, інвестиції в інфраструктуру, покращення економіки виробництва та реалізація синергії через угоди M&A забезпечують стабільність і розвиток ринку навіть у

контексті геополітичних викликів. Всі ці тенденції формують нову енергетичну реальність, де важливими стають безпека поставок, технологічні інновації та збереження екологічної сталості.

Перелік посилань:

1. Кравчук В. О. Особливості процесу злиття та поглинання у міжнародному бізнесі. *Молодий вчений*. 2020. № 10(1). С. 37–42.
2. Тормосов Р.Ю. Систематизація зарубіжного досвіду стратегічного планування сталого енергетичного розвитку. *Ефективна економіка*. 2020. №3. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/3_2020/87.pdf.
3. Криштоп В.В. Шляхи впровадження альтернативної енергетики в Україні: роль держави: Кваліфікаційна робота (281 «Публічне управління та адміністрування»)/ В.В.Криштоп / Український католицький університет. Кафедра державного управління; Науковець: к.е.н. Василюк О.Б. Львів: УКУ, 2024. 105с.
4. Офіційний сайт KPMG. Світові тренди M&A в енергетичному секторі у II кварталі 2022 року. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2022/08/svitovi-trendy-ma-v-enerhetychnomu-sektori-udruhomu-kvartali-2022-roku.html>

ГЕОЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ КИТАЮ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Лазарєв Данило Іванович, група МЕВ 24-1м
Науковий керівник: професор Пилипенко Ганна Миколаївна

За останні кілька десятиліть Китайська Народна Республіка (КНР) стала центральним гравцем у світовій економіці, здійснюючи все більший вплив в Азії, Європі та за її межами. Геополітична політика Китаю, керована поєднанням історичних імперативів, економічних інтересів і стратегічних прагнень, значно змінилася під керівництвом Сі Цзіньпіна. На сьогоднішній день можна виокремити три головні аспекти геоекономічних стратегій Китаю: напружені та складні відносини з Тайванем, зусилля щодо домінування в глобальному ланцюгу постачання напівпровідників і економічні та політичні зв'язки з Європою.

Проблема Тайваню лежить в основі геополітичних амбіцій Китаю і виступає ключовим фактором нагнітання нестабільності у Східній Азії. Пекін вважає Тайвань сепаратистською провінцією, яку необхідно возз'єднати з материковою частиною країни, причому у разі необхідності навіть із застосуванням сили. Останніми роками напруженість між країнами різко загострилася через те, що Тайвань все частіше намагається отримати міжнародне визнання та підтримку США. Цілком очевидно, що політика Китаю щодо Тайваню є не лише питанням національного суверенітету, але й є стратегічним розрахунком, пов'язаним із глобальними амбіціями. Контроль над Тайванем дозволить Китаю отримати критично важливий стратегічний доступ до західної частини Тихого океану та значною мірою вплинути на регіональний баланс сил [1, 2].

Оскільки в основі сучасної світової технологічної інфраструктури знаходяться напівпровідники (використовуються від смартфонів до штучного інтелекту і військових систем), то Китай спрямовує свої зусилля на досягнення лідерства у їхньому виробництві. Усвідомлюючи свою залежність від іноземних, зокрема американських і тайваньських напівпровідникових технологій, китайський уряд розпочав національну кампанію з розвитку власної напівпровідникової промисловості. Ініціатива «Зроблено в Китаї 2025» чітко визначає напівпровідники як ключовий стратегічний сектор розвитку національної економіки. Уряд Китаю здійснив інвестиції в мільярдах доларів у державні підприємства, такі як SMIC (Semiconductor Manufacturing International Corporation), з метою зменшення своєї залежності від іноземних технологій і просунутися вгору по ланцюгу створення вартості [3]. Серйозною перешкодою на цьому шляху став експортний контроль США щодо сучасного обладнання для виробництва мікросхем і чіпів штучного інтелекту. Це ще більше підсилило стратегічний інтерес Пекіна до Тайваню, де розташована TSMC – провідний світовий виробник мікросхем. Таким чином, політика Китаю щодо напівпровідників є не лише економічною, але й глибоко геополітичною [4].

Щодо економічних та політичних зв'язків Китаю з Європою, то вони є багатоаспектними, економічно взаємозалежними та політично суперечливими. Незважаючи на те, що Європейський Союз є другим за величиною торговим партнером Китаю, занепокоєння щодо прав людини, торгового дисбалансу, кібербезпеки та геополітичного узгодження призвели до більш обережної позиції Європи щодо цієї країни. Ініціатива «Один пояс, один шлях» (BRI) залишається наріжним каменем політики Китаю щодо Європи з інвестиціями в критичну інфраструктуру, таку як порти, залізниці та енергетичні системи в Центральній та Східній Європі. Проте в ЄС зріс скептицизм щодо стратегічних намірів Китаю та ризиків економічної залежності. Китай також прагне використовувати свої економічні важелі для формування європейської політики, іноді розділяючи країни-члени ЄС за такими питаннями, як інфраструктура 5G і моделі голосування в ООН. Тим часом ЄС прийняв більш наполегливу політику, називаючи Китай «системним суперником», і, водночас визнаючи у якості пріоритетних такі сфери співпраці, як зміна клімату та торгівля. Таке балансування визначає поточні китайсько-європейські відносини як складну взаємодію конкуренції, партнерства та взаємної недовіри.

Таким чином, геополітичні стратегії Китаю формуються унікальним поєднанням історичних наративів, економічних імперативів і стратегічних амбіцій. Його рішуча позиція щодо Тайваню, прагнення до незалежності напівпровідників і непросте взаємодія з Європою ілюструють прагнення позиціонувати себе як глобальну наддержаву. Оскільки Китай продовжує кидати виклик ліберальному міжнародному порядку після Другої світової війни, розуміння його стратегічної логіки та політичного вибору є важливим для прогнозування майбутньої траєкторії глобальної геоекономіки і політики.

Перелік посилань:

1. ECFR (2024). Taiwan's balancing act: keeping the US in, China out, and domestic technology superior. *European Council on Foreign Relations*: веб-сайт. URL: <https://ecfr.eu/article/taiwans-balancing-act-keeping-the-us-in-china-out-and-domestic-technology-superior>. (дата звернення: 30.03.2025).
2. Asia Society (2024). EU-Taiwan Relations: Navigating PRC Pressure, US-China Competition, and Trump's Foreign Policy. *Asia Society*: веб-сайт. URL: <https://asiasociety.org/policy-institute/eu-taiwan-relations-navigating-prc-pressure-us-china-competition-and-trumps-foreign-policy>. (дата звернення: 30.03.2025).
3. CFR (2024). China-Taiwan Relations: Tension, US Policy, Trump. Council on Foreign Relations: веб-сайт. URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/china-taiwan-relations-tension-us-policy-trump>. (дата звернення: 30.03.2025).
4. Science Direct (2024). Impact of globalization on technological growth. *Science Direct*: веб-сайт. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0308596125000485>. (дата звернення: 30.03.2025).

STRATEGY OF INVESTMENT ACTIVITY OF UKRAINIAN COMPANIES

НТУ «Дніпровська політехніка»

Лазарєв Данило Іванович, 292м-24-1

Науковий керівник: доц. Геращенко Світлана Олександрівна

Investment activity plays a crucial role in the economic development of any country. In Ukraine, companies face numerous challenges and opportunities in attracting and utilizing investments. This thesis explores the strategic approaches Ukrainian companies employ to enhance investment activity, the impact of economic and political factors, and recommendations for improving investment strategies.

Investment activity is a fundamental component of economic growth, directly influencing business expansion, job creation, and technological advancement. Ukrainian companies operate in a dynamic environment marked by economic reforms, geopolitical tensions, and integration with global markets. This thesis examines the investment strategies of Ukrainian firms, identifying key drivers, barriers, and trends.

Investment strategies vary depending on industry, market conditions, and economic stability. Classical investment theories such as Modern Portfolio Theory (Markowitz, 1952) and Foreign Direct Investment Theory (Dunning, 1988) provide a framework for analyzing investment decisions.

According to the World Bank (2023), Ukraine's investment climate has improved due to ongoing economic reforms, anti-corruption measures, and international financial assistance. However, challenges such as political instability, regulatory hurdles, and security risks persist (OECD, 2022).

- Foreign Direct Investment (FDI): Despite challenges, Ukraine has attracted significant FDI in agriculture, IT, and energy (IMF, 2023).
- Domestic Investment: Ukrainian firms invest in infrastructure, digital transformation, and export expansion (EBRD, 2023).

Challenges Facing Ukrainian Companies:

- Regulatory Barriers: Complex licensing and taxation systems hinder investment.
- Political and Economic Risks: Ongoing geopolitical issues impact investor confidence.
- Financial Constraints: Limited access to capital restricts business growth.

Government Support and Incentives

- Tax benefits and grants for strategic industries.
- Public-private partnerships to stimulate investment in infrastructure.

Corporate Strategies

- Diversification: Companies expand into new markets to reduce risks.
- Digital Transformation: Investment in AI, automation, and blockchain enhances efficiency.
- Sustainable Investment: ESG (Environmental, Social, and Governance) principles attract international investors.

Case studies:

IT Sector

Ukrainian IT firms such as EPAM and SoftServe leverage global outsourcing trends to attract investments.

Agribusiness

MHP and Kernel implement modern agricultural technologies and export strategies to secure funding.

Energy Sector

DTEK invests in renewable energy projects, attracting international funding and government support.

Recommendations

1. Improving the Regulatory Environment: Simplify business registration and tax procedures.
2. Enhancing Investment Promotion: Strengthen cooperation with international financial institutions.
3. Developing Financial Instruments: Expand access to credit and venture capital.
4. Fostering Innovation and Digitalization: Increase investment in R&D and high-tech industries.

Investment activity in Ukraine is undergoing significant transformation, influenced by economic reforms, geopolitical factors, and integration with global financial markets. Despite the persistent challenges of political instability, regulatory complexity, and financial constraints, Ukrainian companies have demonstrated resilience by adopting strategic investment approaches.

To foster a more favorable investment climate, the Ukrainian government must continue regulatory simplifications, enhance financial accessibility, and encourage public-private partnerships. Additionally, businesses should focus on innovation, digital transformation, and sustainable investment strategies to attract both domestic and international capital.

The case studies of leading sectors, such as IT, agribusiness, and energy, highlight the potential for Ukraine to position itself as an attractive investment destination. The IT sector benefits from global outsourcing trends, the agribusiness sector leverages advanced technologies and export opportunities, while the energy sector advances through renewable energy initiatives. These industries exemplify the strategic directions other Ukrainian companies can adopt to strengthen investment activity.

Moving forward, Ukraine's investment strategy must prioritize economic stability, legal transparency, and technological progress. By addressing these key areas, Ukrainian companies can achieve long-term growth, enhance competitiveness, and contribute to national economic development. The success of investment activity in Ukraine will ultimately depend on the collective efforts of the government, private sector, and international partners to build a stable and investor-friendly environment.

References

1. EBRD. (2023). Investment Trends in Emerging Markets. European Bank for Reconstruction and Development: веб-сайт. URL: <https://www.ebrd.com/what-we-do/economic-research-and-data> дата звернення: 12.10.2024).

2. IMF. (2023). Ukraine Economic Outlook. International Monetary Fund: веб-сайт. URL: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR> дата звернення: 12.10.2024).
3. OECD. (2022). Ukraine Investment Policy Review. Organisation for Economic Co-operation and Development: веб-сайт. URL: <https://www.oecd.org/investment/ukraine-investment-policy-review.htm> дата звернення: 12.10.2024).
4. World Bank. (2023). Business Environment in Ukraine. The World Bank: веб-сайт. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine> дата звернення: 12.10.2024).

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ІНВЕСТИВАННЯ ТА НАПРЯМИ ФІНАНСУВАННЯ ЄБРР

НТУ «Дніпровська політехніка»

Лонгиненко Інга Владиславівна, група 292-21-1
Науковий керівник: д.е.н., проф. Литвиненко Наталія Іванівна

ЄБРР був створений з метою підтримки країн Центральної та Східної Європи в процесі переходу від планової до ринкової економіки. Ця місія залишається актуальною і сьогодні, оскільки банк інвестує у проекти, які сприяють економічному розвитку, конкурентному середовищу та реформуванню державних інституцій.

ЄБРР здійснює свої операції на основі кількох ключових принципів, які спрямовані на підтримку сталого економічного розвитку.

1. Ринкова орієнтація

ЄБРР фінансує проекти, які сприяють розвитку ринкової економіки, залученню приватного капіталу та конкуренції, фінансує програми приватизації та модернізації колишніх державних компаній, а також підтримує ефективне корпоративне управління, прозорість і залучення стратегічних інвесторів [1].

2. Додатковість

Принцип додатковості означає, що ЄБРР інвестує лише у ті проекти, які не можуть отримати достатнє фінансування на ринкових умовах без його участі. Банк не замінює приватних інвесторів, а доповнює їх, залучаючи кошти для проектів, які сприяють економічному розвитку та структурним реформам. Банк не просто інвестує, а створює умови для залучення приватного капіталу, сприяючи довгостроковому розвитку ринкової економіки та реформам [2].

3. Фінансова стабільність та дохідність

ЄБРР інвестує лише у фінансово стійкі проекти, які можуть забезпечити повернення вкладених коштів та здатні приносити прибуток. ЄБРР функціонує на принципах комерційного банку, залучаючи кошти через випуск облігацій на міжнародних фінансових ринках. Він не отримує постійного фінансування від урядів або міжнародних організацій, а реінвестує прибуток у нові проекти.

Проекти повинні бути достатньо стійкими, щоб у довгостроковій перспективі забезпечити повернення інвестицій. Дохідність проектів дозволяє банку продовжувати кредитування та інвестування без залежності від зовнішніх дотацій [2].

4. Екологічна та соціальна відповідальність

Принцип екологічної та соціальної відповідальності є одним із ключових у діяльності ЄБРР. Банк зобов'язується фінансувати проекти, які не лише сприяють економічному розвитку, а й враховують вплив на довкілля та соціальне благополуччя суспільства. Це відповідає міжнародним стандартам сталого розвитку та допомагає мінімізувати негативні екологічні та соціальні наслідки від економічної діяльності [2].

Завдяки цьому принципу банк допомагає країнам-учасникам розвивати сталу економіку, що є екологічно чистою, соціально відповідальною та

економічно ефективною.

5. Відповідність політики відкритості та прозорості

Принцип відкритості та прозорості є ключовим у діяльності ЄБРР. Він гарантує, що всі операції банку є зрозумілими, підзвітними та доступними для громадськості. Це сприяє підвищенню довіри з боку інвесторів, міжнародних партнерів і суспільства, а також запобігає корупції та неефективному використанню коштів.

ЄБРР забезпечує відкритий доступ до інформації про свою діяльність, включаючи фінансові звіти, стратегії розвитку та результати реалізованих проектів.

ЄБРР має чіткі механізми для боротьби з корупцією у процесі фінансування проектів. Всі рішення щодо інвестування ухвалюються з урахуванням принципу недопущення конфлікту інтересів серед керівників та партнерів банку. Всі контракти, що фінансуються ЄБРР, проходять відкритий та конкурентний тендерний процес. Пріоритет надається компаніям, що відповідають міжнародним стандартам прозорості та корпоративного управління [2].

Принцип відкритості та прозорості гарантує, що діяльність ЄБРР є підзвітною, чесною та ефективною. Це створює умови для справедливої конкуренції, запобігання корупції та довіри з боку міжнародної спільноти.

6. Співпраця з іншими міжнародними фінансовими інституціями

ЄБРР активно взаємодіє з іншими міжнародними фінансовими інституціями (МФІ), такими, як Міжнародний Валютний Фонд, Світовий банк, Європейський Інвестиційний Банк тощо. Співпраця з іншими МФІ дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси, щоб посилити ефективність своїх інвестицій, забезпечити координацію економічних реформ та максимізувати позитивний вплив на економіку країн-учасників [1].

Банк часто виступає співінвестором, що сприяє зниженню ризиків, оскільки фінансовий тягар розподіляється між кількома організаціями. ЄБРР узгоджує свої інвестиційні стратегії з іншими МФІ, щоб уникнути дублювання проектів.

ЄБРР використовує свої фінансові ресурси, інвестуючи у ключові сектори економіки країн-учасниць. Основні напрями фінансування банку наведено в табл.1.

Таблиця 1 – Напрями інвестиційного фінансування ЄБРР

Напрями фінансування	Фокус діяльності
Приватний сектор та МСП	Підтримка МСП, розвиток підприємництва, кредитування, консультації
Інфраструктура та транспорт	Модернізація доріг, залізниць, портів, міського транспорту та логістики
Енергетика та енергоефективність	Інвестиції у відновлювану енергетику, енергоефективні проекти, модернізація енергосектору

Агросектор та харчова промисловість	Розвиток агропромислового комплексу, підтримка виробництва та експорту харчової продукції.
Цифрова економіка та технології	Фінансування цифрових проєктів, інновацій, ІТ-рішень, діджиталізації бізнесу
Фінансовий сектор та банківська система	Підтримка банків, мікрофінансових установ, розвиток фінансової інфраструктури
Муніципальні та державні проєкти	Інвестування у міське господарство, комунальні послуги, модернізацію інфраструктури міст.
Гендерна рівність та соціальна інклюзія	Програми для жінок у бізнесі, інклюзивне фінансування, підтримка вразливих груп населення
Зелені проєкти та кліматичні ініціативи	Інвестиції в «зелені» технології, сталий розвиток та скорочення викидів парникових газів.

Примітка. Таблицю складено за [2].

Згідно вищезазначеному можна зробити висновок, що ЄБРР відіграє одну із ключових ролей у підтримці економічного зростання, модернізації інфраструктури та впровадженні сталого розвитку в країнах, де він працює. Його фінансування охоплює широкий спектр секторів, що сприяють інноваціям, ефективному використанню ресурсів і підвищенню конкурентоспроможності економік.

Перелік посилань:

1. Вербіцька І.І. Європейський банк реконструкції та розвитку як ключовий фінансовий партнер України. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 38.
2. Офіційний Сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL: <https://www.ebrd.com/> (дата звернення: 09.04.2025).

ДОСВІД ЄС В РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Матвійчук Богдан Ігорович, група 292м-24-1

Науковий керівник: д. е. н., проф. Пилипенко Юрій Іванович

Досягнення сталою розвитку є на сучасному етапі однією з найбільш актуальних проблем людства, оскільки існує необхідність не тільки забезпечувати поточне споживання, але і створювати засади для споживання та розвитку майбутніх поколінь. Посилює важливість вирішення цієї проблеми глобалізація, за якої збільшується виснаження ресурсів, погіршення екологічного стану на планеті Земля, існує значний розрив в економічному розвитку країн світу, збільшуються потреби в економічних ресурсах для задоволення потреб населення, все більше і більше населення потребує соціального захисту.

Завдяки політиці, яку проводить Євросоюз у просуванні цілей сталою розвитку (ЦСР), є певні зрушення щодо їх досягнення. За рейтингом країн Європи щодо реалізації цілей сталою розвитку у 2021-2023 рр., представленим у таблиці 1, Євросоюз у цілому мав прогрес за інтегральним показником реалізації ЦСР у 2021-2022 рр., підвищивши свій рейтинговий рівень з 71,4 до 73,7 балів, а у 2023 році його позиції дещо впали. Максимальна оцінка за рейтингом складає 100 балів, до якої поки що не наблизилася жодна країна Євросоюзу.

Таблиця 1 – Прогрес у реалізації ЦСР у країнах Європи у 2021-2023 рр.

Країна	2021		2022		2023	
	Місце	Бал	Місце	Бал	Місце	Бал
Фінляндія	1	80,8	1	81,7	1	80,6
Швеція	2	80,6	2	80,6	2	80,6
Данія	3	79,3	3	79,2	3	80
Австрія	4	78	4	78,2	4	77,7
Норвегія	5	76,7	5	77,2	5	77
Німеччина	6	75,3	6	74,8	6	75,4
Швейцарія	7	74	9	73,7	11	73,7
Естонія	8	73,7	10	73,2	10	73
Словенія	9	73,5	8	74	8	73,7
Франція	10	72,7	11	73,1	12	72,9
Чеська Республіка	11	72,6	7	74,2	7	74,4
Бельгія	12	72,5	15	71,7	15	71
Нідерланди	13	72,1	16	71,6	18	70,1
Ісландія	14	72,1	12	72,8	9	73,7
Польща	15	71	13	72,4	13	72,8
Ірландія	16	70,6	14	72,2	14	71,4

Продовження табл. 1

СЕКЦІЯ – СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Об'єднане Королівство	17	70,2	20	70,5	16	70,7
Словацька Республіка	18	70	21	70,2	17	70,1
Латвія	19	69,3	24	69,5	23	69,5
Португалія	20	69,1	18	70,6	20	70
Угорщина	21	68,5	23	69,9	24	69
Іспанія	22	68,5	22	70,1	22	69,6
Італія	23	68,5	19	70,6	21	69,9
Хорватія	24	68	17	70,7	19	70
Литва	25	66,1	26	66,1	26	67,7
Люксембург	26	65,8	25	68,7	25	67,8
Греція	27	64,8	27	65,7	28	65,2
Мальта	28	63,6	28	64,9	27	65,9
Румунія	29	61,6	29	63,4	29	62,6
Північна Македонія	30	59,9	30	62,9	31	62,2
Сербія	31	59,3	31	61,1	30	62,5
Кіпр	32	58,6	32	60,7	32	61
Болгарія	33	57,6	33	60,7	33	59,5
Туреччина	34	55,7	34	56,7	34	57,1
Європейський Союз		71,4		73,7		72

Складено за: [1–3]

У розрізі країн ЄС перші шість позицій протягом всього періоду, що аналізується, займають такі країни-лідери як Фінляндія, Швеція, Данія, Австрія, Норвегія, Німеччина. Окрім них у топ-10 країн Європи за цим показником у 2023 р. увійшли також Чехія, Словенія, Ісландія. Найвищий рейтинговий бал був досягнутий Фінляндією у 2022 році (81,7 бали), а найнижчий рівень – у Туреччини, що мала 56,7 балів у вказаний період.

У цілому, в країнах ЄС поки що відсутній комплексний та системний підхід до реалізації політики сталого розвитку, існують виклики на шляху до формування кліматично нейтральної Європи, пов'язані з політичною та геоекономічною напруженістю, війною росії проти України, ризиками бідності та соціальної ізоляції певних категорій громадян тощо [3]. За темпів впровадження ЦСР, які існують на сьогодні в Європі, не можна буде досягнути навіть 1/3 ЦСР до 2030 р., як це було визначено у Порядку денному 2030.

Перелік посилань:

1. EU Commission. The Europe Sustainable Development Report 2021. (2021). URL: <https://sdgtransformationcenter.org/reports/europe-sustainable-development-report-2021>.
2. EU Commission. Sustainable Development Report 2022. (2022). URL: <https://sdgtransformationcenter.org/reports/europe-sustainable-development-report-2022>.
3. Europe Sustainable Development Report 2023/24. URL: <https://eu-dashboards.sdgindex.org/chapters>.

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ДІЕЛЕКТРИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ НІДЕРЛАНДІВ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Мельник Вероніка Павлівна, група 292-22-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Литвиненко Наталія Іванівна

Міжнародна торгівля є важливим елементом сучасного економічного розвитку, оскільки вона розширює ринки збуту та забезпечує доступ до нових технологій і ресурсів. Продукція із діелектричних матеріалів користується високим попитом у високотехнологічних секторах, таких як енергетика, електроніка та машинобудування, що робить Нідерланди перспективним ринком для українських експортерів.

Актуальність даного дослідження полягає в необхідності проведення стратегічного аналізу зовнішньоекономічної діяльності, який дозволить оцінити можливості українських компанії щодо успішного виходу на ринок Нідерландів. Враховуючи, що діелектричні товари вимагають особливих умов сертифікації та відповідності високим стандартам якості, важливим є вивчення політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів, що впливають на експортну діяльність.

Метою даної роботи є проведення стратегічного аналізу середовища для успішної дифузії українського продукту на ринок Нідерландів. Для цього використано PEST-аналіз для визначення впливу політичних, економічних, соціальних і технологічних факторів, що діють на ринку діелектриків Нідерландів.

У рамках стратегічного аналізу зовнішнього середовища ринку діелектриків Нідерландів важливо врахувати вплив політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів. PEST-аналіз дозволяє систематизувати та оцінити основні зовнішні фактори, які можуть вплинути на діяльність компанії на новому ринку. До них можна віднести наступні: по-перше, політичні фактори, такі як стабільність уряду та підтримка експорту, визначають бізнес-середовище; по-друге, економічні умови, такі як рівень економічного розвитку та конкуренція на ринку, впливають на потенційні фінансові показники підприємств; соціальні фактори, такі як освіта населення та суспільні цінності, формують споживчі вподобання; нарешті, технологічні фактори визначають інноваційний потенціал компанії та можливості вдосконалення виробничих процесів [1].

PEST-аналіз, що враховує ці аспекти, дозволяє українським експортерам краще зрозуміти зовнішнє середовище в Нідерландах і розробити стратегії для успішних експортних операцій. У Таблиці 1 наведено основні фактори, що впливають на вихід на ринок Нідерландів у рамках PEST-аналізу [1-3].

Таблиця 1 містить PEST-аналіз для українських компаній, що займаються експортом діелектричних товарів до Нідерландів. У таблиці наведено ключові фактори, що впливають на діяльність підприємства в політичному, економічному, соціальному та технологічному середовищах. Ваги впливу факторів оцінюються за шкалою від 0 до 1, де 0 означає відсутність впливу, а 1 – максимальний вплив.

Оцінка впливу факторів здійснена за шкалою від 1 до 5, де 1 – незначний вплив, а 5 – критичний. У колонці «Можливі дії підприємства» наведені рекомендації щодо адаптації стратегії компанії з урахуванням зазначених факторів. Результати PEST-аналізу сприяють кращому розумінню зовнішнього середовища, в якому функціонує компанія, та дозволяють визначити ключові напрямки для стратегічного планування.

Таблиця 1 – PEST-аналіз для українських компанії з експорту діелектричних товарів до Нідерландів

Фактори	Вага впливу фактор a, Vi	Оцінка впливу фактор a, Bi	Сила впливу фактора (добуток Vi і Bi), Pi	Можливі дії підприємства
Політичні фактори				
1 Стабільність політичної ситуації	0,25	4	1	Залучення консультантів для моніторингу політичного середовища
2 Підтримка уряду для експортерів	0,2	3	0,6	Використання державних програм підтримки експортерів
Економічні фактори				
1 Стан економіки Нідерландів	0,3	5	1,5	Аналіз конкурентоспроможності продукції на ринку
2 Рівень купівельної спроможності	0,25	4	1	Визначення цінової політики для залучення споживачів
3 Споживання гумових виробів на душу населення	0,2	4	0,8	Вивчення попиту на продукцію та адаптація до місцевих потреб
Соціальні фактори				
1 Зростання усвідомленості споживачів	0,3	4	1,2	Розробка маркетингових кампаній, спрямованих на освітні програми
2 Тенденції в споживчих вподобаннях	0,2	3	0,6	Створення продукції, яка відповідає актуальним трендам
Технологічні фактори				
1 Розвиток технологій виробництва	0,3	5	1,5	Інвестування в нові технології та автоматизацію виробництв
2 Конкуренція в технологічному секторі	0,25	4	1	Дослідження нових технологій, впровадження інновацій

Примітка. Таблицю складено за [1-3].

Згідно з PEST-аналізом, результати якого приведено у табл.1, українські експортери мають можливість успішно вийти на голландський ринок. Політичні фактори, такі як державна підтримка експортерів, можуть стати важливим ресурсом для компанії. Важливим економічним елементом є стабільний стан

економіки Нідерландів та висока купівельна спроможність населення, що свідчить про потенціал споживчого попиту на діелектричну продукцію.

Соціальні фактори, зокрема підвищення обізнаності споживачів, дають можливість розробити ефективну маркетингову кампанію, спрямовану на створення сприятливого іміджу для продукції українських експортерів. Технологічний вимір показує важливість інвестицій у нові технології для забезпечення конкурентоспроможності компаній на ринку.

Тому для успішного експорту діелектричної продукції до Нідерландів рекомендується розробити стратегію, яка дозволить активно використовувати наявні ресурси та адаптуватися до ринкових умов, враховуючи рекомендації табл.1.

PEST-аналіз вказує на те, що українські експортери мають можливості для успішного виходу на голландський ринок, завдяки стабільності політичного середовища, високому рівню купівельної спроможності населення та підвищеній обізнаності споживачів. Однак компаніям необхідно враховувати економічну конкуренцію та технологічні вимоги.

Загалом, для успішного виходу на ринок Нідерландів українським підприємствам необхідно зосередитися на розробці маркетингових кампаній, адаптації продукції до місцевих вимог та активному використанні державних програм підтримки експортерів. Важливо також проводити регулярний моніторинг ринку для своєчасної реакції на зміни.

Перелік посилань:

1. Стратегічний аналіз галузі. Навчальний посібник / за ред. Лотиш О.Я. Тернопіль: Економічна думка, 2019. 248 с
2. Dielectric material market report: trends, forecast and competitive analysis to 2030. Management Consulting and Market Research Company | Lucintel. URL: <https://www.lucintel.com/dielectric-material-market.aspx> (дата звернення: 13.10.2024).
3. The global dielectric material market size is USD 64935.15 million in 2024 and will expand at a compound annual growth rate (CAGR) of 6.6% from 2024 to 2031. Cognitive Market Research. URL: <https://www.cognitivemarketresearch.com/dielectric-materials-market-report> (дата звернення: 14.10.2024).

ПРОВАЙДЕРИ НА РИНКУ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ: ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Остапенко Анастасія Володимирівна., група 292-21-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Гузенко Ірина Юріївна

Сучасне зростання обсягів торгівлі та глобалізація справляють суттєвий вплив на динаміку розвитку світового ринку транспортно-логістичних послуг, ускладнюючи ланцюги постачання. Суттєвий внесок в дослідження сутності та особливостей розвитку цього ринку на сучасному етапі внесли такі відомі зарубіжні та вітчизняні науковці, зокрема Д. Бауерсокс, Г. Дугінець, Д. Еймор, Є. Крикавський, Н. Меджибовська, Ю. Неруш, М. Окландер, Т. Салій, А. Негода, Д. Русак та ін.

До найважливіших тенденцій розвитку транспортно-логістичних послуг в останнє десятиліття відноситься подальша їхня диверсифікація та збільшення кількості компаній, які такі послуги пропонують, що обумовлює актуальність типологізації та систематизації логістичних компаній, вивчення тенденцій їхнього розвитку.

Аналіз сучасного стану та особливостей світового ринку логістичних послуг показує, що значну роль у забезпеченні ефективності ланцюга постачання відіграють не лише транспортні та експедиторські компанії, але й провайдери (посередники). Логістичні провайдери – це компанії, які забезпечують комплексне управління логістичними процесами підприємств і формують ефективну взаємодію на всіх етапах ланцюга постачання – від транспортування й пакування до управління запасами й інформаційного супроводу [1].

Основною метою їхньої діяльності є забезпечення безперервної, швидкої та економічної доставки товарів. Завдяки досвіду та технологіям провайдери допомагають знизити витрати, скоротити час поставок і покращити сервіс.

Логістичні провайдери є важливими партнерами для бізнесу, особливо в умовах глобалізації та зростаючої конкуренції, оскільки дають змогу компаніям зосередитися на своїй основній діяльності, передаючи логістичні функції фахівцям. Це забезпечує більшу гнучкість та оперативність у прийнятті рішень і підвищує ефективність усього ланцюга постачання.

За рівнем надання послуг можна зробити класифікацію сучасних провайдерів від базових 2PL до високотехнологічних 5PL. Кожен з них виконує певні функції в логістичному ланцюгу, що дозволяє гнучко адаптуватися до потреб бізнесу [2]. Визначення «PL» (від англ. Party Logistics) вказує на ступінь участі провайдера у логістичних процесах: чим більше значення PL, тим вищий його рівень інтеграції та відповідальності. Основні характеристики провайдерів за PL-рівнем представлені у табл. 1.

Окрім наданої узагальненої характеристики логістичних провайдерів, доцільно докладніше розглянути специфіку кожного з рівнів, щоб краще зрозуміти ступінь їх участі в логістичному ланцюгу.

**Таблиця 1 – Основні характеристики
логістичних провайдерів за рівнем PL**

Рівень	Назва (англ.)	Характеристика / Компетенція	Рівень інтеграції
2PL	Second-Party Logistics	Зовнішній підрядник, що забезпечує базові логістичні функції: перевезення і управління складами	Низький
3PL	Third-Party Logistics	Надання широкого спектру логістичних послуг (транспорт, складування, пакування, обробка замовлень, інше)	Середній
4PL	Fourth-Party Logistics	Повна інтеграція логістичної системи, управління всією логістикою клієнта, координація 3PL провайдерів	Високий
5PL	Fifth-Party Logistics	Цифрове управління всіма елементами ланцюга постачання з використанням електронних засобів інформації	Дуже високий

2PL – це логістичні компанії, які надають окремі базові послуги, такі як транспортування або складське зберігання. Вони не беруть участі в управлінні логістикою клієнта, а лише виконують конкретну функцію за договором. 2PL є базовим елементом ланцюга постачання, надаючи послуги перевезення вантажів між виробником і кінцевим споживачем.

3PL провайдери надають більш комплексні логістичні послуги, порівняно з 2PL. Вони займаються не лише перевезенням, а й складуванням, пакуванням, дистрибуцією, обробкою замовлень, а також частково управлінням запасами. Ці провайдери дозволяють підприємствам передавати значну частину логістичних процесів на аутсорсинг, що дає змогу оптимізувати логістичні потоки та дозволяє підприємствам зосередитись на своїй основній діяльності [3].

4PL провайдери повністю беруть на себе управління логістичною системою клієнта. На відміну від 3PL, які фокусуються на виконанні конкретних операційних завдань, провайдер 4PL управляє всією логістичною екосистемою і виступає єдиною точкою зв'язку для клієнта. Вони не мають власного транспорту чи складів, однак координують роботу усіх залучених сторін (у тому числі 3PL-компаній), створюючи єдиний інтегрований ланцюг постачання. Основна цінність 4PL – це аналітика, стратегічне планування та підвищення ефективності всієї логістичної мережі.

5PL – найвищий рівень логістичного обслуговування. Вони поєднують послуги транспортування та логістики, які надають 3PL, з оптимізацією ланцюга постачання, характерною для 4PL. Водночас, 5PL роблять акцент на використанні повністю віртуалізованих, цифрових технологій для управління ланцюгами постачання. Провайдери 5PL активно використовують інноваційні технології, а саме: хмарні платформи, штучний інтелект, інтернет речей для оптимізації логістичних процесів. Вони забезпечують інтеграцію всіх ланок ланцюга постачання через цифрові платформи, що дозволяє зменшити витрати, покращити моніторинг та забезпечити максимальну гнучкість. Завдяки своїм характеристикам 5PL провайдери також мають високий рівень адаптивності до коливань попиту та зовнішніх ризиків [4].

Обсяги та якість надання послуг провайдерами на транспортно-логістичному ринку значно різняться залежно від специфіки виконуваних функцій, що можна представити у графічному вигляді (рис.1).

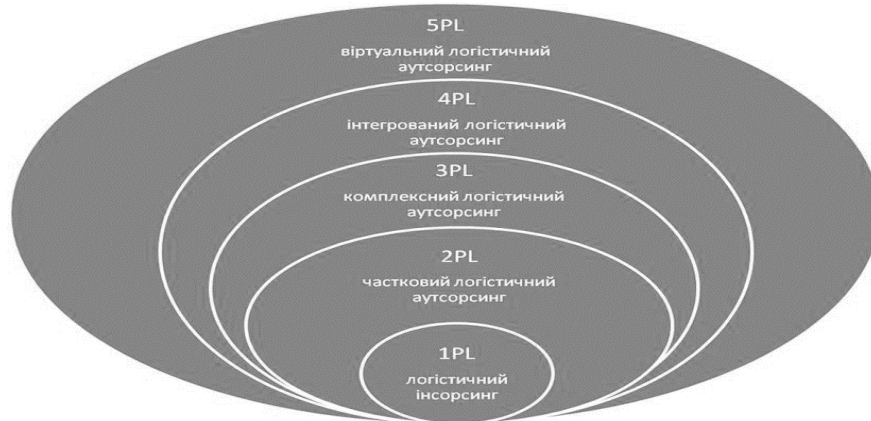

Рис. 1 Позиціонування логістичних провайдерів відповідно до специфіки послуг з управління ланцюгом постачання [5, с.135]

Висновки. Логістичні провайдери відіграють одну з ключових ролей у забезпеченні ефективного функціонування ланцюгів постачання в умовах глобальної економіки. Вони не лише надають окремі логістичні послуги, а й виконують функцію стратегічних партнерів для підприємств, оптимізуючи процеси постачання, знижуючи витрати та підвищуючи якість обслуговування клієнтів. Розвиток логістичних провайдерів від 2PL до 5PL є свідченням глибокої трансформації галузі логістики.

Сьогодні, коли глобальні ланцюги постачання формуються в складних умовах нестабільності ринків, воєнних конфліктів, геополітичних ризиків, високих екологічних стандартів чи коливаннях попиту, роль логістичних провайдерів значно підвищується. Саме вони найбільш ефективно забезпечують безперервність, швидкість і стабільність логістичних процесів, що є запорукою стійкого функціонування бізнесу та підтримки економіки загалом.

Перелік посилань:

1. Оксенюк К.І. Вплив логістичних провайдерів на розвиток регіональної економіки. Економічні науки: зб. наук. праць ЛНТУ. Серія «Регіональна економіка». Вип. 21. 2024
2. Selviaridis K., Spring M. (2007). Logistics outsourcing: A review of basic concepts. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management.
3. Marasco A. (2008). Third-party logistics: A literature review. International Journal of Production Economics.
4. 3PL, 4PL, and 5PL Explained : Red Stag Fulfillment web-site. URL: <https://redstagfulfillment.com/3pl4pl-5pl-explained/>
5. Міжнародна логістика та глобальні ланцюги постачань: навчальний посібник у схемах / Негода А., Русак Д. – К., 2023. – 268 с.

ПРОБЛЕМА ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Пономарьов Дмитро Олександрович, група 292-21-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Смісова Вікторія Леонідівна

Під час повномасштабного вторгнення проблема міграції українців набула критичного значення для національної економіки України. Масовий виїзд працездатного населення призводить до скорочення трудових ресурсів, зниження рівня споживчого попиту та зменшення обсягу податкових надходжень, що суттєво впливає на фінансову стабільність країни. У зв'язку з цим загострюється необхідність адаптації економічної політики держави до нових демографічних реалій, включаючи заходи щодо повернення мігрантів та стимулювання зайнятості населення. Зміни у кількості перетинів державного кордону громадянами України у 2021-2023 рр. відображають основні хвилі міграції, що були спричинені як початковим відтоком населення на початку війни, так і поступовим поверненням частини мігрантів додому (рис. 1).

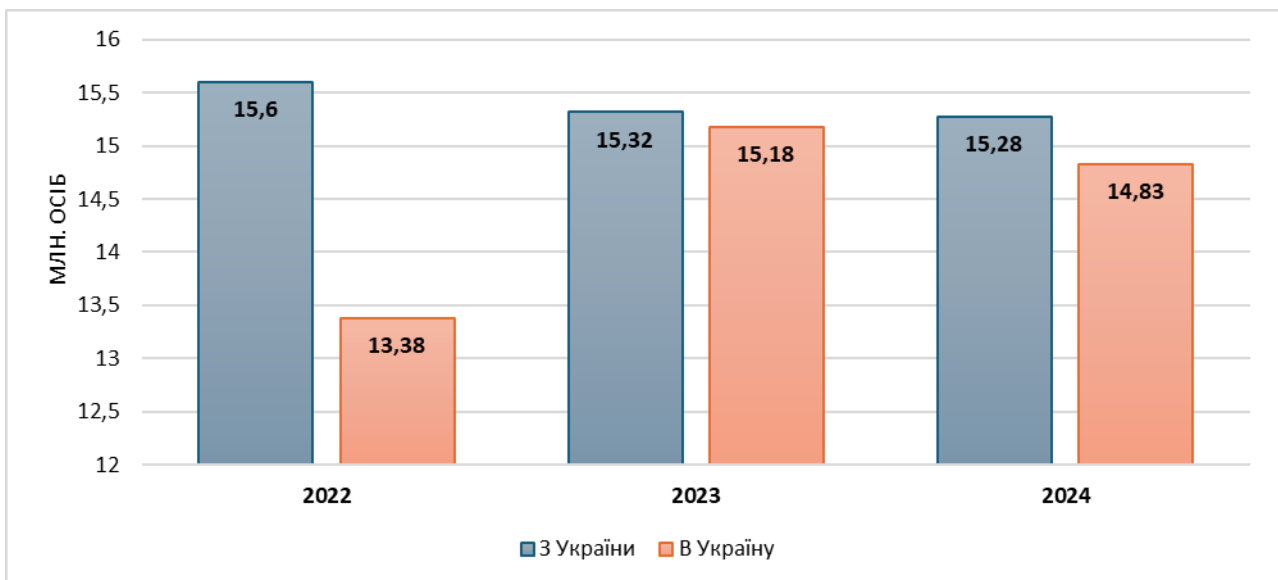

Рис. 1 – Кількість перетину державного кордону громадянами України за 2022-2024 рр., млн осіб [1-2]

На початку війни, у 2022 р., спостерігався найбільший дисбаланс – 15,6 млн виїздів проти 13,38 млн в'їздів, що свідчить про масову вимушену міграцію населення у відповідь на військову загрозу. Ситуація помітно стабілізувалася у 2023 р., коли різниця між виїздом (15,32 млн) та в'їздом (15,18 млн) скоротилася до мінімуму, що вказує про адаптацію населення до умов воєнного часу та початок повернення тимчасово переміщених осіб. У 2024 р. тенденція дещо змінилася – при подальшому зниженні кількості виїздів (15,28 млн) відбулося також зменшення в'їздів (14,83 млн), що призвело до зростання негативного міграційного сальдо порівняно з попереднім роком. Загалом, протягом усього досліджуваного періоду, спостерігається поступове зменшення кількості

перетинів кордону в обох напрямках при збереженні негативного міграційного балансу, що відображає тривалий вплив війни на мобільність українського населення.

За результатами проведеного дослідження можна виділити основні причини виїзду українців за кордон.

По-перше, це безпекова ситуація в країні. На початку війни у 2022 р. переважна кількість емігрантів включала жінок та дітей, які покидали країну в пошуках безпечного притулку, тоді як більшість чоловіків призовного віку залишалася в Україні через правові обмеження та патріотичні мотиви. Поступово, як свідчать дані перетину кордону, помітна частина цих вимушених мігрантів почала повертатися в Україну, що може бути пов'язано з кількома головними факторами. Перш за все, для багатьох визначальним став емоційний зв'язок із батьківщиною – тужливі почуття за рідними, друзями та домівкою перевершили страх перед небезпекою. Другий важливий аспект – труднощі адаптації в зарубіжних країнах. Багато українців зіткнулися з мовним бар'єром, проблемами працевлаштування, культурними відмінностями та неможливістю повноцінно інтегруватися в нове суспільство. Окрему категорію становлять вимушено переміщені особи, які, втративши свої домівки через активні військові дії, спочатку шукали безпеки за кордоном, але не змогли адаптуватися до життя в чужій країні і вирішили повернутися в Україну, часто оселяючись у регіонах, віддалених від зони бойових дій.

Ще однією причиною є економічні труднощі. Втрата роботи та інших джерел доходів стала суттєвим чинником невпевненості у майбутньому для багатьох українців, особливо внутрішньо переміщених осіб (ВПО), які не змогли знайти працевлаштування на новому місці. Економічна ситуація погіршувалася через системні проблеми, що виникли внаслідок війни – багато компаній скорочувалися або закривалися через брак робочої сили, спричинений мобілізацією кваліфікованих спеціалістів до лав Збройних Сил України. Додатковим дестабілізуючим фактором стали регулярні проблеми з енергопостачанням внаслідок систематичних обстрілів критичної енергетичної інфраструктури України, що змушувало підприємства працювати в умовах постійних перебоїв або взагалі призупиняти діяльність. Чимало бізнесів також зазнали прямих фізичних пошкоджень своїх активів внаслідок ракетних обстрілів або атак безпілотних літальних апаратів, що призвело до часткової або повної зупинки виробництва та, як наслідок, до масових звільнень персоналу.

Також в Україні і по сьогоднішній день спостерігається проблема з доступом до базових комунальних послуг. Систематичні обстріли енергетичної інфраструктури України призвели до масштабних і тривалих відключень електроенергії, особливо в осінньо-зимовий період, коли температура повітря опускалася значно нижче нуля. Без електроенергії багато українців опинилися не лише в темряві, але й без опалення, зв'язку та можливості приготувати їжу, що створювало нестерпні умови для життя, особливо для сімей з маленькими дітьми та людей похилого віку. Водопостачання зазнало подвійного удару – спочатку через підрив Каховської ГЕС, що позбавив води значну частину південних регіонів України, а потім через нездатність насосних станцій забезпечувати

подачу води до житлових будинків під час відключень електроенергії. Це змушувало людей годинами стояти в чергах до джерел питної води та суттєво обмежувало можливості для гігієни та санітарії. Газопостачання також виявилось вразливим – обстріли газової інфраструктури та пошкодження магістральних трубопроводів призводили до припинення подачі газу в цілих районах та містах, часто на тривалий термін.

Окрім міжнародної міграції Україна зіткнулася з масштабним явищем внутрішнього переміщення населення, що стало одним із найбільших гуманітарних викликів повномасштабного вторгнення. Мільйони українців були змушені покинути свої домівки, рятуючись від бойових дій, але залишилися в межах країни, що створило безпрецедентне навантаження на систему соціального захисту та інфраструктуру відносно безпечних регіонів. Внутрішньо переміщені особи стикаються з комплексом критичних проблем, серед яких найгострішими є нестача житла, що змушує людей жити в тимчасових притулках або просити допомоги у родичів; складнощі з працевлаштуванням через втрату документів та дискримінацію; обмежений доступ до освітніх закладів для своїх дітей.

Отже, міграційні процеси під час повномасштабного вторгнення відображають складну динаміку реакції населення на воєнні виклики. Аналіз перетинів кордону за 2022-2024 рр. засвідчив поступове зменшення інтенсивності міграції при збереженні негативного сальдо. Основними причинами виїзду українців залишаються безпекова ситуація, економічні труднощі, відсутність високооплачуваної роботи та проблеми з базовими комунальними послугами. Для стимулювання повернення мігрантів державі необхідно розробити комплексну стратегію, що включатиме фінансову допомогу внутрішньо переміщеним особам, розбудову укриттів, зниження податкового навантаження, створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу, створення нових робочих місць за рахунок реалізації великих державних інвестиційних проєктів а також відновлення пошкодженої інфраструктури в регіонах із високим потенціалом для реінтеграції. Для ефективного вирішення проблем ВПО необхідно розвивати програми соціального житла, сприяти професійній адаптації переселенців, забезпечувати доступ до освіти, медицини та психологічної підтримки для подолання травматичного досвіду.

Перелік посилань:

1. Opendatabot. (2024). У 3,3 рази зросла кількість українців, що виїхали та не повернулись додому торік. *Опендатабот – відкриті дані про компанії, ФОП, суди та нерухомість України*. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/ukrainians-emigration-trend-2024>
2. UNHCR. (2025). Situation Ukraine Refugee Situation. *Operational Data Portal*. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
3. UNHCR Ukraine. (2024). Люди, що були змушені залишити свої домівки в Україні, все ще сподіваються повернутися, хоча невизначеність зростає після 1000 днів повномасштабної війни. *UNHCR Ukraine*. URL: <https://www.unhcr.org/ua/news/press-releases/people-forced-flee-their-homes-ukraine-still-hope-return-while-uncertainty>.

УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЙНИМИ ПОТОКАМИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ДОСВІД ЄС ТА СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ДЛЯ УКРАЇНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Реутова Валерія Ігорівна, група 292м-24-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Смесова Вікторія Леонідівна

Стрімкий розвиток цифрових технологій кардинально змінює підходи до управління міграційними процесами у світі. Європейський Союз як регіон, що стикається з різноманітними міграційними викликами, став піонером у впровадженні інноваційних технологічних рішень у цій сфері. Для України, яка перебуває на шляху європейської інтеграції та одночасно долає наслідки вимушеної міграції у зв'язку з війною, яку веде Росія на її території, вивчення та адаптація цього досвіду набуває стратегічного значення [1]. З метою підвищення ефективності управління та контролю за міграційними потоками Європейський Союз розробив комплексну екосистему цифрових інструментів. Ключовими елементами цієї системи є Шенгенська інформаційна система (SIS II), Візова інформаційна система (VIS), Європейська система порівняння відбитків пальців шукачів притулку (EURODAC) та Система в'їзду/виїзду (EES) [1]. Так, SIS II дозволяє прикордонним та міграційним службам обмінюватися інформацією про осіб, які становлять загрозу безпеці, зниклих осіб та викрадені документи [2]. VIS сприяє обміну інформацією між країнами-членами щодо короткострокових віз, що забезпечує єдиний підхід до візової політики. EURODAC зберігає та порівнює відбитки пальців шукачів притулку, допомагаючи визначити відповідальну державу за розгляд заяви про надання притулку [3]. Система EES, запроваджена у 2022 р., автоматизує процеси реєстрації та перевірки даних громадян третіх країн при в'їзді та виїзді з Шенгенської зони. Вона замінює фізичні штампи в паспортах, створюючи цифровий запис перетинів кордону, що допомагає виявляти порушення термінів перебування [4].

Важливою складовою європейського підходу у регулюванні міграції є використання біометричних технологій для підвищення безпеки та ефективності ідентифікації. Біометричні дані осіб, як перетинають кордон, включаючи цифрові фотографії та відбитки пальців, зберігаються в центральних базах даних та використовуються для їх верифікації. Штучний інтелект та технології Big Data дозволяють прогнозувати міграційні потоки, виявляти потенційні загрози безпеці та оптимізацію розподілу ресурсів. Проєкт iBorderCtrl, що тестувався на кордонах Греції, Латвії, Угорщини, використовував технології розпізнавання обличчя та аналізу мікровиразів для виявлення потенційних ризиків [5].

Україна, враховуючи європейський досвід та власні потреби, може розвивати наступні стратегічні напрями цифровізації управління міграцією:

- *інтеграція національних інформаційних систем з європейськими* – удосконалення системи «Аркан» та інших міграційних баз даних для забезпечення їх сумісності з європейськими системами. Це створить передумови для ефективного обміну інформацією та координації дій у протидії нелегальній міграції. Інтегрована система «Аркан» являє собою комплекс організаційних

заходів та технічних засобів, що здійснює обробку даних про перетин державного кордону України людьми, транспортом і вантажами, включаючи збір, реєстрацію, зберігання та передачу інформації, а також забезпечує автоматизований доступ до інформаційних баз даних для всіх суб'єктів, включених до системи. [6].

- *розвиток біометричних технологій* – розширення використання біометричної ідентифікації при перетині кордону та в процесі видачі документів відкриває можливості для виявлення осіб, що порушували законодавство в сфері міграції, в також для більш точного контролю за нелегальним перетином кордону. Впровадження новітніх технологій верифікації, включаючи розпізнавання обличчя та аналіз поведінкових патернів дозволять швидше та більш ефективніше обробляти документи.

- *цифровізація процесів надання притулку та інтеграції* – створення електронних систем подання та розгляду заяв про надання притулку підвищить прозорість та швидкість процедур, а розробка цифрових платформ буде сприяти інтеграції мігрантів, отримання ними доступу до освітніх та соціальних послуг.

- *аналітика та прогнозування міграційних трендів* – впровадження систем аналізу великих даних для моніторингу та прогнозування міграційних потоків, є важливим в контексті вимушеної міграції через війну в Україні та дозволить ефективніше розподіляти ресурси та планувати заходи реагування.

- *розбудова системи кібербезпеки* – забезпечення надійного захисту міграційних баз даних та інформаційних систем від кіберзагроз.

Узагальнюючи, можна дійти висновку, що цифровізація управління міграційними потоками є не просто технологічним викликом, а й можливістю для України розробити більш ефективну, гуманну та безпечну міграційну політику. Враховуючи досвід ЄС, можна уникнути помилок, характерних для ранніх етапів цифровізації, та створити систему, що відповідатиме європейським стандартам. Це стане важливим кроком у процесі європейської інтеграції та зміцнення національної безпеки України в умовах сучасних глобальних викликів.

Перелік посилань:

1. New Pact on Migration and Asylum. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum_en

2. Schengen Information System. European commission. URL: <https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-information-system>.

3. Egulation (EU) No 603/2013 of the European Parliament and of the council of 26 June 2013. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/603/oj/eng>.

4. Entry/Exit System (EES). European Commission. URL: <https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/smart-borders/entry-exit-system>.

5. iBorderCtrl Project: The Quest of Expediting Border-Crossing Processes. URL: <https://www.iborderctrl.eu/iborderctrl-project-the-quest-of-expediting-border-crossing-processes.html>.

6. Положення про інтегровану міжвідомчу інформаційно-телекомунікаційну систему щодо контролю осіб, транспортних засобів та вантажів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0396-08>.

ПОРТФЕЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІНШІ ФОРМИ МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Реутова Валерія Ігорівна, група 292м-24-1

Науковий керівник: доц. Геращенко Світлана Олександрівна

Глобалізація фінансових ринків та лібералізація руху капіталу створили умови для стрімкого зростання міжнародної інвестиційної діяльності. Портфельні інвестиції, що представляють собою вкладення в іноземні цінні папери без отримання контролю над об'єктом інвестування, відіграють все більшу роль у глобальних фінансових потоках. Поряд з ними розвиваються й інші форми міжнародного інвестування, що формують складну багаторівневу систему транскордонного руху капіталу.

Об'єктом дослідження є сучасний стан та тенденції розвитку портфельних інвестицій та інших форм міжнародного інвестування. Для аналізу динаміки міжнародних інвестиційних потоків використано статистичні дані Світового банку, МВФ та UNCTAD за 2018-2023 роки. Застосовано системний підхід для вивчення взаємозв'язків між різними формами міжнародного інвестування.

Сучасний міжнародний інвестиційний ландшафт характеризується різноманітністю форм та інструментів транскордонного руху капіталу. Структура міжнародних інвестицій включає прямі іноземні інвестиції (ПІІ), портфельні інвестиції, банківські кредити, фінансування через міжнародні фінансові організації та новітні форми інвестування[1]. Портфельні інвестиції зростають швидшими темпами порівняно з ПІІ, демонструючи середньорічний приріст 9,2% протягом 2018-2023 рр. Частка портфельних інвестицій у загальному обсязі міжнародного інвестування збільшилась з 32% у 2018 році до 38% у 2023 році. Найбільш активно портфельні інвестиції здійснюються у розвинених країнах, де вони складають до 45% загального обсягу інвестицій[2].

Сучасний ринок портфельних інвестицій характеризується активним використанням цифрових технологій. Електронні торговельні платформи забезпечують можливість миттєвого транскордонного переміщення капіталу та значно розширюють доступ інвесторів до міжнародних ринків. Особливістю сучасного етапу є розвиток робо-едвайзерів, які оптимізують портфелі інвесторів на основі алгоритмів штучного інтелекту.

Важливою тенденцією є трансформація структури портфельних інвестицій. Якщо до 2020 року переважали інвестиції в державні облігації та акції великих корпорацій, то після 2020 року спостерігається зростання інтересу до корпоративних облігацій, зелених облігацій та ESG-інвестицій. Частка ESG-інвестицій у загальному обсязі портфельних інвестицій зросла з 8% у 2018 році до 24% у 2023 році[4].

Дослідження виявило зростання ролі інституційних інвесторів на міжнародних ринках портфельних інвестицій. Пенсійні фонди, страхові компанії та інвестиційні фонди акумулюють близько 71% загального обсягу портфельних

інвестицій. Це зумовлює високий рівень концентрації капіталу та посилює вплив інституційних інвесторів на глобальні фінансові ринки[3].

Нові форми міжнародного інвестування включають краудфандинг, краудінвестинг та Р2Р-кредитування. Хоча їх частка у загальному обсязі міжнародних інвестицій залишається незначною (близько 3%), вони демонструють високі темпи зростання (середньорічний приріст 27% за 2018-2023 рр.)[4].

Портфельні інвестиції стають все більш значущим елементом міжнародного інвестування, демонструючи високі темпи зростання та структурні трансформації. Діджиталізація фінансових ринків, розвиток ESG-інвестування та зростання ролі інституційних інвесторів формують нову парадигму міжнародного портфельного інвестування. Розуміння сучасних тенденцій та ключових факторів впливу на міжнародні інвестиційні потоки є важливим для розробки ефективної інвестиційної політики та стратегій залучення іноземного капіталу.

Перелік посилань:

1. Навчальний посібник / Мойсеєнко І.П. – К., 2006. – 490 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/14170120/investuvannya/metodologichni_osnovi_investuvannya
2. Table 12: Portfolio Investment Assets: Top Ten Economies by Size of Holdings [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=32985>
3. Portfolio equity, net inflows (BoP, current US\$) [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://data.worldbank.org/indicator/BX.PEF.TOTL.CD.WD>
4. Financial account, Portfolio Investment, Liabilities, Euro area 20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://data.ecb.europa.eu/data/datasets/BPS/BPS.M.N.I9.W1.S1.S1.T.L.FA.P.F._Z.EUR._T.M.N.ALL

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Роговський Дмитро Олексійович, група 292-22-1

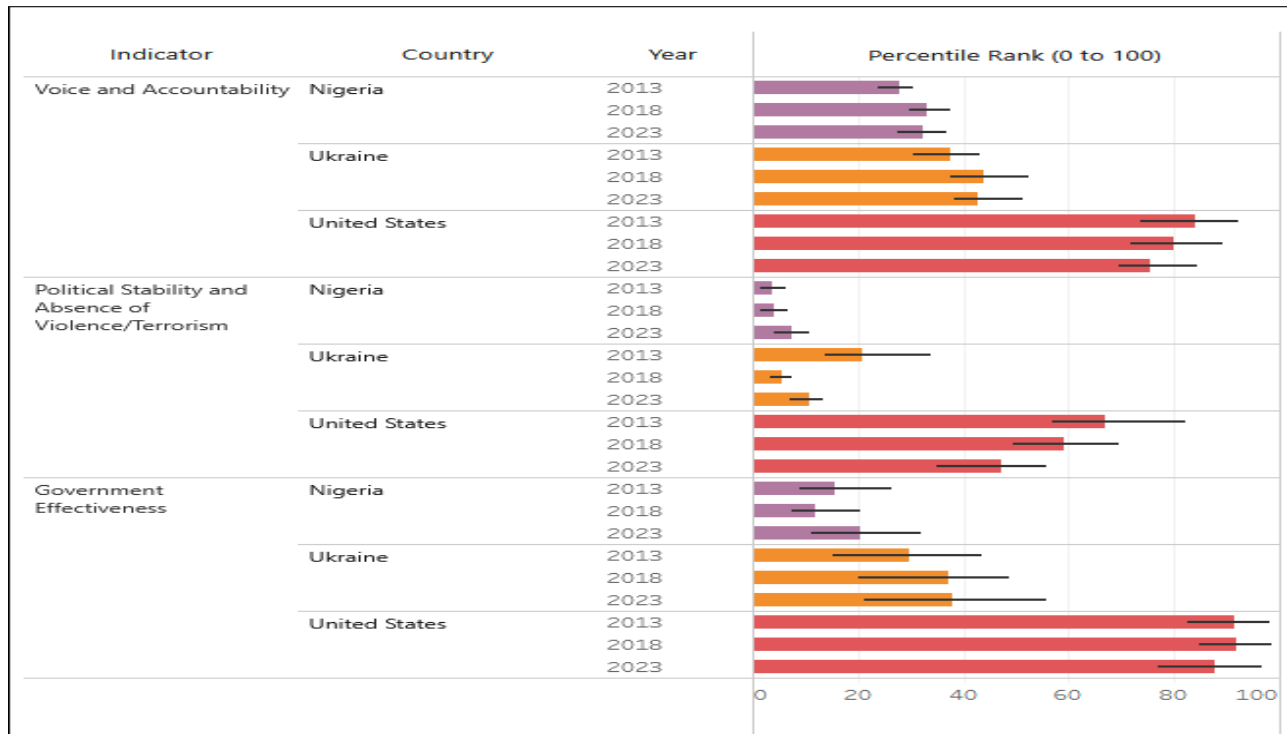
Науковий керівник: д.е.н., професор Литвиненко Наталія Іванівна

Інституціональна складова є одним із головних факторів, який визначає рівень розвитку країни. В нашому дослідженні показником, який характеризує інституціональну складову країни обрано Всесвітні індикатори державного управління (The Worldwide Governance Indicators, WGI)

Всесвітні індикатори державного управління (WGI) включає шість вимірів: право голос і підзвітність (VA), політична стабільність і відсутність насильства/тероризму (PV), ефективність управління (GE), регуляторна якість (RQ), верховенство права (RL) та контроль корупції (CC). Оцінка проводиться у процентильному ранжі від 0 до 100, де більше значення показнику відбиває більше ефективне управління [1].

Для аналізу було обрано три країни з різним рівнем розвитку: США (високий дохід), Нігерію (середній дохід нижчого рівня) та Україну (середній дохід вищого рівня).

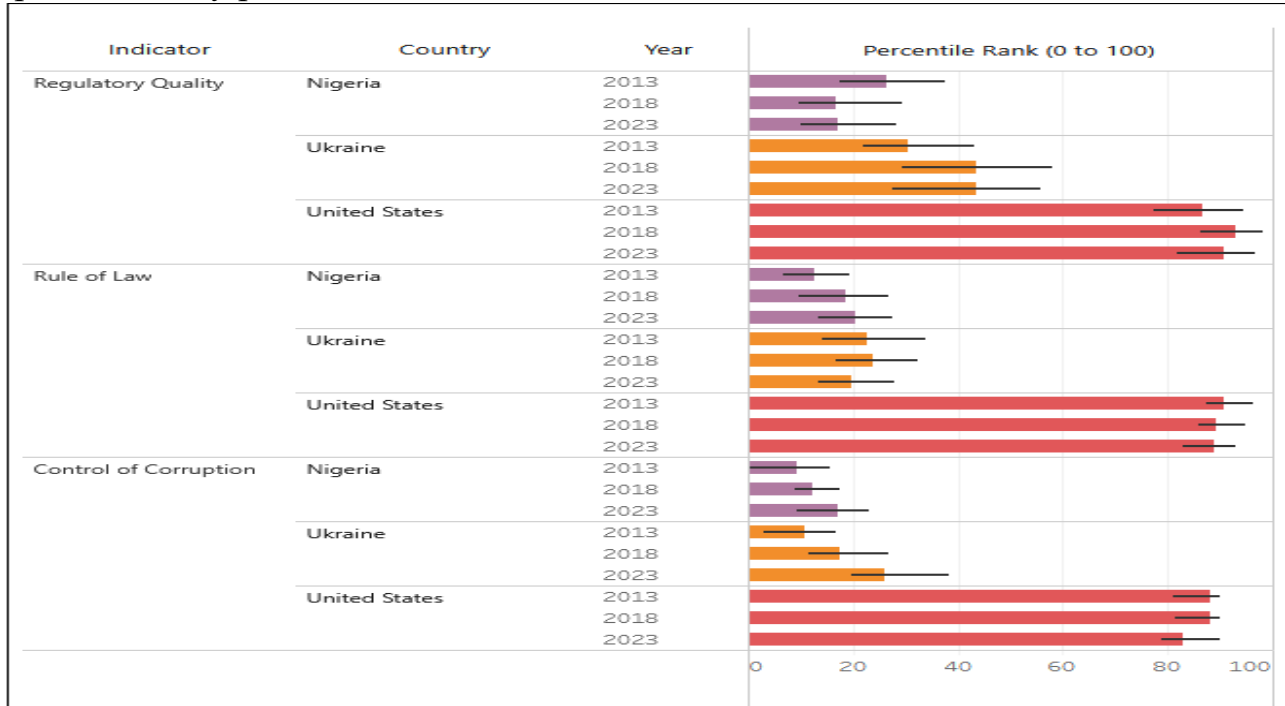
На рис. 1,2 представлено графічний аналіз ефективності державного управління за складовими WGI в обраних країнах. Графіки виконано за допомогою інтерактивного доступ до даних Світового банку [2].

Примітка. Складено за даними [2].

Рисунок 1 – Індекси якості державного управління Нігерії, України та США

Як видно на рис. 1,2 більш ефективно державне управління у Сполучених Штатах, що обумовлено довгим розвитком країни на основі демократичних цінностей. Звернімо увагу на індикатор політична стабільність і відсутність насильства/тероризму у США він має тенденцію до зниження за період 2013-2023рр., в той час як Нігерія має незначне покращення показника. В Україні спостерігається значне коливання політичної стабільності, що пов'язано з агресією з боку росії.

Примітка. Складено за даними [2].

Рисунок 2 – Індекси якості державного управління Нігерії, України та США

Найбільш цікавими показниками на рис. 2 є верховенство права та контроль корупції, які безперечно пов'язані між собою. Нажаль Україна має низькі значення цих показників, так у 2023р. верховенство права мало 19,8 балів, в той час як США – 88,7 балів.

Для оцінки впливу «Всесвітніх індикаторів державного управління» (WGI) на макроекономічний показник (темпи зростання ВВП) використаємо кореляційний аналіз. Розрахуємо коефіцієнт кореляції Пірсона між кожним компонентом WGI та темпи зростання ВВП для кожної країни, період дослідження складає 11 років з 2013-2023рр. Результати кореляційного аналізу представлено в табл. 1.

Таблиця 1 – Кореляційний зв'язок між WGI та темпами зростання ВВП

Індикатори WGI	Коефіцієнт кореляції		
	Нігерія	Україну	США
Право голосу та підзвітність, VA	-0,4473	-0,4996	0,0041
Політична стабільність і відсутність насильства/тероризму, PV	-0,2293	0,0158	0,0707

Ефективність уряду, GE	0,0872	-0,7049	-0,0707
Регуляторна якість, RQ	0,1834	-0,2005	-0,18896
Верховенство права, RL	-0,2934	-0,5964	-0,0755
Контроль корупції, CC	-0,6244	-0,4770	0,0046

Примітка. Складено за даними [1, 3].

Проаналізуємо більш детально результати, як представлено в табл.1. Так для США спостерігається незначущий кореляційний зв'язок між індикаторами WGI та темпами зростання ВВП, більшість коефіцієнтів $< 0,07$. Це пояснюється високою стійкістю економіки США до змін у якості управління.

Що стосується Нігерія, то відзначимо помірний вплив інституціональної складової на темпами зростання ВВП (кореляція 0,4-0,5), особливо для PV і CC. Низька політична стабільність і високий рівень корупції стримують економічне зростання.

Для України сильний вплив (кореляція 0,6–0,8) мають показники Ефективність уряду та Верховенство права. Слабке верховенство права та низький рівень ефективності уряду на тлі війни значно впливають на ефективність економіки країни.

Показники WGI мають різний вплив на економіку залежно від рівня розвитку країни. У США якість управління слабо впливає на економічні показники через стійкість економіки. У Нігерії низька якість управління (особливо PV і CC) стримує зростання ВВП і знижує ВВП на душу населення. В Україні якість управління (особливо PV і RL) має сильний вплив на економіку через війну та інституційні проблеми.

Політична стабільність є ключовим фактором для Нігерії та України, але менш значущим для США.

Для покращення економічної ефективності Нігерії необхідно боротися з корупцією та тероризмом, Україні – зміцнювати верховенство права та забезпечувати мир, а США – зменшувати політичну поляризацію.

Перелік посилань:

1. The Worldwide Governance Indicators. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators>
 2. Interactive Data Access. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>
- GDP Growth (Annual %). World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.Z>

РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ У СВІТІ: ПОЛІТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ПАРТНЕРІВ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Сачков Дмитро Костянтинович, група 292м-24-1
Науковий керівник: професор Пилипенко Ганна Миколаївна

Зелена економіка – це концепція, яка поєднує екологічну стабільність з економічним розвитком. Вона ґрунтується на принципах сталого використання природних ресурсів, зниженні викидів парникових газів, екологізації виробництва та підвищенні якості життя. У центрі такої моделі перебуває людина, її добробут і збереження природного середовища для майбутніх поколінь. Сучасний світ дедалі більше стикається з наслідками змін клімату, деградації екосистем та виснаження ресурсів. Традиційні моделі, орієнтовані на нарощування темпів економічного зростання і необмежене споживання, поступово себе вичерпують, а отже, перед людством постає потреба у переході до зеленої економіки. Незважаючи на той факт, що поняття «зелена економіка» набуває дедалі більшої популярності і підтримується багатьма міжнародними організаціями, її впровадження у глобальному світі залишається фрагментарним і нерівномірним. Основні проблеми впровадження цієї концепції полягають у наступному:

- Відсутність або недосконалість нормативної бази: багато країн не мають комплексної законодавчої основи для переходу до зеленої економіки.
- Фінансові обмеження: висока вартість впровадження екотехнологій та модернізації інфраструктури стримує розвиток.
- Технічна відсталість: брак інновацій, технологій та спеціалістів з екологічного менеджменту.
- Соціальний опір змінам: багато працівників у традиційних галузях економіки побоюються втрати робочих місць через «зелену трансформацію».
- Глобальна нерівність: країни, що розвиваються, мають менші можливості для інвестування в «зелену» модернізацію.

Розвиток зеленої економіки передбачає глибокі трансформації в усіх секторах господарства – від енергетики до транспорту, від сільського господарства до промисловості. Успішність цього переходу значною мірою залежить від державної політики, міжнародної координації та інноваційного потенціалу [1]. Наразі на глобальному рівні діють наступні ініціативи. ООН (програма UNEP) просуває ідеї зеленої економіки через політику сталого розвитку. OECD розробляє індикатори та рекомендації для «зеленого зростання». Світовий банк фінансує програми адаптації до змін клімату та чистої енергетики.

У сучасному світі дедалі більше країн приймають національні та регіональні стратегії, спрямовані на підтримку «зеленого» зростання. Паралельно з цим збільшується роль міжнародного партнерства як ключового механізму обміну ресурсами, технологіями та досвідом. Наприклад, ЄС реалізує Європейський зелений курс (European Green Deal), який передбачає досягнення

кліматичної нейтральності до 2050 року; реформування енергетики, транспорту, сільського господарства; інвестування до 1 трильйона євро у сталий розвиток через Механізм справедливого переходу [2].

Поряд з цим у світовому масштабі відкриваються великі перспективи для партнерства у цій сфері. Зокрема, це можливість залучення коштів із фондів (Green Climate Fund, ЄІБ, ЄБРР), що дозволяє реалізовувати масштабні екопроекти. Також країни можуть співпрацювати в галузях управління відходами, водними ресурсами, переходу на відновлювані джерела енергії. Створюються умови для передачі інноваційних рішень від розвинених країн до країн, що розвиваються, внаслідок чого забезпечується глобальна екологічна рівновага. При цьому приватний сектор відіграє ключову роль у впровадженні екоінновацій та нових моделей виробництва.

Серед країн, які досягли значних успіхів у просуванні «зеленої економіки», виділяється Данія. Ця країна вважається однією із лідерів у сфері вітрової енергетики, виробляючи у такий спосіб понад 40% електроенергії. Німеччина реалізує програму Energiewende – перехід на відновлювані джерела енергії та демонструє відмову від використання атомної енергії. Китай є країною з найбільшими у світі інвестиціями у відновлювані джерела енергії та розвиток електромобільної галузі, у цій країні реалізується масштабна програма озеленення територій. Україна також йде шляхом «озелення», приєднавшись до Європейського зеленого курсу та беручи участь у регіональних програмах (EU4Environment, LIFE) [3]. У Національній економічній стратегії України до 2030 року передбачено розвиток відновлюваної енергетики, підвищення енергоефективності, зменшення викидів CO₂. В країні працює Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок [4].

Таким чином, розвиток зеленої економіки – це не лише відповідь на виклики зміни клімату, а й стратегічна можливість для держав модернізувати свої економіки. В умовах глобальної нестабільності та кліматичної загрози саме зелена економіка є шляхом до безпечного, справедливого і стійкого майбутнього для всього людства. Для прогресу у сфері екологічної трансформації потрібно реалізовувати міжнародну кооперацію, забезпечувати фінансову підтримку та надавати стимули для бізнесу, а також залучати до активної участі громадянське суспільство.

Перелік посилань:

1. Програма Організації Об'єднаних Націй з питань довкілля, United Nations Environment Programme (UNEP). URL: <https://www.unep.org> (дата звернення: 13.04.2025).
2. European Green Deal. URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en (дата звернення: 13.04.2025).
3. OECD Green Growth Indicators. URL: <https://www.oecd.org/greengrowth> (дата звернення: 13.04.2025).
4. Національна економічна стратегія України до 2030 року. URL: <https://nes2030.org.ua> (дата звернення: 13.04.2025).

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ Е-КОМЕРЦІЇ У СВІТІ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Серпівська Ольга Миколаївна, група 292-21-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Смесова Вікторія Леонідівна

Міжнародна електронна комерція є одним із прогресивних секторів сучасної міжнародної економіки, який унаслідок впливу цифрових технологій, зміни споживчої поведінки покупців, посилення глобальних викликів постійно модернізується. Автоматизація бізнес-процесів, розвиток штучного інтелекту, блокчейн-технологій та цифрових платежів призвели до трансформації традиційних підходів у міжнародній торгівлі, а також посприяли збільшенню кількості транснаціональних онлайн-платформ [1].

Одним із головних чинників пришвидшення розвитку електронної комерції стала пандемія COVID-19, яка відчутно змінила структуру глобального споживчого попиту та змусила бізнес адаптувати свої моделі до нових реалій. В результаті цього збільшилася роль логістичних рішень, кібербезпеки та регулювання цифрової торгівлі на міжнародному рівні. Але, з іншого боку, зростаюча конкуренція та швидкі зміни в технологічному середовищі ставлять перед компаніями виклики щодо постійного покращення бізнес-процесів, розширення цифрової інфраструктури та пошуку нових можливостей для інтеграції на світові ринки [1].

Одним із основних показників розвитку міжнародної електронної комерції є динаміка роздрібних онлайн-продажів. На сучасному етапі цифровізація бізнесу та зміна споживчих уподобань сприяють збільшенню обсягів електронної торгівлі на міжнародних ринках. Швидка модернізація технологій, розвиток інноваційних платіжних систем і збільшення довіри до онлайн-покупок стимулюють покупців все більше використовувати електронні платформи в якості основного каналу збуту товарів та послуг [2].

Результати проведеного нами аналізу обсягів роздрібних продажів на ринку міжнародної електронної комерції у 2014-2024 рр. відображають позитивну динаміку та постійне їх збільшення у зазначеному періоді (рис. 1).

Рис. 1 Роздрібні продажі електронної комерції, млрд. дол., 2014-2024 рр., [2]

Крім того, швидке зростання роздрібної торгівлі в сфері електронної комерції відображають її ключову роль у сучасній глобальній економіці, оскільки обсяги онлайн-продажів збільшилися майже в 5 разів – з \$1336 млрд у 2014 р. до \$6388 млрд у 2024 р. Цифрові технології, автоматизація бізнес-процесів і зміна споживчої поведінки сприяють поступовому витісненню традиційних форматів, а також появі нових форм і методів торгівлі, прискорюють здійснення фінансових розрахунків, сприяють розширенню цільової аудиторії споживачів. Значний стрибок у розвитку електронної торгівлі відбувся у 2020–2021 рр., що пояснюється впливом пандемії COVID-19. Вимушений перехід багатьох компаній до онлайн-формату, а також зміна споживчих звичок пришвидшили цифрову трансформацію світового ринку. У той же час збільшення конкуренції, постійна потреба в удосконаленні логістики, забезпеченні кібербезпеки та регулюванні цифрової торгівлі висувають нові вимоги до бізнесу.

З розвитком електронної комерції змінюється не лише загальний обсяг онлайн-продажів, а й структура витрат у різних товарних категоріях. Сучасні споживачі все частіше обирають цифрові платформи для придбання великого різноманіття товарів – від електроніки та модного одягу – до товарів повсякденного вжитку та меблів. Розуміння того, які категорії продукції є найбільш затребуваними, допомагає бізнесу адаптувати свої стратегії та пропонувати споживачам нові рішення.

Структура витрат у сфері електронної комерції за товарними групами у 2024 р. підтверджує стійку тенденцію до цифровізації споживання та збільшення довіри до онлайн-торгівлі в різних товарних категоріях (рис. 2).

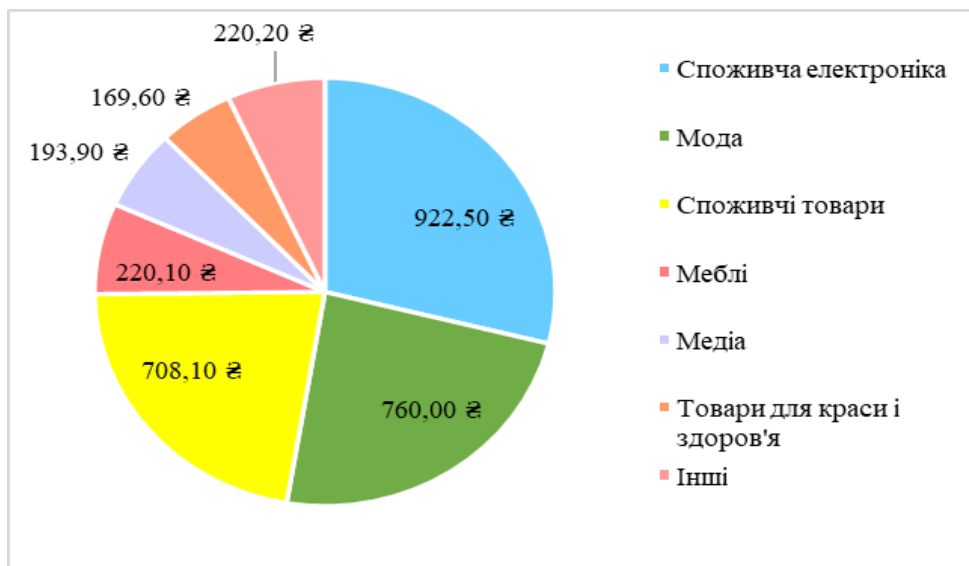

Рис. 2 Витрати на електронну комерцію за категоріями товарів у 2024 р., млрд. дол. [3]

На першому місці за рівнем витрат знаходиться споживча електроніка (29%), що пояснюється постійною модернізацією технологій, доступністю гаджетів розширеним попитом на цифрові пристрої. Значні витрати також споживачі несуть у таких товарних групах як мода і товари повсякденного

вжитку (24% та 22% відповідно). Це свідчить про адаптацію споживачів до онлайн-шопінгу як основного каналу купівлі одягу, взуття та щоденних товарів. Зростання витрат у таких категоріях як меблі, товари для краси та здоров'я (до 7%), а також медіапродукції (до 6%), вказує на збільшення обсягів електронної комерції у сферах, які раніше більше орієнтувалися на традиційний ритейл.

Електронна комерція демонструє стійке зростання, зумовлене цифровими технологіями, змінами в споживчій поведінці та розвитком логістики. Результати проведеного аналізу продемонстрували стабільне збільшення обсягів онлайн-продажів та зміщення попиту на ключові товарні категорії, зокрема, споживчу електроніку, моду та товари повсякденного вжитку.

Велике значення у розвитку електронної комерції відіграє глобалізація, завдяки якій відбувається розширення кордонів міжнародних ринків та розвивається логістика. Тому товари і послуги стають більш доступними, а ринок пропонує більше різноманіття різноманітних продуктів. Також завдяки глобалізації відбувається постійне вдосконалення і поширення новітніх технологій, через що відбувається зростання попиту на використання е-комерції.

Для подальшого розвитку галузі необхідно інвестувати в удосконалення онлайн-платформ і мобільних рішень, оптимізувати логістичні процеси для забезпечення швидкої доставки, впроваджувати персоналізовані маркетингові стратегії на основі аналізу даних, посилювати кібербезпеку та адаптуватися до міжнародних регуляторних змін.

Зі свого боку, на рівні державної політики необхідно створювати сприятливі умови для розвитку е-комерції. Для цього необхідно вдосконалювати правові важелі регулювання, здійснити узгодження податкового законодавства зі світовими стандартами, а також послабити митні процедури для міжнародної онлайн-торгівлі. Ще одним не менш важливим аспектом є забезпечення захисту прав покупців та створення гарантій безпеки щодо онлайн-транзакцій. Це дозволить збільшити довіру до онлайн-торгівлі та розширить цільову аудиторію покупців. Крім того, необхідно залучувати інвестиції у розширення доступу до високошвидкісного інтернету, передусім у регіони з меншою технічною оснащеністю.

Запропонований комплексний підхід до активізації заходів у вказаних напрямках допоможе бізнесу залишатися конкурентоспроможним та ефективно реагувати на виклики глобального ринку [1].

Перелік посилань:

1 Заяць О.І., Капко Я.Є. Сучасні тенденції розвитку електронної комерції. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск №55. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/54992/1/%D0%97%D0%B0%D1%8F%D1%86%D1%8C_%D0%9A%D0%B0%D0%BF%D0%BA%D0%BE.pdf

2 Retail e-commerce sale worldwide from 2014 to 2024. (2024). URL: https://www.researchgate.net/figure/Retail-e-commerce-sale-worldwide-from-2014-to-2024_fig1_368488272 (Дата звернення: 01.04.2025)

3 Ключові цифри та тренди e-commerce 2024. (2025). URL: <https://ua-retail.com/2024/10/kliuchovi-tsyfry-ta-trendy-e-commerce-2024/> (Дата звернення: 01.04.2025)

ФЕНОМЕН ДЕФЛЯЦІЙНОЇ СПІРАЛІ ПІД ЧАС “ВЕЛИКОЇ ДЕПРЕСІЇ” В США

НТУ «Дніпровська політехніка»

Сливенко Анастасія Олексіївна, група 051-24-1

Науковий керівник: Смесова В.Л., д.е.н., професор, в.о. зав. кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин

Для обґрунтування стану економіки країн світу використовується такий показник як рівень інфляції, підвищення якого свідчить про економічну ситуацію в економіці – чим вищий цей показник, тим гірше рівень соціально-економічного розвитку в країні. Якщо проаналізувати економічні показники країн світу, то можна переконатися в цьому, адже в країнах Африки, що розвиваються, таких як Ангола, Конго, Нігерія, Південний Судан рівень інфляції складає 23,85%, 11,28%, 24,23%, 112,6% відповідно [2], а в розвинених країнах Європи, таких як Швеція, Фінляндія, Франція, Швейцарія, Німеччина – 0,5%, 0,5%, 0,8%, 0,3%, 2,2% відповідно [2]. Ситуація, коли рівень інфляції є від’ємним, називається дефляцією, і тому може скластися враження, що дефляція має говорити нам про позитивні зміни в економіці, але, якщо у випадку з інфляцією все діє з деякими винятками і нюансами приблизно так як це і сприймається, то тут ситуація майже повністю протилежна.

“Велика депресія” була наймасштабнішою економічною кризою минулого століття та всіх етапів розвитку світового господарства. Спричинена вона була перевиробництвом (недоспоживанням) та підкріплена політикою протекціонізму США, що вилилася у додаткове зниження цін на вітчизняні товари. Її наслідком стало банкрутство великої кількості підприємств та зниження загального рівня промислового виробництва за 1929-1933 рр. на 47% [4], що в свою чергу призвело до різкого скорочення робочих місць та заробітної плати, підвищення рівня безробіття у 1933 р. до 24,9% [3]. Тобто майже кожен четвертий американець не мав роботи і засобів до існування. На фоні цього відбувся процес дефляції. Отже, дефляція сама по собі може принести позитивні зміни, такі як зниження цін на товари та підвищення купівельної спроможності населення, але під час “Великої депресії” та у випадку економічних криз вона є наслідком спаду загальної економічної активності. Відсутність державного регулювання з метою вирішення проблем, які ринковий механізм самостійно не може і не зацікавлений подолати, призвела до краху економік багатьох країн світу. І хоча статистичні дані свідчать про наявність дефляції в цей період, розуміємо, що у даному випадку дефляція є характеристикою падіння сукупного попиту на товари і послуги в економіці. Так, показник інфляції протягом 1927-1933 рр. мав від’ємне значення, дефляція досягла свого піку 1932 р. і становила -10,3% [1]. Схожа ситуація була наявна і у 1921-1922 рр., коли також спостерігалася криза надвиробництва, особливо в аграрному секторі.

Проте ще більшою небезпекою дефляції є те, що вона, як і інфляція, здатна підживлювати себе, утворюючи дефляційну спіраль, яка досить довго може розкручуватися, поглиблюючи такі економічні проблеми як закриття

підприємств, зниження або не виплату заробітних плат, безробіття тощо. Зокрема, такі наслідки мала дефляція у США у 30-ті рр. ХХ ст., коли низький сукупний попит призвів до зниження цін з боку виробників, що, у свою чергу призвело до закриття підприємств і звільнень працівників, ще більшого падіння сукупного попиту та купівельної спроможності населення, зниження цін, виникнення соціально-економічних проблем у суспільстві.

Під час криз 1921-1922 рр., 1929-1933 рр. американський не втручався у перебіг економічних процесів та не проводив державне регулювання економіки. Так, у кризу 20-х рр. уряд ставився з негативом до ідей регулювання економіки, тому що не підтримував Фермерський блок, який хотів захистити інтереси постраждалих через падіння цін фермерів. У 30-х рр. ХХ ст. ситуація повторилася і Президент Гувер не відреагував ні на Голодні походи, ні на катастрофічне падіння економіки США, Але щоб зупинити ці процеси та призупинити дію дефляційної спіралі необхідно проводити державну політику. Унаслідок впливу кризи відбулися негативні зміни в економіці США та багатьох інших країн світу і тільки після реалізації "Нового курсу" президента Рузвельта держава почала втручатися в економіку та вирішення економічних проблем, які ринок не здатен врегулювати. Реформи у промисловості та у фінансово-кредитній системі, девальвація долару, надання позик з Федеральної резервної системи банкам, створення програми державного страхування депозитів, погашення державою боргів фермерів, створення державних організації по контролю за цінами та виробництвом – це лише частина того, що робив уряд США у 1933-1940 рр. Основою для реформ США стала теоретична концепція Дж. М. Кейнса, який виступав за активне втручання держави у ринкові відносини задля запобігання можливих криз та подолання наслідків Великої депресії у країнах, що постраждали під час цієї кризи. У 1971 році президент США Річард Ніксон зазначив: "Сьогодні ми всі – кейнсіанці"[5].

У 2024 р. рівень інфляції у США складає 3,2%. Останній раз, коли було зафіксовано його від'ємне значення, було в 2009 році, що можна пояснити Світовою фінансовою кризою 2008 року[1]. Отже, розуміння таких важливих економічних процесів як інфляція та дефляція та наявність знань та інструментів для їхнього регулювання дозволить нам краще вибудовувати політику держави для підтримання стабільності економічної системи та добробуту населення.

Перелік посилань:

1. Consumer Price Index, 1913-2024. URL: <https://www.minneapolisfed.org/about-us/monetary-policy/inflation-calculator/consumer-price-index-1913->
2. Inflation Rate - By Country. URL: <https://tradingeconomics.com/country-list/inflation-rate->
3. Kimberly A. Historical US Unemployment Rate by Year. 2022. URL: <https://www.thebalancemoney.com/unemployment-rate-by-year-3305506>
4. Савенко Г. Є. Досвід антикризової аграрної політики США: «Новий курс» Франкліна Рузвельта. Глобальні та національні проблеми економіки: електронне наукове фахове видання. Миколаїв, 2018. С. 27-30.
5. Шамборовський Г. О. Розвиток кейнсіанства та відродження лібералізму в ХХ ст. Інвестиції: практика та досвід. 2013. №. 16. С. 36-39.

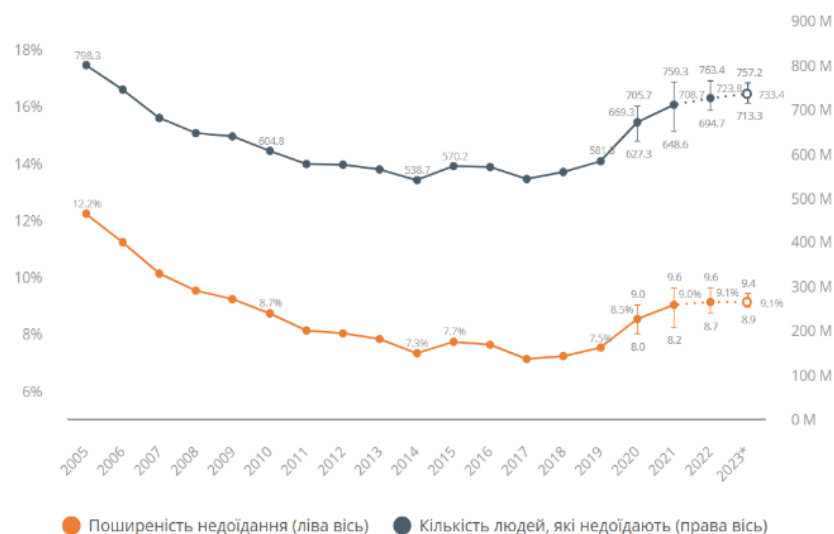
ГЛОБАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ПОДОЛАННЯ ГОЛОДУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Тяглієва Єлизавета Дмитрівна, група 292-21-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Гузенко Ірина Юріївна

Проблема голоду залишається одним із найгостріших глобальних викликів сучасності. За даними ООН, понад 800 мільйонів людей у світі позбавлені доступу до достатньої кількості їжі. Окрім гуманітарного аспекту, проблема голоду має і стратегічне значення, адже дефіцит продовольства може провокувати масову міграцію, загострення міждержавних відносин і навіть військові конфлікти. Так за даними міжнародних організацій, у 2023 р. 723,4 млн людей у світі страждали від недоїдання, що свідчить про тривалу продовольчу кризу, яку можемо побачити на рисунку 1. Таким чином, питання боротьби з голодом є не лише моральним викликом для людства, а й важливим фактором забезпечення міжнародної безпеки[1].

Глобальний голод різко зріс з 2019 по 2021 рік і зберігся на тому ж рівні до 2023 року

Примітка. Складено автором за даними [1]

Рис.1 Показники тривалості продовольчої кризи

Серед цілей сталого розвитку, затверджених у 2015 році, боротьба з голодом займає друге місце, що підкреслює її глобальну важливість. У цьому контексті особливу увагу привертає аграрний сектор України як один із чинників формування стійкої продовольчої системи у світі.

Україна, маючи потужний аграрний потенціал, може відігравати ключову роль у глобальних зусиллях подолання голоду. Близько 70% території країни —

це сільськогосподарські угіддя, які забезпечують виробництво великого обсягу зернових, олійних культур та іншої агропродукції, що експортується у понад 120 країн. Попри складні умови війни, знищення інфраструктури та логістичних ланцюгів, українські аграрії продовжують забезпечувати світ продовольством, що вже саме по собі є прикладом стійкості та глобальної відповідальності.

Одним із ключових глобальних інструментів подолання голоду є впровадження інноваційних технологій. Штучний інтелект (ШІ), системи точного землеробства, дрони для моніторингу посівів, біотехнології та генетична селекція — усе це формує нову модель аграрного виробництва, яка є більш ефективною, екологічною та адаптованою до змін клімату. Системи ШІ дозволяють прогнозувати врожайність, виявляти шкідників на ранніх етапах, оптимізувати використання водних ресурсів та добрив. Використання дронів значно підвищує точність агротехнічних заходів та зменшує витрати. Біотехнології, у свою чергу, дають змогу вирощувати культури, стійкі до посухи чи шкідників.

Україна має перспективи у впровадженні таких рішень, зокрема через залучення міжнародної технічної допомоги, участь у глобальних програмах (наприклад, FAO, WFP) та співпрацю з міжнародними партнерами. Водночас, для реалізації цього потенціалу необхідне комплексне оновлення інфраструктури: відновлення зрошувальних систем, модернізація логістичних центрів, розширення мережі елеваторів. Умови війни лише загострили необхідність інвестицій у ці напрямки.

Крім технологій, важливим інструментом глобального рівня є міжнародна співпраця. Україна має всі можливості не лише бути експортером сировини, а й долучатись до формування глобальної політики безпеки. Зокрема, участь у «зернових коридорах» та гуманітарних програмах сприяє не лише зміцненню продовольчих ринків, а й покращенню іміджу держави як надійного партнера.

Незважаючи на виклики, зокрема зменшення доступу до сільськогосподарських земель, мінування полів та руйнування інфраструктури, Україна має шанс трансформувати свій аграрний сектор у високотехнологічний, сталий і соціально відповідальний сегмент економіки. Розвиток наукових досліджень, підтримка інноваційних стартапів в агросекторі та ефективна державна політика можуть забезпечити стійке зростання галузі.

Висновки. Україна є важливим елементом у світовій продовольчій системі. Використання сучасних технологій, посилення міжнародної співпраці та оновлення аграрної інфраструктури дає змогу не лише забезпечити внутрішню продовольчу безпеку, але й зробити вагомий внесок у досягнення Цілі №2 сталого розвитку — «Подолання голоду». За належної підтримки з боку держави та міжнародних партнерів аграрний сектор України може стати каталізатором глобальних змін у сфері продовольства.

Перелік посилань:

1. 17 Цілей сталого розвитку. Global Compact: веб-сайт. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>

2. Стан та перспективи розвитку аграрного сектору економіки України. Visnyk Ekonom: веб-сайт. URL: <http://surl.li/nhnbh>
3. Як війна впливає на сільське господарство та які перспективи України в цій сфері? Свідомі: веб-сайт. URL: <http://surl.li/nhncn>
4. Сільське господарство та ринок сільськогосподарських земель України: вплив війни. Вокс Україна: веб-сайт. URL: <http://surl.li/nhnfa>
5. Як можна використати штучний інтелект для потреб України? Детектор медіа: веб-сайт. URL: <http://surl.li/nhngs>
6. Що чекатиме на фермерів після скасування Господарського кодексу України? SCRC: веб-сайт. URL: <http://surl.li/nhnic>
7. Сучасний стан та перспективи розвитку аграрного сектору економіки України. Науковий вісник УМО «Економіка та управління»: веб-сайт. URL: <http://surl.li/nhnjx>

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ВЕНЧУРНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Федякіна Катерина Ярославівна, група 292-21-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Смісова Вікторія Леонідівна

Не зважаючи на наявність у вітчизняної економіки значного потенціалу в сфері технологій та інновацій, венчурні інвестиції в Україні тільки починають розвиватися на відміну від інших країн світу. Український ринок стартапів демонструє зростання, однак обсяги інвестицій залишаються значно нижчими, ніж у розвинених економіках, що чітко демонструє проведений нами моніторинг венчурних інвестицій за останні 10 років (рис. 1).

Рис. 1 Динаміка венчурних інвестицій в Україні у 2014-2024 рр., млрд дол [1; 2]

Протягом 2014–2021 рр. обсяг венчурних інвестицій в українські стартапи демонстрував стабільний ріст, досягнувши у 2021 р. свого рекордного максимуму – \$832 млн. Такий результат став можливим завдяки активному розвитку ІТ-сектору, появі великої кількості інноваційних проєктів і стартап-компаній, зростаючому інтересу до венчурних вкладень з боку міжнародних фондів. У 2022 р. з початком повномасштабної війни спостерігалось його значне падіння майже в 4 рази. Це було очікуваною реакцією інвесторів на високі ризики інвестування в економіку, в якій іде війна. Однак протягом двох наступних років інвестиції почати зростати, зокрема, на основі залучення капіталовкладень у нову та важливу для захисту країни інвестиційну нішу – оборонні технології, досягнувши \$462 млн у 2024 р.

Результати проведеного нами аналізу дозволяють зробити висновки щодо проблем венчурного інвестування в Україні. По-перше, це політична і військова нестабільність. На рис. 1 чітко простежується різке падіння обсягу інвестицій у 2022 р. з початком повномасштабної війни. Це пояснюється тим, що Україна в умовах збройного конфлікту сприймається як високоризикова країна для

інвестицій, особливо з боку міжнародних венчурних фондів. Водночас, саме цей фактор сприяв зростанню інтересу до сегменту оборонних технологій – появи нових стартапів, спеціалізованих акселераційних програм і miltech-орієнтованих венчурних фондів, які активно підтримують інновації у сфері безпеки та оборони.

Ще однією проблемою є слабкий розвиток внутрішніх вітчизняних венчурних фондів. Більшість інвестицій надходить з-за кордону, адже в Україні існує обмежена кількість великих фондів, акселераторів та інституційних інвесторів. Серед основних венчурних інвесторів, які вкладають у стартапи в Україні, необхідно виділити: 1) Bravel – військово-технологічний кластер, створений у 2022 р., який об'єднав понад 290 інвесторів та розподілив \$40 млн грантів (у середньому \$5–25 тис. кожен) лише у 2024 р.; 2) USF (Український фонд стартапів) – із 2018 р. надав підтримку понад 380 стартапам на суму \$8,7 млн із грантами від \$25 до \$50 тис.; 3) EIC Accelerator – європейська програма, яка надає до €2,5 млн на R&D та до €15 млн у вигляді капіталовкладень; 4) у межах ініціативи Seeds of Bravery у 2024 р. українські компанії отримали 137 грантів на €3,6 млн; 5) Google for Startups Ukraine Support Fund – профінансував понад 82 українські стартапи на суму понад \$15 млн у вигляді грантів (\$100 тис), менторства та хмарної підтримки.

Також проблемою є вузька галузева структура венчурного ринку – переважна більшість інвестицій спрямована у технологічний сектор. Така концентрація свідчить про обмежену диверсифікацію венчурного середовища в Україні, що потенційно знижує його стійкість й адаптивність.

Крім того, в Україні укладається обмежена кількість великих угод. Дані за 2024 р. свідчать про те, що зростання інвестицій було зумовлене переважно кількома масштабними угодами у зв'язку з дефіцитом стартапів, здатних стабільно залучати суттєві обсяги венчурного фінансування.

Отже, не зважаючи на високий потенціал України у сфері технологій та інновацій, розвиток венчурного інвестування залишається обмеженим через низку структурних, політичних та економічних проблем. Водночас, поступове відновлення інвестицій після падіння у 2022 р., зростання miltech-напряму та підтримка з боку міжнародних програм свідчать про наявність позитивної динаміки. Для сталого розвитку венчурного ринку в Україні необхідно зміцнювати національну екосистему інвестування, створювати сприятливе регуляторне середовище та стимулювати диверсифікацію галузей інвестиційної активності.

Перелік посилань:

1. AVentures Capital. DealBook of Ukraine, 2025 ed. Київ: AVentures Capital, березень 2025. 47 с. Режим доступу: <https://www.slideshare.net/slideshow/dealbook-of-ukraine-2025-edition-aventures-capital/276225711#8>
2. Dealroom. Venture capital investment in Ukraine (2014-2024): analytical dashboard [Електроний ресурс]. Режим доступу: <https://surl.li/ykhwbs>

МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЧНІ АЛЬЯНСИ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Холод Діана Олегівна, група 292-21-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Гузенко Ірина Юріївна

Ще зовсім недавно злиття і поглинання (ЗП) вважались модерною організаційно-економічною формою завоювання нових ринків, особливо транснаціональними корпораціями, зважаючи на глобальний характер їхньої діяльності. Сьогодні ЗП переважають в галузях, що втрачають свою «економічну вагу» (текстильній, харчовій) і застосовуються фірмами, що прагнуть максимізувати економію від масштабу.

У наш час під впливом технологічної глобалізації, загального поширення та взаємопроникнення технологій, що не дозволяє чітко провести міжгалузеве розмежування, активного розвитку набуває створення міжнародних стратегічних альянсів (МСА). В зарубіжній та вітчизняній економічній літературі це явище розглядається досить широко – від розробки теорії МСА (Е. Ійер) до висунення концепцій стратегічної взаємодії між підприємствами (Р. Холл, О. Гаврилюк, В. Новицький) і стратегій управління (Е. Кембелл і Л. Саммерс). Проте, саме через широку розповсюдженість альянсів (є приклади їхнього створення і в українській економіці), різноманітність їхніх характеристик необхідно детальніше зупинитися на позитивних та негативних аспектах впливу на національну економіку.

Стратегічний альянс – це форма співпраці між компаніями, що дозволяє їм створювати спільну цінність, яка перевищує ту, яку вони могли б забезпечити самостійно. У сучасних умовах така модель партнерства стала важливою бізнес-стратегією, яка впливає на глобальні ринкові процеси. Зараз конкуренція відбувається не лише між окремими фірмами, а між цілими об'єднаннями компаній, що суттєво змінює економічну рівновагу в суспільстві та спонукає все більше підприємств вступати в стратегічні альянси [1, с.380].

Серед найбільш значущих слід виокремити такі стратегічні альянси, як IBM і Apple (1991) (загалом IBM закріпила майже 1000 стратегічних альянсів), Toyota і BMW (2011), Microsoft і Nokia (2011), Coca Cola і Endomondo (2012), GM і PSA Peugeot Citroen (2012), Mazda та Toyota (2017), Mahindra Group і Ford Motor Company (2017), інші. Загалом компанії Fortune 500 мають в середньому 50–70 альянсів кожна [1, с.383]. Ці факти свідчать про поширення процесів інтеграції на мікрорівні та їх стратегічну значущість для подальшого розвитку учасників.

Роль міжнародних стратегічних альянсів у національній економіці є багатогранною та стратегічно важливою. Насамперед, такі альянси сприяють припливу іноземних інвестицій, що веде до зростання виробництва, створення нових робочих місць і модернізації інфраструктури. Через об'єднання ресурсів і технологій міжнародні компанії допомагають локальним підприємствам підвищувати рівень конкурентоспроможності, впроваджувати інновації та

піднімати стандарти якості. Участь у глобальних ланцюгах постачання дозволяє країнам інтегруватися в світову економіку та розширити експортні можливості.

Крім того, міжнародні стратегічні альянси стимулюють трансфер технологій та підвищення кваліфікації кадрів. Національні компанії отримують доступ до новітніх розробок і управлінського досвіду, що сприяє розвитку ключових секторів економіки – від промисловості до ІТ. Водночас, держави можуть зіткнутися з викликами: конкуренцією за ринки, особливо високотехнологічні, залежністю від іноземного капіталу чи впливом зовнішніх рішень на внутрішню політику.

Проте за умов ефективного регулювання та партнерства вигоди від міжнародних стратегічних альянсів значно переважають ризики.

Окрім економічних вигод, міжнародні стратегічні альянси відіграють важливу геополітичну роль, формує позитивний інвестиційний імідж і може стати основою для політичного діалогу. Зокрема, такі альянси часто виступають каталізаторами для створення спільних стандартів, сертифікацій, а також сприяють гармонізації законодавства у сфері торгівлі та інтелектуальної власності [2]. Крім того, альянси можуть бути засобом економічної диверсифікації, особливо для країн, що розвиваються або мають вузьку спеціалізацію. Завдяки участі у глобальних партнерствах країни отримують можливість розширювати спектр продукції, стимулювати розвиток нових галузей і зменшувати залежність від одного-двох секторів. У результаті міжнародні стратегічні альянси не лише пришвидшують темпи зростання ВВП, але й підвищують економічну стійкість та адаптивність національної економіки до викликів глобалізації.

В даному випадку доречно дослідити успішні кейси:

Renault–Nissan–Mitsubishi Alliance. Цей стратегічний альянс було засновано у 1999 році між французькою компанією Renault та японською Nissan, а у 2016 році до них приєдналася Mitsubishi. Альянс об'єднав три потужні автомобільні бренди задля кооперації у розробці технологій, спільному використанні платформ, виробничих потужностей і спільній роботі над електромобілями. Серед помітних результатів – такі моделі як Nissan Leaf та Renault Zoe. Завдяки об'єднанню зусиль партнери досягли суттєвої економії витрат: собівартість продукції знизилася на 15–20%. Альянс позитивно вплинув на національні економіки: Франція отримала приріст експорту, а Японія – вихід на європейський ринок. Водночас альянс стикався з труднощами управлінського характеру, зокрема конфліктами в керівництві, які загострилися після арешту Карлоса Гона у 2018 році [3].

Boeing та Airbus у аерокосмічній галузі. Хоча Boeing (США) та Airbus (ЄС) є прямими конкурентами, між ними існують елементи неформального стратегічного партнерства, що можна трактувати як консорціум. Зокрема, компанії співпрацюють у дослідженнях з паливної ефективності та спільно використовують комплектуючі – наприклад, авіадвигуни Rolls-Royce встановлюються на літаки обох виробників. Ця співпраця сприяє розвитку високотехнологічних галузей, створює нові робочі місця з високим рівнем оплати і стимулює інновації. Водночас виникають і ризики, пов'язані з

антимонопольними обмеженнями – особливо з боку ЄС, який обмежує обсяги державної підтримки авіавиробників для запобігання недобросовісній конкуренції [4].

Мотор Січ та китайські інвестори. У 2017 році українське підприємство Мотор Січ, один із провідних виробників авіаційних двигунів, підписало угоду з китайською компанією Skyrizon, яка передбачала інвестиції в розмірі \$250 млн для модернізації виробництва та розвитку технологій. Угода викликала значний інтерес на міжнародному рівні, оскільки підприємство є стратегічним об'єктом для оборонного комплексу України. У 2021 році США запровадили санкції проти китайських інвесторів, мотивуючи це безпековими загрозами, що призвело до блокування угоди. Внаслідок цього Україна втратила потенційне фінансування, однак зберегла контроль над критично важливим підприємством, що могло б у разі передачі потрапити під вплив іноземної держави [5].

Ukrnafta та Shell. Співпраця між українською компанією Ukrnafta та міжнародним енергетичним гігантом Shell розпочалася у 2006 році й стосувалася розвідки та видобутку сланцевого газу в Україні. У рамках цього стратегічного альянсу було впроваджено низку сучасних технологій у нафтогазову галузь України, що сприяло зростанню енергонезалежності та розвитку місцевої інфраструктури. Однак після початку війни на Донбасі у 2014 році реалізація проекту була зупинена. Це призвело до втрати близько \$500 млн потенційних інвестицій та замороження важливого етапу енергетичного прориву. Незважаючи на це, період активної співпраці залишив важливу технологічну спадщину та досвід для української сторони [2].

Успішні міжнародні стратегічні альянси, такі як Renault-Nissan-Mitsubishi, є яскравими прикладами того, як ефективна співпраця між компаніями з різних країн здатна генерувати проривні інновації, забезпечувати масштабну економію ресурсів, прискорювати доступ до ринків і стимулювати економічне зростання. Завдяки об'єднанню технологічного потенціалу, виробничих потужностей і наукових підходів партнери досягають результатів, які були б недосяжними поодиночі. Водночас українські кейси, такі як Мотор Січ–Skyrizon чи Ukrnafta–Shell, демонструють, наскільки критичною для успішності стратегічних альянсів є геополітична стабільність. Умови війни, політичної нестабільності чи втручання третіх країн (через санкції або антимонопольне регулювання) здатні зруйнувати навіть потенційно прибуткові проекти. Регуляторна політика відіграє подвійну роль: з одного боку, вона захищає національні інтереси та безпеку, а з іншого – може стримувати приплив іноземного капіталу. Тому для країн, які прагнуть залучати міжнародні стратегічні альянси, надзвичайно важливо створювати передбачуване правове поле, стабільне політичне середовище та баланс між економічною відкритістю й захистом стратегічних активів.

Висновки. Міжнародні стратегічні альянси (МСА) відіграють ключову роль у розвитку сучасної глобальної економіки. Вони сприяють обміну технологіями, залученню інвестицій, створенню робочих місць, вдосконаленню виробничих процесів і розширенню доступу до міжнародних ринків. Успішні приклади таких альянсів, як Renault-Nissan-Mitsubishi, демонструють, що об'єднання зусиль дозволяє партнерам досягати високої ефективності,

забезпечувати інноваційність продуктів і прискорювати економічне зростання країн-учасниць. Водночас досвід України засвідчує, що на ефективність МСА значно впливають зовнішньополітичні чинники: геополітична стабільність, міжнародні відносини, антимонопольна політика та санкційний тиск. Навіть перспективні проекти можуть бути зупинені через зміну безпекової ситуації або конфлікти інтересів держав. Тому для максимального використання потенціалу МСА необхідне створення сприятливого інвестиційного клімату, надійного правового регулювання та стратегічне бачення розвитку ключових галузей економіки на національному рівні.

Перелік посилань:

1. Глобальний конкурентний простір: Монографія / О. Г. Білорус та ін. – К.: КНЕУ, 20017. – 680с.
2. Урядовий портал України. (2021). Інформація про справу «Мотор Січ». URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.
3. Nissan. (2023). *Annual Report*. Фінансова звітність альянсу Renault-Nissan-Mitsubishi. URL: <https://www.nissan-global.com/EN/IR/LIBRARY/AR/>.
4. World Economic Forum. (2023). *Global Alliance Trends*. Аналіз світових тенденцій. URL: <https://www.weforum.org/reports/>.
5. Shell. (2015). *Annual Report*. Звіт про діяльність в Україні. URL: <https://reports.shell.com/annual-report/2015/>.

ІНДЕКС ESG-ПРОЗОРОСТІ 2020 ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

НТУ «Дніпровська політехніка»

**Чечель Єлизавета Сергіївна, група 292м-24-1,
Науковий керівник: к.е.н., доц. Гузенко Ірина Юріївна**

У сучасному світі ідея сталого розвитку стала гострою темою в міжнародних дискусіях. Проте, як представники економічної теоретичної думки, так і економісти-практики вважають, що досягнення сталого розвитку і окремою країною, й світу в цілому є можливим не тільки через проведення урядами відповідальної державної політики, а й завдяки широкому запровадженню у бізнес-стратегії підприємств принципів соціально відповідального поведінки.

Неможливо заперечувати, що великі корпорації так чи інакше впливають на зміну клімату. Тому все більше компаній публікують звіти у сфері сталого розвитку. Компанії надають цю інформацію добровільно, за відсутності стандартів сталого розвитку. Як засвідчують економічні джерела, звітність про сталий розвиток є найбільш швидкозростаючим видом нефінансової звітності. На сьогоднішній день серед 250 найбільших компаній світу (G 250) 96 % звітують про сталий розвиток [1].

Український бізнес також докладає все більше зусиль, щоб збалансувати прибутковість із корисним впливом на навколишнє середовище та суспільство. Це не просто тренд, а справжня вимога часу, оскільки зацікавлені сторони, включаючи інвесторів та клієнтів, вимагають від компаній прояву екологічної свідомості та соціальної відповідальності. У зв'язку з цим «Індекс ESG прозорості» Центру професійного розвитку корпоративного управління (ПАКУ) і Центру «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» за підтримки Центру міжнародного приватного підприємництва (CIPE) заслуговує на увагу як перше комплексне дослідження, яке оцінює, наскільки український бізнес відкрито звітує про свою діяльність у трьох важливих сферах: корпоративне управління, соціальна відповідальність та охорона довкілля (ESG). У дослідженні було проаналізовано 56 компаній, серед яких 50 найбільших платників податків та ті, що добровільно приєдналися до оцінювання.

Згідно зі звітом, хоча зростання все ще нерівномірне, українські компанії поступово впроваджують ESG-практики у свою діяльність. Середній рівень розкриття інформації за подібними критеріями серед українських компаній становить 32 %. Однак компанії, що увійшли до топу за прозорістю, досягли показника понад 60 %. Ця розбіжність особливо помітна між бізнесом, орієнтованим на глобальні ринки або підтримуваним іноземними інвесторами, та підприємствами більш традиційних галузей, таких як важка промисловість, де соціальні та екологічні питання часто ігноруються. З огляду на світові екологічні проблеми, у звіті також підкреслюється брак достовірних даних про кліматичні загрози та методи їх пом'якшення.

Прямий зв'язок між довірою внутрішніх і зовнішніх зацікавлених сторін та прозорістю звітності є одним з основних висновків звіту. Компанії, які регулярно

звітують про свою політику, зазвичай мають конкурентну перевагу, наприклад, більший доступ до міжнародних інвестицій та стратегічних альянсів. До десятки лідерів Індексу ESG-прозорості 2020 увійшли як приватні, так і державні компанії. Серед них: ПрАТ «ВФ Україна» (Vodafone Ukraine), АТ «Перший український міжнародний банк» (FUIB), Група ДТЕК, АБ «Укргазбанк» тощо. Водночас вітчизняні компанії стикаються з низкою викликів, починаючи від браку досвіду і закінчуючи відсутністю ESG-стратегій як частини корпоративного планування. Це свідчить про те, що зростає попит на державні регуляторні стимули, консультаційну підтримку та освітні програми.

Особливу увагу в Індексі приділено корпоративному управлінню, оскільки воно є важливим для ефективного застосування концепцій ESG. Компанії демонструють вищий рівень соціальної та екологічної відповідальності, коли вони мають незалежні наглядові ради та відкриті процеси прийняття рішень. Зокрема, лише 62,5 % компаній публікують інформацію про свою місію, бачення та цінності, 59 % мають оприлюднені Кодекси етики, а лише 34 % – стратегії розвитку. Це свідчить про недостатній рівень прозорості в ключових аспектах корпоративної відповідальності. Прогрес на шляху до сталого розвитку все ще гальмується концентрацією влади в руках крихитних груп або окремих власників.

Висновки. Звіт стосовно Індексу ESG-прозорості українських компаній – це не лише інструмент моніторингу та аналітики, а стратегічний посібник, який орієнтує бізнес на досягнення міжнародних стандартів відповідального управління. У сучасному світі, де інвестори, партнери та суспільство все більше орієнтуються на сталість, відкритість та етичну поведінку компаній, ESG-звітність стає критично важливою. Саме тому цей індекс дає змогу українським компаніям не тільки оцінити власну ефективність, а й адаптуватися до вимог глобального ринку.

Щоб досягти системного впливу на економіку та суспільство, важливо, щоб до процесу були залучені не лише бізнес, а й державні органи та інститути громадянського суспільства. Разом з тим, ESG не є виключно корпоративною відповідальністю – це платформа для спільного діалогу, де кожна зацікавлена сторона відіграє важливу роль. Індекс прозорості виступає першою ланкою в побудові національної екосистеми сталого розвитку, де прозорість, відкритість і стратегічне бачення стають нормою. Роль цього індексу – не лише вимірювати, але й мотивувати. Завдяки чітким критеріям та рейтингу, українські компанії отримують конкретні орієнтири, як покращити свою діяльність і які практики варто впроваджувати. Її особливу роль та увагу слід звертати на залучення до таких рейтингів тим бізнесам, які прагнуть вийти на міжнародні ринки, адже ESG-показники дедалі частіше є ключовим фактором у рішеннях міжнародних партнерів та інвесторів.

Перелік посилань:

1. Key global trends in sustainability reporting. (2022) KPMG: веб-сайт. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2022/09/survey-of-sustainability-reporting-2022/global-trends.html>

2. Індекс ESG прозорості компаній України 2020: *веб-сайт*. URL: <https://index.cgpa.com.ua/>.

3. Офіційний сайт CSR Ukraine. Відбулася презентація Індексу ESG прозорості компаній України 2020: *веб-сайт*. URL: <https://csr-ukraine.org/news/vidbulasya-prezentaciya-esg-indeksu-prozo/>.

4. Офіційний сайт CSR Ukraine. Індекс ESG прозорості сайтів українських компаній 2020: *веб-сайт*. URL: <https://csr-ukraine.org/research/indeks-esg-prozorosti-saytiv-ukrainski/>.

СТРАТЕГІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ VODAFONE УКРАЇНА

НТУ «Дніпровська політехніка»

Чечель Єлизавета Сергіївна, група 292м-24-1

Науковий керівник: доц. Геращенко Світлана Олександрівна

Vodafone Україна - один з лідерів на ринку мобільного зв'язку в Україні, що пропонує широкий спектр послуг як для абонентів, так і для бізнесу. Компанія постійно розвивається, впроваджуючи новітні технології та адаптуючи свої сервіси під сучасні вимоги ринку. Стратегія Vodafone на 2025 рік фокусується на розширенні мережі, покращенні цифрових рішень і підвищенні якості клієнтського обслуговування.

Історія компанії розпочалась у 1992 році під назвою UMC, згодом вона стала частиною МТС Україна. У 2015 році відбувся ребрендинг, після чого оператор отримав назву Vodafone Україна, що дозволило йому отримати доступ до міжнародних технологій і стати частиною глобальної телекомунікаційної корпорації Vodafone Group.

На сьогоднішній день компанія забезпечує покриття мобільного зв'язку стандартів 2G, 3G та 4G, а також активно готується до запуску 5G. Окрім стандартних мобільних послуг, Vodafone пропонує клієнтам цифрові сервіси, фінансові послуги, хмарні технології, аналітику великих даних та IoT-рішення.

У травні 2024 року Vodafone Україна підписала меморандум з державою щодо інвестування 10 мільярдів гривень протягом 2024–2025 років. Це дозволить модернізувати і розширити телекомунікаційну інфраструктуру, впровадити новітні технології та підвищити якість послуг для клієнтів.

Також компанія продовжила угоду про використання бренду Vodafone в Україні до 2025 року з можливістю продовження на ще один рік. Це партнерство передбачає спільну роботу над впровадженням продуктів 5G, Інтернету речей та доступу до послуг роумінгу.

Стратегія сталого розвитку Vodafone Україна до 2024 року включає шість основних цілей: цифрову рівність, розвиток корпоративної культури, відповідальний ланцюг постачання, податковий внесок і прозорість, а також ефективне управління людським капіталом та екологічний вплив. Ці напрямки сприяють створенню довгострокової цінності для суспільства та забезпечують стабільний і високоякісний зв'язок.

Компанія також активно працює над розвитком цифрових рішень. Зокрема, інвестиції в Інтернет речей допоможуть бізнесу та державному сектору ефективніше використовувати ресурси. Покращення клієнтського обслуговування, спрощення тарифних планів та вдосконалення мобільного додатку My Vodafone допоможуть підвищити комфорт для користувачів.

Крім технологічного прогресу, Vodafone також робить акцент на оптимізації витрат та екологічній стійкості. Впровадження енергоефективних рішень, скорочення викидів CO₂ та використання альтернативних джерел енергії є важливими аспектами стратегії компанії.

Стратегії інвестиційної діяльності Vodafone Україна на 2025 рік зосереджуються на розвитку 5G мережі, покращенні цифрових рішень, клієнтського обслуговування та екологічно чистих технологій. Це дозволяє компанії залишатися конкурентоспроможною та забезпечувати високий рівень обслуговування. Таким чином, Vodafone зміцнює свої позиції на ринку та активно сприяє розвитку цифрової економіки України.

Vodafone Україна – лідер на ринку мобільного зв'язку, який активно адаптується до змінюваних технологічних умов та вимог ринку. Інвестиції в модернізацію інфраструктури, зокрема в мережу 5G, цифрові рішення та Інтернет речей, дозволяють компанії підтримувати високий рівень якості послуг і забезпечувати сучасні технології для бізнесу та кінцевих споживачів.

Одним із ключових елементів стратегії Vodafone є не лише розвиток технологій, але й фокус на сталому розвитку та соціальній відповідальності. Впровадження енергоефективних технологій, скорочення викидів CO₂ та участь у програмах цифрової рівності демонструють прагнення компанії до відповідального ведення бізнесу та екологічної стійкості.

Загалом, стратегія Vodafone Україна на 2025 рік спрямована на підвищення конкурентоспроможності компанії, поліпшення взаємодії з клієнтами та активну роль у цифровій трансформації України. Інвестиції в новітні технології, підтримка соціальних ініціатив та екологічна відповідальність дозволяють компанії зміцнювати свої позиції на ринку та сприяти розвитку цифрової економіки країни.

Перелік посилань:

1. Звіт про управління приватного акціонерного товариства «ВФ Україна» та його дочірніх підприємств: *веб-сайт*. URL: <https://www.vodafone.ua/storage/editor/files/zvit-pro-upravlinnya-prat-vf-ukrayina-ta-iogo-docirnix-pidprijemstv-2023.pdf> (дата звернення: 16.03.2025).
2. Vodafone: *веб-сайт*. URL: <https://investors.vodafone.com/> (дата звернення: 16.03.2025).
3. "Vodafone Україна" інвестує близько мільярда грн після купівлі радіочастот: *веб-сайт*. URL: <https://interfax.com.ua/news/investments/1028622.html> (дата звернення: 16.03.2025).

ОЦІНКА ВПЛИВУ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК АВСТРАЛІЇ, ГРЕЦІЇ ТА УКРАЇНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Чубукова Ксенія Сергіївна, група 292-22-1

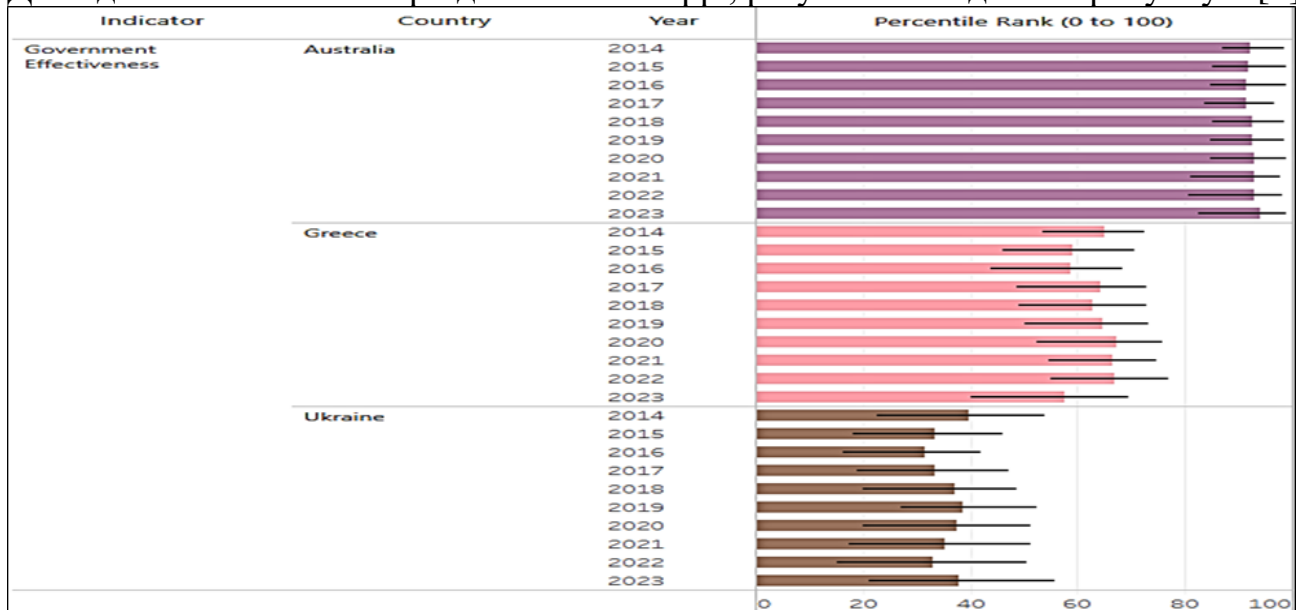
Науковий керівник: д.е.н., проф. Литвиненко Наталья Іванівна

Детальна оцінка та аналіз стану національної економіки країни є одним з найважливіших аспектів для досягнення стабільного економічного розвитку, як для держави окремо, так і для світу загалом. Виходячи з цього, одним з основних завдань виступає визначення якості державного управління національних середовищ у глобальній системі.

Головним інструментом при цьому виступатиме механізм оцінки управління світових господарств за критеріями Світового Банку (а саме, за англ. Worldwide Governance Indicators), що об'єднує показники у сукупність за шістьма вимірами, серед яких: громадська думка і відповідальність, політична стабільність, відсутність насилля, ефективність управління і якісне регулювання, верховенство закону, контроль запобігання корупції [1].

Найбільш пріоритетним для дослідження функціонування національних економік є показник ефективності державного управління (за англ. Government Effectiveness). При цьому, оцінка якості державного управління здійснюється за окремими параметрами, зокрема інституційною ефективністю, рівнем стабільності політики, тощо [1].

Так, було проведено відповідний аналіз для вибірових трьох країн з різним рівнем економічного розвитку (а саме – Австралії, Греції та України). Дослідження охоплює період 2014 – 2023 рр., результати подані на рисунку 1 [1].

Примітка. Побудовано за даними [1].

Рисунок – 1 Ефективність державного управління Австралії, Греції та України

Слід зазначити, що агрегований показник ефективності державного управління, крім самого рейтингу ефективності (де 0 відповідає найнижчому рангу, а 100 – найвищому), включає також оцінку управління (за шкалою від -2,5 до 2,5, де вищі значення відповідають більшому рівню управління) [1].

З проведеного аналізу можна зробити наступні висновки: найефективніше управління фіксується в Австралії, де стабільна позитивна тенденція зберігається протягом всього обраного періоду (за даними 2023 року, оцінка управління становить 1,59, а за рейтингом країна перебувала на 94 позиції); помірні показники прослідковуються в Греції (за 2023 рік оцінка управління склала 0,15, а місце в рейтингу відповідало 57 позиції); найнижчі значення ефективності державного управління характерні для України (станом на 2023 рік, хоча оцінка управління становила 0,36, але за сукупністю в рейтингу країна знаходилася на 38 місці, що буде продемонстровано додатковими індикаторами) [1].

Для отримання більш реального відображення стану національного економічного середовища обраних країн також були задіяні допоміжні макроекономічні показники, а саме ВВП та індекс економічної свободи.

За результатом статистичного моніторингу вказаних індикаторів були отримані наступні показові дані: показники зберігають відносно стабільну тенденцію впродовж досліджуваного періоду 2014 – 2023 рр. (так, у 2023 році обсяги ВВП становили: Австралія – 1728,06 млрд. дол. США; Греція – 243,49 млрд. дол. США; Україна – 178,76 млрд. дол. США, а індекс економічної свободи: Австралія – 74,8; Греція – 56,9; Україна – 53,6) [1], [2].

Підходячи до головної мети дослідження, пропонується провести додатковий аналіз задля оцінки впливу показника ефективності державного управління на національні середовища обраних країн, з урахуванням індикаторів внутрішнього середовища країн (а саме, ВВП та індексу економічної свободи).

Оцінка здійснювалася на базі кореляційного аналізу, для якого використовують формулу 1:

$$r_{xy} = \frac{\sum(x_i - \bar{X})(y_i - \bar{Y})}{\sqrt{\sum(x_i - \bar{X})^2 * \sum(y_i - \bar{Y})^2}} \quad (1)$$

де $\sum$ – сума (за показниками всіх аналізованих країн), x_i – показник ефективності державного уряду, $\bar{X}$ – середнє за показником ефективності, y_{i1} – ВВП, y_{i2} – індекс економічної свободи, $\bar{Y}_1$ – середнє за ВВП, $\bar{Y}_2$ – середнє за індексом економічної свободи.

Розрахунок проводився на базі сукупних статистичних даних аналізованих країн (у вигляді відхилень від середнього значення) за 2023 рік. Так, за результатом застосування формули були отримані наступні висновки: згадані показники демонструють сильну та позитивну кореляцію з індексом ефективності державного управління (а саме, кореляція між ефективністю державного управління та ВВП становить 0,95; а за індексом економічної свободи дорівнює 0,98 (при цьому, чим ближче r до 1, тим сильніше вплив)).

Кореляційний аналіз показав, що більша ефективність державного управління досягається вищими показниками внутрішнього середовища країни, стабільності законодавства, прозорості політики, тощо (такою державою серед обраних країн виступає Австралія).

Також аналіз свідчить про те, що інституційна якість управління країн наряду пов'язана з динамікою обраних макроекономічних показників, має значний вплив на економічний розвиток національних економік та варіюється в залежності від економічного середовища. При цьому, цей зв'язок є прямим і значним, що ставить на меті завдання покращення якості інституціональних структур для вдосконалення національних економік менш розвинених країн (в даному випадку такими країнами виступають Греція та Україна).

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, дослідження дало змогу визначити окремі особливості національних моделей аналізованих країн. Починаючи з Австралії – країна має високий рівень ефективності державного управління, що проявляється у щорічних тенденціях покращення економічної та політичної систем. Греція, як менш розвинута країна у порівнянні з Австралією, стикається з проблемами державного управління (такі як бюрократія, корупція та наслідки фінансової кризи), що помітно знижує ефективність уряду і економічного становища. Останньою країною з обраних за рівнем ефективності державного управління є Україна, з огляду на те, що держава досі розвивається і має численні перешкоди для досягнення стабільного економічного розвитку, наприклад повномасштабне військове вторгнення, корупція, нестабільність правової та політичної системи, тощо.

Усунення проблеми неефективності державного управління в межах національного економічного становища досягається тільки при дотриманні чітких злагоджених дій у різних сферах у бік забезпечення стабільного економічного піднесення.

З огляду на це, урядам висвітлених країн, варто звернути особливу увагу (у частині, що стосується) як на вжиття заходів з вирішення глобальних проблем, так і на ліквідацію корупції, оптимізацію державних витрат, покращення прозорості урядових та економічних процесів, а також підвищення рівня загальної дієздатності державних інститутів.

Перелік посилань:

1. Офіційний сайт Світового Банку. *World Bank Group*: веб-сайт. URL: <https://www.worldbank.org/>;
2. Index of economic freedom. *The Herriage Houndation*: веб-сайт. URL: <https://www.heritage.org/>.

СТРАТЕГІЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Шашкіна Катерина Тарасівна, група 292-21-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент, Геращенко Світлана Олександрівна

Продовольче середовище залежить від комплексу взаємопов'язаних факторів пропозиції. Продовольче середовище формується під впливом взаємозалежних факторів пропозиції, зокрема ціноутворення, розташування та просування товарів. Також значення мають фактори попиту, такі як вподобання споживачів та їхня платоспроможність. Розуміння взаємодії попиту та пропозиції критично важливе, оскільки впливає на можливість споживання здорової їжі. Сучасні тенденції світового продовольчого ринку представлені на рис. 1 [1].

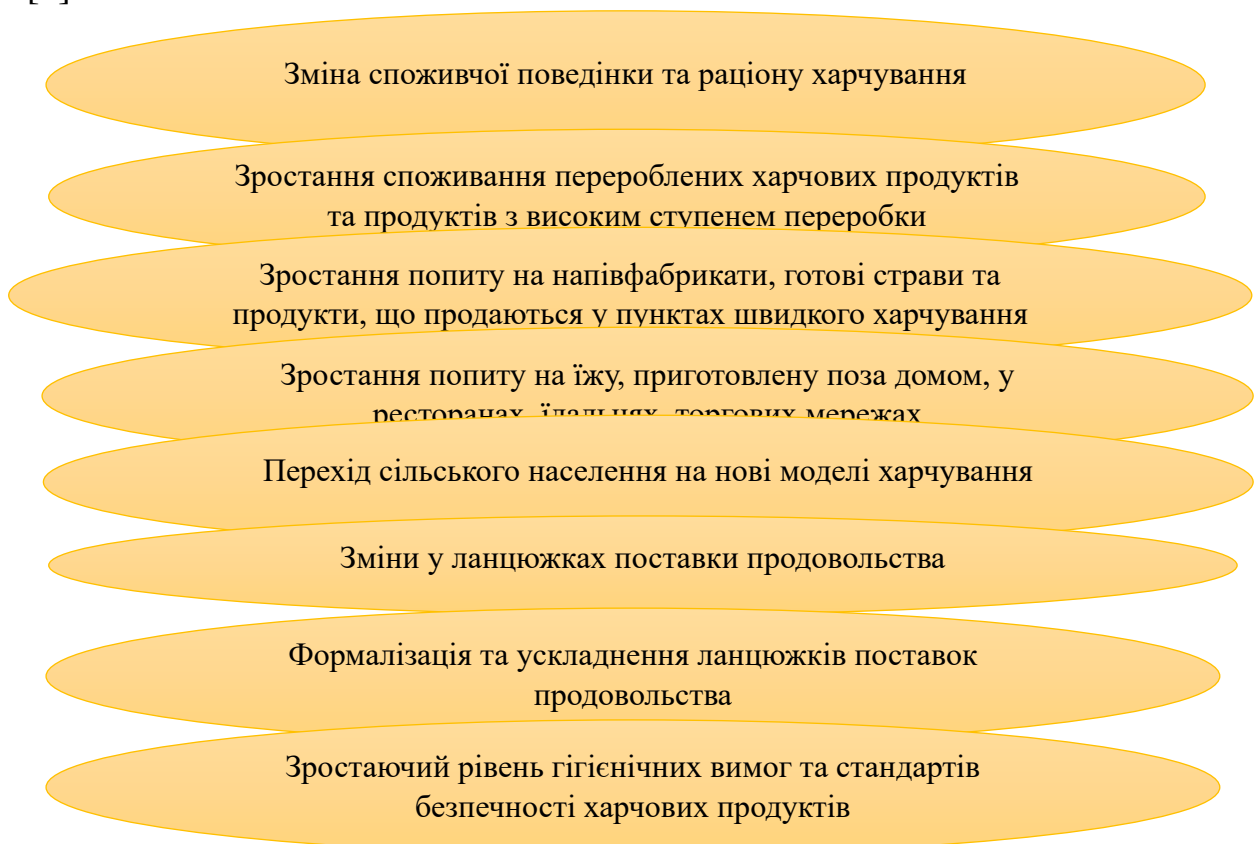

Рис. 1 Сучасні тенденції світового продовольчого ринку

В Україні Міністерством аграрної політики та продовольства розроблено Стратегію продовольчої безпеки країни до 2027 року. Стратегія містить в собі три головних аспекти:

1. Максимальне наповнення асортименту ринку агропродукції. Операційним планом заходів з реалізації передбачається підтримувати сільгосподарських виробників, зокрема органічної продукції. Поступово

замінювати імпорتنу агропродукцію на національну, відновлюючи підприємства харчової промисловості.

2. Забезпечити доступ всіх груп населення України до продовольства. Забезпечувати зниження частки витрат на продовольство в загальній структурі витрат українських людей.

3. Посилювати рівень продовольчої безпеки. Воно включає наповнення державних резервів харчовими продуктами, впровадження системи моніторингу продовольчої безпеки, а також вирішення таких ключових завдань, як розмінування сільськогосподарських угідь та адаптація до кліматичних змін[2].

Досягти визначені у Стратегії цілі передбачено у два етапи:

1. З 2024 по 2026 роки фокус на формуванні та здійсненні заходів підтримки виробників. Зокрема тих, яких спрямована на розвиток галузей агропромислового комплексу. Акцентуючи увагу на виробників екологічної та органічної продукції.

2. У 2027 році має бути відновлено підприємства харчової промисловості на місцевому, регіональному та загальнодержавному рівнях.

Втілення цієї Стратегії сприятиме створенню ефективної та стійкої до викликів системи продовольчої безпеки, забезпеченню незалежності держави в продовольчій сфері та сталому розвитку аграрного сектору. А також дозволить забезпечити повноцінне харчування населення.

Стратегію розробило Міністерство аграрної політики та продовольства з метою реалізації Стратегії національної безпеки України, затверджено Указом Президента № 392/2020 [3] та на виконання Указу № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [4].

Перелік посилань:

1. FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. 2023. The State of Food Security and Nutrition in the World 2023. Urbanization, Transformation of Agriculture and Food Systems and Healthy Diets in the Rural-Urban Continuum Rome, FAO. <https://doi.org/10.4060/cc3017en> URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/cef8577d-beb5-4499-af9c-630ebeca080e/content>

2. Міністерство аграрної політики та продовольства. Уряд схвалив Стратегію продовольчої безпеки до 2027 року. URL: <https://minagro.gov.ua/news/uriad-skhvalyv-stratehiu-prodovolchoi-bezpeky-do-2027-roku>

3. УКАЗ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України" Із змінами і доповненнями, внесеними Указом Президента України від 6 січня 2025 року N 16/2025 URL: https://ips.ligazakon.net/document/U392_20?utm_source=jurliga.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=jl03&_ga=2.65613806.1307846296.1739040305-1063031908.1677409030#_gl=1*13sjekm*_gcl_au*MTk4NjMxNTQ3OC4xNzMyNjQ1MjUx

4. УКАЗ Президента України Про Цілі сталого розвитку України на період

до 2030 року URL:
https://ips.ligazakon.net/document/U722_19?utm_source=jurliga.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=jl03&_ga=2.237579840.1307846296.1739040305-1063031908.1677409030#_gl=1*stgmc*_gcl_au*MTk4NjMxNTQ3OC4xNzMyNjQ1MjUx

ПЕРСПЕКТИВИ ТА РИЗИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ В ЦИФРОВУ ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Путько Анастасія Олексіївна, група 072-21-1

Науковий керівник: к.т.н., доц. Крилова Олена Валер'янівна

Глобалізація та цифровізація трансформують структуру фінансових систем, впливаючи на формування фінансово-економічної політики, грошовий обіг та технології платежів. Національні криптовалюти, зокрема цифрові валюти центральних банків (CBDC), є ключовою інновацією, здатною модернізувати фінансову інфраструктуру України. Однак впровадження цифрової гривні супроводжується як значними перспективами, так і суттєвими ризиками, що потребують комплексного аналізу.

Впровадження національної криптовалюти в Україні має низку переваг: підвищення прозорості фінансових операцій - використання блокчейн - технологій дозволяє відстежувати транзакції у реальному часі, що сприятиме суттєвому скороченню обсягів тіньової економіки та зниженню рівня корупції. Це забезпечить ефективніше адміністрування податків і державних фінансів; зниження транзакційних витрат - застосування блокчейн - технологій дозволить зменшити вартість фінансових операцій, особливо міжнародних розрахунків, що є критично важливим для інтеграції України в глобальну економіку; посилення фінансової інклюзії - цифрова валюта забезпечить доступ до фінансових послуг для громадян у віддалених регіонах з обмеженою банківською інфраструктурою, що сприятиме залученню більшої частини населення до фінансової системи; зміцнення фінансового суверенітету - розвиток національної криптовалюти зменшить залежність від іноземних валют і міжнародних платіжних систем, що особливо важливо в умовах військової агресії та економічної нестабільності; стимулювання інновацій - впровадження цифрової гривні сприятиме розвитку фінансових технологій, IT - індустрії та цифрової економіки через впровадження інноваційних рішень [1].

Незважаючи на потенційні переваги, існують значні ризики, пов'язані з впровадженням цифрової валюти: загрози кібербезпеці - розвиток квантових обчислень створює загрози для існуючих криптографічних систем, які лежать в основі блокчейн - технологій. За результатами аналізу, цей ризик становить 30% загального впливу; потенційний відтік капіталу - спрощення транскордонних операцій може бути використано для нелегального виведення коштів за кордон (25% загального впливу); загрози фінансовій стабільності - впровадження цифрової валюти може спричинити макроекономічні виклики, такі як зростання інфляції або ослаблення традиційної банківської системи (20% загального впливу); соціальні бар'єри - недостатня фінансова грамотність населення та недовіра до нових технологій можуть уповільнити інтеграцію цифрової гривні (25% загального впливу); регуляторні виклики - відсутність чітко визначених

регуляторних механізмів необхідних для ефективного впровадження та контролю обігу цифрової валюти становить суттєвий бар'єр.

Враховуючи світовий досвід впровадження CBDC у різних країнах: Китай (цифровий юань) досяг найбільшого прогресу завдяки розвиненій інфраструктурі, чіткій регуляторній підтримці і високому рівню інновацій, демонструючи домінування за всіма ключовими показниками; Швеція (е-крона) зосередилась на безготівкових розрахунках і досягла помірного успіху, особливо у створенні надійної регуляторної бази; Нігерія (e-Naira) має найвищий вплив на фінансову інклюзію завдяки орієнтації на малозабезпечені верстви населення, але стикається з труднощами у зміцненні регуляторних та макроекономічних механізмів [2].

Системний аналіз готовності України до впровадження цифрової валюти виявив: стан фінансової інфраструктури оцінюється на 80% від максимально можливого показника завдяки розвиненим платіжним платформам (Приват24, Монобанк); рівень цифровізації економіки оцінюється на 70%, що відображає активний розвиток електронного документообігу та цифрових урядових послуг; розвиток ІТ - індустрії має найвищий показник (90%) завдяки сильній експортній орієнтації галузі та наявності кваліфікованих спеціалістів; соціально-економічні умови оцінюються на 60%, що відображає виклики, пов'язані з військовим станом та економічною нестабільністю; законодавча база залишається слабкою (50%) через обмежену правову основу для регулювання цифрових валют [3].

Впровадження цифрової гривні має потенціал стати важливим інструментом модернізації фінансової системи України, сприяючи прозорості фінансових операцій, зниженню транзакційних витрат та посиленню фінансової інклюзії. Для успішної реалізації цього проєкту необхідний синхронізований розвиток трьох основних факторів: технологічної інфраструктури, регуляторної бази та міжнародного партнерства. Комплексний підхід до управління ризиками, зокрема розробка квантово-стійких алгоритмів, створення механізмів моніторингу транскордонних операцій та підвищення фінансової грамотності населення, є критично важливим для забезпечення ефективності та безпеки цифрової валюти в Україні.

Перелік посилань:

1. Саричев В.І., Прокопович-Ткаченко Д.І., Путько А.О. Перспективи та ризики впровадження криптовалюти в цифрову економіку України. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 5. С. 66-73. – Режим доступу: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/5877>
2. Блінов А.В. Глобальні тренди формування та регулювання ринку криптовалют. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2020. № 1. С. 7-15.
3. Закон України «Про віртуальні активи» № 2074-IX від 17.02.2022 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

ПЕРСПЕКТИВИ ОСВОЄННЯ КРИТИЧНОЇ МІНЕРАЛЬНОЇ СИРОВИНИ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Аскеров І.К., Павличенко А.В., Ігнатов А.О. ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ РОЗРОБКИ РОДОВИЩ КРИТИЧНОЇ МІНЕРАЛЬНОЇ СИРОВИНИ, ПРЕДСТАВЛЕНОЇ КОБАЛЬТОМ	866
Батрак О.С., Деревягіна Н.І. АНАЛІЗ ГЕОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОКЛАДІВ МІДІ В УКРАЇНІ	869
Вінівітін Д.Д., Ложніков О.В. ПЕРСПЕКТИВИ ОСВОЄННЯ ГЕРМАНІЮ ІЗ ЗАЛІЗОРУДИХ РОДОВИЩ УКРАЇНИ	871
Кравченко П.Є., Шустов О.О. СУЧАСНИЙ СТАН ОСВОЄННЯ РОДОВИЩ АЛЮМІНІЮ В УКРАЇНІ У РОЗРІЗІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИРОВИНОЮ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	873
Кузьменко С.Г., Деревягіна Н.І. АНАЛІЗ УМОВ ОБВОДНЕННЯ РОДОВИЩ КОРИСНИХ КОПАЛИН УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ВИДОБУТКУ КРИТИЧНОЇ МІНЕРАЛЬНОЇ СИРОВИНИ	876
Літвінова К.С., Ложніков О.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗРОБКИ РОДОВИЩ МАРГАНЕЦЕВОЇ КРИТИЧНОЇ СИРОВИНИ	878

СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Григор А.В. ОФШОРНИЙ БІЗНЕС І ЙОГО РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	882
Грисенко А.В., Литвиненко Н.І. ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ КИЇВГУМА НА РИНКУ ГУМОВИХ ВИРОБІВ НІМЕЧЧИНИ	886
Діріна Є.М., Литвин М.В. ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇН ЄС В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	889
Довбань В.В., Гузенко І.Ю. ВПЛИВ ТНК ТА ТНБ НА РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	892
Душенько А.І., Пилипенко Ю.І. МІЖНАРОДНИЙ АУТСОРСИНГ: СУТНІСТЬ ТА СВІТОВА ПРАКТИКА	896
Зіньковська О.М., Литвиненко Н.І. ВУГЛЕЦЕВИЙ СЛІД ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ: ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, РЕПУТАЦІЙНІ РИЗИКИ ТА КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ	898
Зіньковська О.М., Геращенко С.О. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ ТА СТРАТЕГІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ	901

Kalnaia S., Pilova K. IMPACT OF DIGITAL MARKETING TRANSFORMATION ON GLOBAL ECONOMIC INTEGRATION	904
Керлан А.С., Литвиненко Н.І. ВПЛИВ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ: НА ПРИКЛАДІ ЛЮКСЕМБУРГУ, УКРАЇНИ ТА НЕПАЛУ	908
Керлан А.С., Геращенко С.О. НЕОБХІДНІСТЬ ПОВОЄННИХ ПОДАТКОВИХ РЕФОРМ	911
Климентьєв М.К., Литвиненко Н.І. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА РИНКУ ГУМОВИХ ВИРОБІВ ЯПОНІЇ	914
Кобцева А.В., Геращенко С.О. ТРАНСФОРМАЦІЯ СВІТОВОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	917
Лазарєв Д.І., Пилипенко Г.М. ГЕОЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ КИТАЮ	920
Лазарєв Д.І., Геращенко С.О. STRATEGY OF INVESTMENT ACTIVITY OF UKRAINIAN COMPANIES	922
Лонгиненко І.В., Литвиненко Н.І. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ІНВЕСТИВАННЯ ТА НАПРЯМИ ФІНАНСУВАННЯ ЄБРР	925
Матвійчук Б.І., Пилипенко Ю.І. ДОСВІД ЄС В РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	928
Мельник В.П., Литвиненко Н.І. ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ДІЕЛЕКТРИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ НІДЕРЛАНДІВ	930
Остапенко А.В., Гузенко І.Ю. ПРОВАЙДЕРИ НА РИНКУ ТРАНСПОРТОНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ: ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	933
Пономарьов Д.О., Смесова В.Л. ПРОБЛЕМА ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	936
Реутова В.І., Смесова В.Л. УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЙНИМИ ПОТОКАМИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ДОСВІД ЄС ТА СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ДЛЯ УКРАЇНИ	939
Реутова В.І., Геращенко С.О. ПОРТФЕЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІНШІ ФОРМИ МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИВАННЯ	941
Роговський Д.О., Литвиненко Н.І. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	943

Сачков Д.К., Пилипенко Г.М. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ У СВІТІ: ПОЛІТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ПАРТНЕРІВ	946
Серпівська О.М., Смісова В.Л. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ Е-КОМЕРЦІЇ У СВІТІ	948
Сливенко А.О., Смісова В.Л. ФЕНОМЕН ДЕФЛЯЦІЙНОЇ СПІРАЛІ ПІД ЧАС “ВЕЛИКОЇ ДЕПРЕСІЇ” В США	951
Тяглицьва Є.Д., Гузенко І.Ю. ГЛОБАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ПОДОЛАННЯ ГОЛОДУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	953
Федякіна К.Я., Смісова В.Л. ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ВЕНЧУРНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ	956
Холод Д.О., Гузенко І.Ю. МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЧНІ АЛЬЯНСИ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ	958
Чечель Є.С., Гузенко І.Ю. ІНДЕКС ESG-ПРОЗОРОСТІ 2020 ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ	962
Чечель Є.С., Геращенко С.О. СТРАТЕГІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ VODAFONE УКРАЇНА	965
Чубукова К.С., Литвиненко Н.І. ОЦІНКА ВПЛИВУ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК АВСТРАЛІЇ, ГРЕЦІЇ ТА УКРАЇНИ	967
Шашкіна К.Т., Геращенко С.О. СТРАТЕГІЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	970
Путько А.О., Крилова О.В. ПЕРСПЕКТИВИ ТА РИЗИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ В ЦИФРОВУ ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	973

Тиждень студентської науки - 2025: Матеріали вісімдесятої студентської науково-технічної конференції (Дніпро, 21-25 квітня 2025 року). – Д.: НТУ «ДП», 2025 – 1002 с.

Редакційна колегія:

А.В. Павличенко (голова)

І.С. Нікітенко

Т.М. Лубенець

Б.М. Манін

Підготовлено в електронному вигляді
в Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка»